

summarius

SOCIETATIS SCIENTIARUM
CATHOLICAE
UNIVERSITATIS LUBLINENSIS
IOANNIS PAULI II

2025

R. 54 (74)

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II

KOMITET REDAKCYJNY

Arkadiusz Jabłoński (REDAKTOR NACZELNY),
Wojciech Daszkiewicz, Agnieszka Lekka-Kowalik
Monika Szysiak (SEKRETARZ)

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

Barbara Grodzieńska
Monika Szysiak i Ewa Ziółek (sprawozdania)

SKŁAD KOMPUTEROWY

Piotr Szysiak

PROJEKT OKŁADKI

Benedykt Tofil

© Copyright by Towarzystwo Naukowe KUL 2026

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II

ul. Spokojna 1 lok. 408-409, 20-074, Lublin, tel. 81 525 01 93,

e-mail: tnkul@tnkulpl www.tnkul.pl

Dział Marketingu i Kolportażu

tel. 81 524 51 71

e-mail: kolportaz@tnkulpl

ISSN 0137-4575 Nakład 70 egz.

Druk i oprawa: ELPIL, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

ARTYKUŁY

PAULINA BYZDRA-KUSZ

NOWE ŹRÓDŁO DO BADAŃ NAD HISTORIĄ
DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ:
MARTA ŁOSIOWA, „WOJNA POLEGA NA CHOWANIU”.
DZIENNICZEK 1939-1945,
WSTĘP I OPRAC. PAULINA BYZDRA-KUSZ
LUBLIN: TN KUL 2025

Minęło ponad osiemdziesiąt lat od momentu, gdy Marta z Budnych Łosiowa (1890-1968) zakończyła prowadzenie zapisków w szkolnych zeszytach w linię, w których dokumentowała losy swojej rodziny w okresie okupacji niemieckiej (1939-1944). Siedem takich zeszytów, zawierających dziennik z tego czasu, pozostawało dotychczas w prywatnym archiwum jej syna, Marka Łosia, wraz z innymi rodzinnymi pamiątkami. Edycja źródłowa zatytułowana „*Wojna polega na chowaniu*”. *Dzienniczek 1939-1945*, opracowana przez dr Paulinę Byzdre-Kusz (odczytanie z rękopisu: P. Byzdra-Kusz, K. Byzdra), ukazała się ostatnio nakładem Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego KUL. Recenzentami naukowymi publikacji byli dr hab. Tomasz Łaszkiwicz, prof. Instytutu Historii PAN, oraz dr hab. Krzysztof Ślusarek.

Właścicielka majątku Niemce pod Lublinem prowadziła zapiski od około 1917 r. do lat pięćdziesiątych XX w. Najbardziej interesujące z punktu widzenia badań historycznych są jednak fragmenty odnoszące się do okresu drugiej wojny światowej. Obejmują one czas od wkroczenia wojsk niemieckich na teren Lubelszczyzny po ich wyparcie przez Armię Czerwoną i ustanowienie nowej władzy komunistycznej.

Marta Łosiowa otrzymała majątek Niemce w 1918 r. od swojego dziadka i zarazem ojca chrzestnego, Ignacego Budnego, i zarządzała nim aż do przeprowadzenia reformy rolnej w 1944 r. Gospodarstwo obejmowało około 1250 hektarów

i składało się z folwarków Niemce, Leonów i Włóki oraz znacznych obszarów leśnych. W prowadzeniu majątku wspierał ją mąż, pochodzący z Galicji hrabia Stanisław Łoś, który do 1930 r. pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Łosiowa była postacią znaczącą w lokalnej społeczności, choć jej działalność została w dużej mierze zapomniana w okresie powojennych rządów komunistycznych. Angażowała się w życie publiczne i społeczne wsi. Działała w Gminnej Radzie Szkolnej, a następnie w Powiatowej Radzie Szkolnej powiatu lubartowskiego. Brała udział w inicjatywach związanych z budową siedmioklasowej szkoły oraz Domu Ludowego w Niemcach. Udostępniała także mieszkańcom wsi książki z dworskiej biblioteki. Należała do Towarzystwa Ziemianek, Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża oraz Sodalicji Mariańskiej. Tuż przed wybuchem wojny wstąpiła do miejscowego koła Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. Za swoją działalność społeczną została w 1930 r. odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi.

W przeciwieństwie do wielu innych przedstawicieli ziemiaństwa na Lubelszczyźnie, rodzina Łosiów przez cały okres okupacji niemieckiej pozostawała w swoim dworze. Autorka dziennika wykazywała wrażliwość i uważność na zjawiska społeczne, patriotyczne i religijne. Z tego względu systematycznie dokumentowała rzeczywistość okupacyjną, opisując nie tylko codzienność dworu i majątku ziemiańskiego, ale też niemieckie zarządzenia administracyjne oraz przejawy terroru.

W zapiskach pojawiają się zarówno wątki osobiste, jak i informacje o charakterze bardziej ogólnym. Autorka opisuje trudności związane z zarządzaniem dużym majątkiem w warunkach okupacji, wizyty w urzędach w Lublinie oraz konieczność dostosowywania się do zmieniających się przepisów administracyjnych. Wspomina również o własnym aresztowaniu i dwudniowym uwięzieniu na Zamku Lubelskim. W dzienniku odnaleźć można dane dotyczące cen towarów i usług, wzmianki o bombardowaniach Lublina i wsi Niemce, a także opisy łapanek ulicznych, wywozek na roboty przymusowe do III Rzeszy czy tragedii ludności żydowskiej. W tekście pojawiają się ponadto relacje dotyczące napadów na dwory dokonywanych przez bandy powiązane z podziemiem komunistycznym bądź nacjonalistycznym.

Jak wielu autorów wojennych kronik, Marta Łosiowa ujawnia swoje źródła informacji. Wskazuje na komunikaty radiowe, informacje przekazywane drogą nieformalną („poczta pantoflowa”) oraz oficjalnie dostępną prasę okupacyjną. Dzięki temu dziennik stanowi cenne świadectwo obiegu informacji w społeczeństwie funkcjonującym w warunkach okupacji, a także pokazuje mechanizmy rozpowszechniania się plotek i recepcji propagandy niemieckiej.

Cytat wykorzystany w tytule edycji nawiązuje do wielokrotnie powracającego w zapiskach motywu ukrywania cennych przedmiotów przed wojennym chaosem i zagrożeniem konfiskaty. Częste przenoszenie kosztowności i dokumentów z miejsca na miejsce, motywowane obawą przed rewizjami, niekiedy prowadziło do ich uszkodzenia lub utraty, stanowiąc zarazem charakterystyczny element doświadczenia życia w warunkach okupacji i permanentnego zagrożenia.

Edycja została uzupełniona o wykaz skrótów, indeks osób oraz miejscowości. Zamieszczono w niej również inne materiały pochodzące z rodzinnego archiwum Łosiów – fotografie osób występujących w tekście oraz dodatkowy utwór autorstwa Marty Łosiowej pt. *Gdyby nie było wojny, Joasiu...* Opowiadanie to, napisane dla wnuczki Joanny już po zakończeniu wojny, stanowi świadectwo nostalgii autorki za utraconym dworem i ziemią, a zarazem interesujący opis funkcjonowania majątku ziemskiego w okresie międzywojennym i podczas okupacji.

Opublikowany dziennik stanowi wartościowe źródło dla badaczy historii drugiej wojny światowej, dziejów Lubelszczyzny, historii ziemiaństwa oraz życia codziennego tej warstwy społecznej. Może być również przydatny dla biografistów – m.in. jako materiał do badań nad postaciami takimi, jak księżę Seweryn Światopełk-Czetwertyński, hrabia Aleksander Leszek Zamoyski, Piotr Dunin-Borkowski czy Leon Bukowiecki, a także dla przedstawicieli nurtu psychohistorii i badaczy egodokumentów.

WIESŁAW PARTYKA

JUBILEUSZ PROFESORA MARIANA SURDACKIEGO*

22 października 2025 r. z ogromną radością i wdzięcznością świętowaliśmy Jubileusz Pana Profesora Mariana Surdackiego – wybitnego naukowca – historyka wychowania i opieki społecznej, nauczyciela i mentora wielu pokoleń studentów, wieloletniego pracownika Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, działacza regionalistycznego (Prezes Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych, Prezes Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej). Profesor Marian Surdacki specjalizuje się w nowożytnej historii społecznej. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się głównie na szeroko rozumianej historii wychowania, opieki społecznej, szpitalnictwa, pauperyzmu i różnorodnych instytucji oraz inicjatyw dobroczynno-charytatywnych w Polsce i Europie. Prowadzi badania nad historią edukacji i szkolnictwa, a także nad historią miast i regionalizmu. Dotychczasowy dorobek naukowo-badawczy Profesora obejmuje około 400 publikacji, w tym osiem autorskich książek i pięć zbiorowych pod jego redakcją. 24 publikacje (w tym jedna książka) ukazały się w językach obcych, w wydawnictwach zagranicznych. Jest promotorem 12 prac doktorskich i 177 prac magisterskich.

Najbliżsi współpracownicy chcąc uczcić jubileusz 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej i 70. urodziny Profesora, postanowili przygotować dla niego Księgę jubileuszową i zorganizować okolicznościową konferencję. Był

Dr hab. WIESŁAW PARTYKA, prof. KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Pedagogiki, Katedra Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej; adres do korespondencji: Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: wieslaw.partyka@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5595-2901>.

* W artykule wykorzystano materiały zawarte w moim tekście: *Przemiany w szpitalnictwie i opiece społecznej w XIX wieku na przykładzie Lubelszczyzny*, w: *Człowiek – Wspólnota – Dziedzictwo. Księga jubileuszowa prof. Mariana Surdackiego z okazji 70. urodzin i 45-lecia pracy naukowej*, red. W. Partyka, Lublin: TN KUL 2025, s. 601-614.

to wyjątkowy czas gratulacji, życzeń i podziękowań za lata inspiracji, wsparcia i pasji, którymi Pan Profesor dzielił się każdego dnia.

Konferencja „Lubelszczyzna w badaniach historycznych i regionalistycznych” odbyła się 22 października 2025 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie. Wydarzenie zgromadziło badaczy, regionalistów oraz przedstawicieli środowisk naukowych i kulturalnych zainteresowanych historią i dziedzictwem Lubelszczyzny oraz przedstawicieli władz samorządowych i kurii biskupiej. Wydarzeniu swojego patronatu udzielili m.in.: Rektor KUL, ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz Prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk. Konferencję zorganizowało Towarzystwo Naukowe KUL (którego Prezesem jest prof. M. Surdacki), partnerem wydarzenia było Województwo Lubelskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – Lubelskie. Smakuj Życie!, a partnerem merytorycznym Katedra Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej. Konferencja zainaugurowana została uroczystą Mszą św. w Kościele Akademickim KUL, której przewodniczył ks. bp Mieczysław Cisko. Po niej rozpoczęły się obrady na Uniwersytecie.

Pierwsza część konferencji poświęcona została jubileuszowi prof. Mariana Surdackiego. W tej części głos zabierali przedstawiciele środowiska naukowego, samorządowego i regionalistycznego. Wyrazem docenienia pracy naukowej Jubilatowi i jego zaangażowania w promowanie ruchu regionalistycznego było uhonorowanie go kilkoma odznaczeniami. Członek Zarządu Województwa Lubelskiego, dr hab. Marcin Szewczak, prof. KUL, wraz z prof. Mieczysławem Rybą, Przewodniczącym Sejmiku Województwa Lubelskiego, oraz Zbigniewem Wojciechowskim, Wiceprzewodniczącym Sejmiku Województwa Lubelskiego, w imieniu Marszałka Województwa Lubelskiego J. Stawiarskiego, wręczyli Jubilatowi Lubelski Laur Dziedzictwa Kulturowego. W imieniu arcybiskupa lubelskiego Stanisława Budzika bp M. Cisko wręczył Jubilatowi odznaczenie archidiecezjalne „Lumen Mundi”. W imieniu prezydenta Lublina Krzysztofa Żuka wiceprezydent Mariusz Banach wręczył Jubilatowi Medal Zasłużony dla Miasta Lublina. Głos zabierali również inni samorządowcy (m.in. burmistrz Urzędowa Paweł Dąbrowski, dyrektor Biblioteki Wojewódzkiej im. Hieronima Łopacińskiego Andrzej Rolla). Zwieńczeniem tej części uroczystości było wręczenie Profesorowi Księgi jubileuszowej *Człowiek – Wspólnota – Dziedzictwo* (red. W. Partyka). Publikacja autorstwa 78 badaczy z całej Polski oraz kilku ośrodków naukowych we Włoszech, reprezentujących różne dyscypliny nauk społecznych, humanistycznych i teologicznych, jest niezaprzeczalnym wyrazem wielkiego uznania dla dotychczasowych osiągnięć i pozycji naukowej

Profesora. Dla wielu autorów motywacją do napisania tekstu było nie tylko docenienie wkładu Jubilata w rozwój nauki, lecz także wyrażenie wdzięczności za jego obecność i przyjaźń. Nadany księdze tytuł odzwierciedla zarówno tematykę zamieszczonych w niej studiów, jak i w pełni oddaje naukową i społeczną działalność Jubilata, który jest dobrym Człowiekiem, potrafiącym budować Wspólnotę i troszczyć się o Dziedzictwo.

W drugiej części konferencji głos zabierali prelegenci dzielący się swoimi refleksjami na temat badań historycznych nad miastami Lubelszczyzny i działalności regionalistycznej, często nawiązując w swoich wystąpieniach do dorobku i działalności Jubilata.

Wydarzenie zgromadziło nie tylko liczną społeczność akademicką KUL-u (władze, pracowników i studentów), ale również wielu uczonych z innych ośrodków naukowych w Polsce, samorządowców i regionalistów. Osoby, które nie mogły osobiście uczestniczyć w uroczystości, miały możliwość śledzenia bezpośredniej transmisji na YouTube, na oficjalnym kanale KUL (<https://www.youtube.com/watch?v=39q3RuTyrR8&t=3s>).

Profesora Mariana Surdackiego charakteryzuje ogromna pracowitość, konsekwencja, systematyczność oraz szacunek dla drugiego człowieka i jego pracy. Cechy te zostały ukształtowane już w domu rodzinnym i były rozwijane przez całe życie, które niejednokrotnie mocno go doświadczało. To właśnie te trudne momenty formowały charakter Jubilata i otwierały go na drugiego człowieka.

Marian Surdacki urodził się 4 sierpnia 1955 r. w Urzędowie, na Przedmieściu Bęczyn, w województwie lubelskim. Był drugim z trojga dzieci Jana Surdackiego (1917-1999) i Zofii Surdackiej (1927-2014), z domu Wiąckowskiej. Rodzice prowadzili średniej wielkości gospodarstwo rolne, w którym od najmłodszych lat pracowały także dzieci. Wychowanie w środowisku wiejskim trwale wpłynęło na ich osobowość i system wartości. Jak mawia Profesor, wszystko, co najszlachetniejsze i najbardziej wartościowe, wyniósł z chłopskiej drewnianej chaty i rodzinnego znoju, które kształtowały charakter, uczyły odpowiedzialności i wytrzymałości. Wakacje, zazwyczaj kojarzone z odpoczynkiem i wyjazdami, w jego wypadku rozpoczynały ośmiotygodniowy czas codziennej pomocy w zajęciach gospodarskich, których kulminacją były żniwa.

Pomimo takich uwarunkowań środowiskowych w domu panował etos nauki i poszanowania dla wiedzy. Głębokim podziwem darzono ludzi „mądrych” i „uczonych”, szczególnie ceniono historię i kulturę. Zarówno matka, która ukończyła szkołę powszechną, jak i zwłaszcza ojciec, zmuszony do przerwania nauki w szkole średniej w Lubartowie z powodu konieczności pracy w rodzinnym

gospodarstwie, uważali, że tylko przez edukację można uczynić życie lżejszym i bardziej ambitnym. Dobrze rozumieli znaczenie kształcenia – gdy któreś z dzieci potrzebowało czasu na naukę, zawsze stawiali to na pierwszym miejscu.

W latach 1962-1970 Marian Surdacki uczęszczał do szkoły podstawowej w Urzędowie. Z wdzięcznością wspomina swoją nauczycielkę języka polskiego, Janinę Bielec, która dostrzegła jego umiejętność wyrażania myśli w piśmie i zdolności humanistyczne. Jej wsparcie i zainteresowanie osiągnięciami młodego ucznia mocno wpłynęły na dalszy rozwój jego zainteresowań. Zamiłowanie do historii, a także do polityki wyniósł z domu rodzinnego, w którym tematy te zawsze były obecne. Ojciec – uczestnik kampanii wrześniowej, członek Armii Krajowej (pseudonim „Pręt”), więzień polityczny skazany na sześć lat więzienia na Zamku Lubelskim za walkę o suwerenność i niepodległość Polski, przesłuchiwany i sądzony przez „słynnego” Adama Humera – swoją patriotyczną postawą wpłynął na ukształtowanie świadomości i kręgosłupa ideowego syna, co miało wpływ na późniejsze jego wybory życiowe.

W kontekście ujawnionych uzdolnień i zainteresowań młodego Mariana zaskakujący może się wydawać wybór przez niego szkoły średniej – Technikum Mechanicznego w Kraśniku Fabrycznym. Decyzja taka była jednak podyktowana realiami lokalno-społecznymi oraz pragmatyzmem. Zdawał sobie sprawę, że ukończenie liceum ogólnokształcącego nie przygotowuje do zawodu i nie daje gwarancji zatrudnienia, raczej jest etapem na drodze do podjęcia studiów, które wówczas stanowiły zbyt odległą i niepewną perspektywę. Wolał wybrać szkołę zapewniającą zawód, a jednocześnie uzyskać maturę, która umożliwia dalsze kształcenie uniwersyteckie czy politechniczne. Konkretnym argumentem za takim rozwiązaniem była możliwość zatrudnienia na stanowisku technika w pobliskiej kraśnickiej Fabryce Łożysk Tocznych, która wówczas była miejscem pracy ogromnej części mieszkańców Urzędowa i okolic. Szkoła techniczna, wspomniana przez Profesora z dużym sentymentem ze względu na dobrych nauczycieli z zakresu przedmiotów technicznych i humanistycznych, stała się prawdziwym weryfikatorem jego predyspozycji. Uczyła precyzji, ścisłego myślenia, konkretności, dokładności. Były to wartości, które Marian Surdacki szczególnie cenił. Poza tym nauczył się kaligrafii, kształtowanej na bazie pisma technicznego. W szkole spotkał wymagającą nauczycielkę języka polskiego, Janinę Stępień, która rozbudziła tkwiące w nim uzdolnienia: umiejętność logicznego myślenia, dyskusji i pisania tekstów oraz potrzebę czytania, zwłaszcza literatury pięknej i książek historycznych, a także uwrażliwiła na sztukę, przede wszystkim malarstwo. Jak się okazuje, szkoła techniczna ugruntowała w nim naturę prawdziwie humanistyczną. Maturę zdał

wiosną 1975 r., uzyskując dyplom technika w zakresie obróbki skrawaniem. W październiku 1974 r. podjął decyzję o studiowaniu historii, która była jego pasją od dzieciństwa. Nie miał dylematu przy wyborze uczelni – Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który był wówczas jedyną oazą wolnej myśli i nauki w bloku komunistycznym. Uczynił to w pełni świadomie, zdając sobie sprawę, że perspektywy podjęcia pracy po ukończeniu takiej Alma Mater będą mocno ograniczone, jeśli nie zapisze się do partii.

Tak zwany trzeci etap edukacji był najważniejszy – całkowicie wpłynął bowiem na życie Mariana Surdackiego. Podejmując w październiku 1975 r. naukę na KUL-u, spędził na tej uczelni do dzisiaj równe 50 lat. Spośród wykładowców szczególną fascynację budził prof. Jerzy Kłoczowski, człowiek niespożytej energii, o szerokich kontaktach międzynarodowych. To właśnie on jako pierwszy dostrzegł potencjał tkwiący w młodym adepcie historii podczas egzaminów z historii średniowiecznej Polski i ze wstępu do badań historycznych (na pierwszym roku studiów). Profesor Kłoczowski zachęcał go do dalszej nauki i do podróży po Europie, co wówczas wydawało się czystą fantastyką. Na drugim roku studiów doszło do spotkania z doc. Stanisławem Litakiem, który prowadził proseminarium z historii nowożytnej. W ramach proseminarium Marian Surdacki napisał pracę roczną *Ideologia arian polskich*. Zapewne ta praca zwróciła uwagę promotora, gdyż w połowie roku zaproponował swojemu studentowi uczestnictwo „awansem” od drugiego semestru w seminarium magisterskim, które oficjalnie rozpoczynało się od trzeciego roku. Argumentował, że w ten sposób może wcześniej wybrać temat pracy seminaryjnej i mieć więcej czasu na jej napisanie. Z perspektywy lat Marian Surdacki podkreślał, że wszystko, co najcenniejsze pod względem warsztatowym, wyniósł z proseminarium. Później tylko pogłębiał i ugruntowywał zdobyte wtedy doświadczenia metodologiczne. Na seminarium prof. Litak wyznaczył mu temat rozprawy dyplomowej: „Stosunki wyznaniowe w Małopolsce w połowie XVIII wieku”. Tematyka ta mieściła się w dalekosiężnych planach oraz nurcie badań atlasowych nad rozmieszczeniem wyznań w dawnej Rzeczypospolitej, prowadzonych w Instytucie Historii KUL. Dzięki temu, już na tak wczesnym etapie studiów, poznał specyfikę i wieloaspektową, niewyczerpaną wartość i przydatność akt kanonicznych w badaniach nad demografią, kartografią, historią kościelną, społeczną, gospodarczą, a nawet polityczną. W późniejszych latach akta te stały się główną podstawą jego badań naukowych.

Pięcioletni okres akademicki wypełniała mu nauka i praca fizyczna. Nie chcąc obciążać rodziców kosztami swego utrzymania, od trzeciego roku pracował także w trakcie roku akademickiego – przy trzepaniu dywanów, myciu

okien w biurach oraz wewnątrz autobusów miejskich, czyszczeniu sanitariatów na dworcu, rozładowywaniu wagonów, układaniu desek i bali na składach. W każde wakacje zatrudniał się też przy budowie i rozbudowie nowego frontonu KUL-u, a tylko w środku lata wyjeżdżał do rodziców na żniwa. Podczas budowy na KUL-u wykonywał prace fizyczne, m.in. był tragarzem, nosił np. gorącą smołę i lepik. Po latach prof. Litak w rozmowie z prof. Jerzym Flagą wyraził mniej więcej taką opinię o swoim studencie: „Gdy zobaczyłem, jak umorusany Surdacki dźwiga w wiadrach rozpaloną smołę i żerdzie, już wiedziałem, że postawiłem na właściwego człowieka”.

W czasie studiów angażował się w działalność opozycyjną. W 1975 r. podpisał List 59 – protest przeciwko zmianom w konstytucji, a w 1976 r. – petycję w sprawie powołania specjalnej komisji poselskiej do zbadania okoliczności wydarzeń czerwcowych. Wspierał druk niezależnego pisma „Spotkania”, wydawanego w Lublinie. W zabudowaniach rodzinnych, „w lesie” na Bęczynie, mieścił się w 1978 r. punkt druku nielegalnych wydawnictw.

Po pięciu latach studiów, 20 czerwca 1980 r., zdał egzamin magisterski i na podstawie wspomnianej pracy uzyskał tytuł magistra ze specjalnością nauczycielską. W trakcie proseminarium i seminarium szczególnie zainteresował się problematyką reformacji i mniejszości wyznaniowo-religijnych, którą zamierzał pogłębiać, gdy otrzymał od promotora propozycję napisania pracy doktorskiej. Z promotorem, prof. Stanisławem Litakiem, związał swoją dalszą współpracę naukową.

W lipcu 1980 r., na podstawie uzyskanego wyniku egzaminu, przyznano mu czteroletnie stypendium doktoranckie. Jednocześnie kierownictwo sekcji historii wysunęło jego kandydaturę do stażu naukowego w Paryżu bądź w Rzymie. W końcu sierpnia tego roku nadeszła decyzja o przyznaniu rocznego stypendium w Wiecznym Mieście. Był to roczny staż na Uniwersytecie Sapienza pod opieką prof. Gabriele De Rosy, poprzedzony dwumiesięcznym kursem nauki języka włoskiego na Uniwersytecie dla Cudzoziemców w Perugii (Università Italiana per Stranieri di Perugia). Do Rzymu przybył 27 października 1980 r. Wkrótce poznał Wandę Gawrońską, współzałożycielkę – wraz ze Stanisławem Augustem Morawskim i Robertem De Luką, pod patronatem kardynała Karola Wojtyły – w 1973 r. Centro Incontri e Studi Europei (CISE) – Centrum Spotkań i Studiów Europejskich oraz Associazione Pier Giorgio Frassati – Amici dell'Università Cattolica di Lublino (Stowarzyszenie im. bł. Pier Giorgio Frassatiego – Przyjaciele Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego). Celem tych instytucji było umożliwienie ludziom polskiej nauki i kultury pobytu we Włoszech i otwarcia przed nimi okna na świat zachodni. CISE przyznawało

stypendia przedstawicielom inteligencji opozycyjnej i katolickiej, głównie doktorantom, których nie było stać na wyjazd naukowy za granicę lub którzy z powodów politycznych nie mogli liczyć na pomoc ze strony swoich uczelni. To właśnie Centrum, dzięki rekomendacji prof. Kłoczowskiego, przyznało wspomniane stypendium Marianowi Surdackiemu, który nawiązał bardzo bliskie, przyjazne relacje z Wandą Gawrońską. Była ona nieformalnym ambasadorem w Rzymie, przynajmniej dla niezależnych środowisk naszego kraju, a Centrum zostało „polską ambasadą” tych środowisk. Dzięki niej i prof. Gabriele De Rosy, u którego od początku stycznia do końca czerwca 1981 r. odbywał staż naukowy, ukształtowała się droga naukowa M. Surdackiego i trwające do dziś ściśle związki z Włochami. Nawiązane kontakty i przyjaźnie z włoskimi historykami i przedstawicielami innych dyscyplin okazały się ważne także w kolejnych latach i są znaczące do dziś. Co najistotniejsze, zaowocowały podjęciem włoskiej problematyki badawczej, która z czasem stała się dominująca w jego naukowym dorobku.

Podczas pobytu we Włoszech w maju 1981 r. otrzymał od prof. Litaka propozycję zatrudnienia, od jesieni tegoż roku, w reaktywowanej Sekcji Pedagogiki, na stanowisku jego asystenta. Propozycję tę przyjął bez wahania, choć był świadomy, że będzie musiał zmodyfikować swoje plany naukowe oraz zrezygnować z wcześniej przyznanego mu stypendium doktorskiego. Do Polski wrócił 14 września, gdyż w wakacje po raz drugi wybrał się do Perugii, by kontynuować naukę języka włoskiego.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego doszło do spotkania M. Surdackiego z prof. Litakiem oraz z inspiratorką odnowienia Sekcji Pedagogiki na KUL-u, prof. Teresą Kukołowicz, która objęła kierownictwo nad nową sekcją. Prof. Litak i prof. Kukołowicz uważali, że badania i tematyka doktoratu asystenta powinny łączyć jego wykształcenie historyczne z pedagogiką, która zajmuje się zarówno wychowaniem, jak i opieką. Pierwsza kwestia w ujęciu dziejowym miała już swój dorobek historiograficzny (np. syntezy profesorów Stanisława Kota, Łukasza Kurdybachy, Stefana Wołoszyna), natomiast druga stanowiła wolne i niezbadane dotąd pole badawcze. Ze strony prof. Litaka padła propozycja badań nad szpitalami w okresie nowożytnym, które dawniej pełniły funkcje opiekuńcze. Dziedzina ta, na pozór niezbyt atrakcyjna, mało „historyczna”, bardzo dobrze wpisywała się w tematykę seminarium i wykładów z kościelnej historii społecznej prowadzonych na Uniwersytecie Sapienza przez prof. De Rosę i jego współpracowników – Vincenza Paglię (obecnie arcybiskup) czy Lucia Brunellego (znanego dziennikarza, watykanistę). To właśnie w tamtym okresie zrodziły się podstawy oryginalnych badań nad

historią opieki społecznej oraz planów utworzenia unikatowej Katedry o tej samej nazwie. Wyznaczona problematyka była konsekwentnie realizowana aż do dzisiaj we wszystkich niemal badaniach i publikacjach M. Surdackiego. Wkrótce ustalono także temat przyszłej pracy doktorskiej: *Opieka społeczna w Wielkopolsce Zachodniej w XVII-XVIII wieku*, obronionej w listopadzie 1987 r. (której recenzentami byli prof. Julian Jańczak, prof. Wiesław Müller), opublikowanej w 1992 r.

Wkrótce po rozpoczęciu pracy na Uniwersytecie, 15 stycznia 1983 r., Marian Surdacki zawarł związek małżeński z Ewą Tomczykowską, z którą ma sześcioro dzieci: Martę (ur. 1983, zm. 2000), Gabriela (ur. 1986, dr nauk medycznych, urolog), Alberta (ur. 1990, absolwent Politechniki Lubelskiej, elektrotechnik), Faustynę (ur. 1992, lekarz stomatolog), Laurę (ur. 1999, lekarz rezydent), Dominika (ur. 2003).

Znajomość języka włoskiego oraz doświadczenia zdobyte w czasie rzymskiego stażu sprawiły, że jeszcze na dwa lata przed obroną doktoratu został kandydatem do stypendium fundowanego przez Scuola storica italo-polacca di Roma (Szkoła historyczna włosko-polska w Rzymie). Był to międzynarodowy program – fundusz stypendialny realizowany w latach 1983-1996 przez rząd włoski w ramach Istituto Luigi Sturzo, skierowany do polskich naukowców, którzy uzyskali stopień doktora. Szkoła, której pomysłodawcą był prof. G. De Rosa, przy wsparciu prof. Kłoczowskiego, przyznawała trzy dwuletnie stypendia naukowe na badania we Włoszech. Jesienią 1985 r. prof. Wiesław Müller wprost zasugerował M. Surdackiemu przygotowanie tematu i planu badawczego pod konkurs i ewentualny wyjazd. Dzięki kolejnemu stypendium CISE jesienią 1986 r. ponownie wybrał się na uniwersytet językowy w Perugii. Wcześniej zatrzymał się w Rzymie, gdzie spotkał się z prof. De Rosą, którego poinformował, że w Polsce zajmuje się historią dobroczynności i w przyszłości chciałby się zająć podobną problematyką dotyczącą Włoch. Profesor De Rosa wskazał, jako przedmiot badań, największą instytucję charytatywną w dawnym świecie chrześcijańskim – Szpital Świętego Ducha w Rzymie. Identyczne sugestie, wyrażone podczas oddzielnych konsultacji, zgłosili również V. Paglia i prof. Mario Rosa, co do dzisiaj wydaje się „nieprawdopodobnym zrzędzeniem losu”. Wówczas sondażowo zapoznał się w Archivio di Stato di Roma z materiałami dotyczącymi zasugerowanego mu tematu przyszłej pracy habilitacyjnej.

Wróciwszy do Polski, opracował projekt badawczy, który został zaakceptowany zarówno przez dwunastoosobowy polski komitet Szkoły, jak i później analogiczny włoski komitet Scuoli. W czasie stypendium, które rozpoczął

27 lutego 1988 r., początkowo mieszkał w Rzymie, a po dołączeniu żony i dwójki najstarszych dzieci – w pobliskiej Palestrinie. Jego opiekunem naukowym został wspomniany znawca historii nowożytnej, prof. Mario Rosa. Mógł też liczyć na pomoc i życzliwość prof. De Rosy, który z własnej inicjatywy zaproponował mu przedłużenie stypendium o kolejne cztery miesiące, z czego skorzystał. Głównym miejscem jego kwerend było Archivio di Stato di Roma, mieszczące się w dawnym budynku Uniwersytetu Sapienza, w którym znajdowały się materiały dotyczące Szpitala Świętego Ducha. Można więc powiedzieć, że trzy lata jego życia naukowego były związane z rzymską Sapienżą, najpierw poprzez staż w jej nowej siedzibie, a następnie w związku z kwerendami prowadzonymi w archiwum mieszczącym się w średniowiecznym gmachu uniwersytetu.

Częste pobyty we Włoszech otworzyły przed nim szerokie perspektywy rozwoju naukowego, a także umożliwiły poznanie wielu wybitnych i znanych osób. Szczególnym doświadczeniem było dla niego osiem bezpośrednich spotkań z Janem Pawłem II. Niezatarcie wrażenie wywarła zwłaszcza prywatna audiencja, w której uczestniczył wraz z żoną i córką Martą w lutym 1995 r. – odbyła się w niewielkiej grupie osób w Auli Pawła VI. W latach 80. często bywał u Witolda Zahorskiego oraz u Stanisława Augusta Morawskiego, przebywających na politycznej emigracji. Odbierał od nich zakazane wydawnictwa, które następnie były przewożone lub wysyłane do Polski. Poznał również Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, hrabinę, prof. Karolinę Lanckorońską, u której – niezależnie od stypendiów – wielokrotnie gościł prywatnie w Polskim Instytucie Historycznym przy Via Orsini. W latach 1980 i 1986 mieszkał wspólnie z Zygmuntem Kubiakiem i Jerzym Turowiczem w mieszkaniu architekta, Roberto De Luki, przy via delle Scarpette¹. Wielokrotnie był gościem przedwojennego dyplomaty, Jana Gawrońskiego, i jego żony, Luciany Frassati, oraz ich sześciorga dzieci, spośród których najbardziej znany jest Jaś Gawroński, korespondent telewizyjny w Nowym Jorku, Warszawie i Moskwie, deputowany do Parlamentu Europejskiego, rzecznik prasowy Silvio Berlusconi. Jednak to jego siostra, Wanda Gawrońska,

¹ Roberto De Luca, przyjaciel Polaków, występował jako przewodniczący CISE (*presidente*) i firmował zaproszenia dla stypendystów, ponieważ Wanda Gawrońska ze względu na polskie korzenie formalnie nie mogła tego czynić. Jej przyjaciel i współpracownik przez wiele lat używał swego mieszkania naszym rodakom – stypendystom.

odegrała największą rolę w życiu Mariana Surdackiego, była jego powiernikiem i protektorem, oferując lokum, nawet we własnym mieszkaniu na Trastevere, podczas jego pobytów w Rzymie.

Po odbyciu dwuletniego stypendium Marian Surdacki powrócił do zajęć uniwersyteckich i zajął się też pracą nad rozprawą habilitacyjną *Dzieci porzucone w Szpitalu Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku*. Ponieważ szpital ten pełnił dwie odrębne funkcje, przytułku dla podrzutków i lecznicy dla chorych, zebrany materiał okazał się ogromny. W związku z tym przedmiotem przygotowywanej książki autor uczynił tę pierwszą agendę szpitalną, a materiał dotyczący infirmerii pozostawił do opracowania w późniejszym czasie. Monografia wydana w 1998 r. była przedmiotem kolokwium habilitacyjnego, które odbyło się 16 grudnia tego roku (recenzentami byli: prof. Bronisław Geremek, prof. Stanisław Bylina, prof. Stanisław Litak). 28 kwietnia 1999 r. w Stacji Naukowej PAN w Rzymie odbyła się promocja książki z udziałem trzech wybitnych historyków włoskich: prof. Girolamo Arnaldiego, dyrektora rzymskiego Instytutu Studiów nad Średniowieczem, prof. Gabriele De Rosy i prof. Francesco Malgeriego. Następstwem tego wydarzenia było opublikowanie włoskiej wersji monografii, do której przedmowę napisał prof. De Rosa. Jej tytuł to *Il brefotrofito dell'Ospedale di Santo Spirito di Roma nel XVIII secolo*. Autor cały czas utrzymywał ścisłe relacje ze środowiskiem włoskich historyków, czemu sprzyjały stypendia Fundacji Lanckorońskich w Rzymie, realizowane w latach 1994, 2000 i 2006. Wykorzystywał je do prowadzenia dalszych kwerend archiwalnych, a także publikowania artykułów w czasopiśmie i wydawnictwach zagranicznych, zwłaszcza włoskich; właśnie w tym okresie ukazało się ich najwięcej. Warty odnotowania był jego udział w wielkiej międzynarodowej konferencji, która się odbyła w dniach 15-17 maja 2001 r. z okazji 800-letniej rocznicy powstania Szpitala Świętego Ducha. Zaprezentował na niej swój referat pt. „Il «Conservatio» e la «Scuola dei putti» nell'Ospedale di Santo Spirito nei secoli XVII-XVIII”. W latach 80. i 90., podczas pobytów we Włoszech, nawiązał liczne kontakty naukowe z instytucjami oraz ośrodkami naukowo-badawczymi w Rzymie, a także z profesorami. Oprócz wspomnianych już, byli to: Isa Lori Sanfilippo, Luigi Fiorani, Claudio Schiavone, Alberto Monticone, Luciana Rita Angeletti i Luisa Cardilli. Wówczas zrodziła się też współpraca z Istituto Luigi Sturzo, Edizioni di Storia e Letteratura, Istituto di Storia della Medicina. Università di Roma – La Sapienza, Biblioteca Lancisiana, Archivio di Stato di Roma, Pontificio Consiglio per la Pastorale della Salute, Assessorato alle Politiche Culturali. Sovrintendenza ai Beni Culturali oraz Istituto Storico Italiano per il Medio Evo.

Następstwem habilitacji było utworzenie w 1999 r. pierwszej w Polsce Katedry Historii Opieki Społecznej, której został kierownikiem. Nazwa katedry zmieniała się i poszerzała – od 2014 r. była to Katedra Historii Wychowania i Opieki Społecznej, a od 2019 r. – Katedra Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej. W latach 1999-2001 i 2013-2014 pełnił funkcję kuratora Katedry Historii Wychowania, a w 2003-2004 – kuratora Katedry Pedagogiki Społecznej. W latach 2002-2005 prowadził zajęcia w Filii KUL w Stalowej Woli. Wykładał także w Wyższej Szkole Biznesu w Radomiu, w Wyższej Szkole Nauk Społecznych i Technicznych w Radomiu oraz w Europejskiej Szkole Społeczno-Technicznej w Radomiu i Warszawie.

W 2009 r. był organizatorem wielkiej międzynarodowej konferencji w Krakowie z okazji 400-letniej rocznicy przybycia bonifratrów do Polski. Jej rezultatem była wydana w tym samym roku pod jego redakcją monografia *Bracia, czyńcie dobro. 400 lat Zakonu Bonifratrów w Polsce 1609-2009* (wyd. Konwent Bonifratrów–Kuria Prowincjalna Zakon Szpitalny św. Jana Bożego, Kraków 2009).

Od przełomu drugiego milenium niespodziewanie zmienił nurt swoich badań, podejmując problematykę historii miast, co wiązało się z koniecznością poznania i wykorzystania nowych źródeł, zwłaszcza akt miejskich. Przyczyną takiej reorientacji była propozycja, jaką złożył prof. Surdackiemu prof. Ryszard Szczygieł, mianowicie napisania jednego z rozdziałów do książki *Dzieje Urzędowa* (Urzędów to rodzinne miasto Mariana Surdackiego). Chodziło o rozdział odnoszący się do okresu staropolskiego, którego opracowanie przewidywał na kilkanaście miesięcy, po czym miał wrócić do redagowania drugiej, infirmeryjnej części dzieła o rzymskim Szpitalu Świętego Ducha. Odezwała się w nim jednak fascynacja własną małą ojczyzną. Kwerendy dotyczące Urzędowa stały się tak pochłaniające i bogate, że zanim ukazały się *Dzieje Urzędowa* (2011), których został współredaktorem, wydał na ten temat dwie autorskie monografie: *Edukacja i opieka społeczna w Urzędowie w XV-XVIII wieku* (2004), *Urzędów w XVII-XVIII wieku. Miasto – Społeczeństwo – Życie codzienne* (2007), a także opublikował liczne artykuły. Pierwsza z książek stanowiła podstawę do ubiegania się o tytuł naukowy profesora, który otrzymał 20 czerwca 2006 r. z rąk prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Miał przy tym zaszczyt w imieniu nowo nominowanych profesorów wygłosić przemówienie i podziękować prezydentowi Rzeczypospolitej za przyznanie tytułu.

Trwające blisko dekadę badania nad historią Urzędowa, ukoronowane trzema monografiami, zbiegły się ze śmiercią dwóch wybitnych profesorów, mistrzów prof. Surdackiego: prof. Gabriele De Rosy (zmarł w roku 2009) i prof. Stanisława

Litaka (odszedł w 2010 r.). W 2017 r. zmarł także prof. Jerzy Kłoczowski, któremu Marian Surdacki, jako młody historyk, zawdzięczał umożliwienie prowadzenia badań nad historią powszechną, historią Włoch, szczególnie Państwa Kościelnego i Rzymu.

Chcąc uhonorować prof. Stanisława Litaka i podziękować mu jako swemu wychowawcy, opublikował w 2002 r., pod swoją redakcją, książkę jubileuszową *Religie. Edukacje. Kultura*, którą zadedykował Profesorowi. Po śmierci Profesora, wraz z Piotrem Gachem, przygotował kolejną książkę, wspomnieniową, pt. *Vir honestus ac bonus Stanisław Litak 1932-2010* (2011). Wdzięczność włoskiemu mistrzowi wyraził w artykułach: *Il Professore Gabriele De Rosa, come lo ricordo* (2010); *Chociaż odeszli, lecz we mnie są. Wspomnienie o prof. Gabriele De Rosa* (2010); *Profesor Gabriele De Rosa (1917-2009)* (2010); *Polityk, historyk – mój Autorytet – prof. Gabriele De Rosa (1917-2009)* (2013); *Polsko-włoskie badania nad historią opieki i wychowania. Stanisław Litak i Gabriele De Rosa* (2018).

Drugie dziesięciolecie XXI w. upłynęło prof. Surdackiemu na kwerendach mających na celu stworzenie syntezy opieki społecznej w Polsce i w Europie, której polska nauka dotąd nie miała. W pierwotnym zamiarze miało to być wydawnictwo jednotomowe, ale ostatecznie ukazały się dwie odrębne części: odnosząca się do polskiego systemu opieki (*Opieka społeczna w Polsce do końca XVIII wieku*, 2015) oraz dotycząca systemu opieki powszechnego (*Milosierdzie czy opieka społeczna? Od starożytności do oświecenia*, 2020). Szczególnie pierwsza książka pretenduje do opracowania kompleksowego, wręcz encyklopedycznego, natomiast druga ma bardziej przeglądowy charakter, stanowi punkt wyjścia i inspirację do dalszych pogłębionych studiów. W latach 2019-2023, po prawie trzech dekadach, prof. Surdacki, korzystając z grantu NCN, ponownie podjął badania nad Szpitalem Świętego Ducha w Rzymie, tym razem szczególnie uwzględniając jego medyczną rolę. Ukoronowaniem badań była pierwsza monografia całościowo ujmująca wszystkie aspekty funkcjonowania ogromnej instytucji, jaką był Szpital Świętego Ducha, w konkretnym przedziale czasowym. Jej tytuł to *Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVII-XVIII wieku* (2023). Wydana dzięki grantowi Ministerstwa Edukacji i Nauki pod nazwą „Doskonała Nauka” oraz opiece edytorskiej Towarzystwa Naukowego KUL, jest pionierskim osiągnięciem i dopełnieniem wcześniejszych badań dotyczących dzieci porzuconych. Powstało pierwsze całościowe studium instytucji tak ważnej dla uniwersalnej, ogólnoludzkiej kultury. W połączeniu z książkami sprzed ćwierćwiecza (polską

i włoską) na temat *brefotrofium*, można powiedzieć, że historiografia powszechna doczekała się pełnego, dwuczęściowego kompendium wiedzy o tej największej instytucji szpitalno-charytatywnej, ukazującego jej działalność w dwóch aspektach: medycznym (także edukacyjnym) oraz opiekuńczym (przytułkowo-hospicyjnym).

W 2011 r. Marian Surdacki rozpoczął nowy rodzaj współpracy z Włochami, która dotyczyła działalności studyjnej, wykładowej i konferencyjnej. Korzystając z programu wymiany międzynarodowej Erasmus, odbył 21 wizyt na wielu włoskich uniwersytetach, m.in. w Rzymie, Mediolanie, Bari, Mesynie, Reggio di Calabria. Dzięki temu poznał „nową falę” włoskich badaczy, uznanych profesorów, głównie pedagogów i historyków wychowania, i zaprzyjaźnił się z nimi. Do grona najbliższych i najbardziej znanych należą: prof. Giuseppe Mari i prof. Simonetta Polenghi z Mediolanu, prof. Raniero Regni oraz prof. Valentina Gazzaniga z Rzymu, prof. Vittoria Bosna i prof. Angela Carbone z Bari, a także prof. Rafaellino Tumino z Maceraty. Te bliskie relacje zaowocowały licznymi rewizytami w Polsce i na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II oraz pozwoliły na realizację wspólnych programów i współpracy naukowej. Oryginalne artykuły włoskich autorów, będące wyrazem uznania dorobku naukowego i szacunku wobec Jubilata, wzbogacają niniejszą księgę.

W dorobku Profesora jest również realizacja czterech indywidualnych grantów badawczych przyznanych przez Komitet Badań Naukowych i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1994-1996, 2004-2006, 2010-2013) oraz Narodowe Centrum Nauki (2019-2023), wszystkie zakończone publikacją książek. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznało mu także 15 grantów wydawniczych na publikacje książek oraz prac zamieszczanych w redagowanej przez niego serii Prace z Historii Szkolnictwa i Opieki Społecznej w Polsce, wydawanej przez Towarzystwo Naukowe KUL. Uczestniczył też w dwóch projektach badawczych kierowanych przez prof. Stanisława Litaka. Liczba grantów ministerialnych przyznanych Profesorowi jednoznacznie obrazuje jego osiągnięcia badawcze i aktywność naukową. Profesor cieszy się uznaniem środowiska akademickiego, jest cenionym wykładowcą i nauczycielem akademickim. Za swoje osiągnięcia naukowe i publikacje był wielokrotnie nagradzany w ramach Aktywnej Polityki Płacowej. Wśród otrzymanych wyróżnień najważniejsza wydaje się Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przyznana mu w 2025 r. za wybitne osiągnięcia naukowe.

Zarówno doświadczenia wyniesione z domu rodzinnego, jak i te zdobywane przez całe dotychczasowe życie, okazały się niezwykle cenne w działalności naukowej, dydaktycznej i społecznej Jubilata. Dla swoich studentów,

uczniów, współpracowników Profesor był i jest autorytetem. O profesjonalizmie, życzliwości i bezinteresowności Profesora świadczyła zarówno obecność na obchodach Jubileuszu wielu gości, przemówienia, płynące z różnych stron słowa uznania i wdzięczności oraz nadesłane listy gratulacyjne.

Profesor Marian Surdacki – wielki Mistrz i Wychowawca, a przede wszystkim bardzo dobry Człowiek, potrafiący budować Wspólnotę i dbać o Dziedzictwo.

LISTY GRATULACYJNE

ARCYBISKUP METROPOLITA LUBELSKI

ul. Prymasa S. Wyszyńskiego 2, 20-105 Lublin, e-mail: sekretarz@diecezja.lublin.pl
tel. +48 81 532-34-68, fax +48 81 534-61-35

Lublin, 21 III 2025 r.

Szanowny Panie Profesorze!

Wszystkie jubileusze osobiste czy wspólnotowe – pisał Święty Jan Paweł II na przełomie tysiącleci – mają szczególne znaczenie w życiu jednostek i wspólnot. Świętuje się je zawsze w duchu wdzięczności za dzieła, którymi Bóg pozwala cieszyć się w kontekście osoby Jubilata. Siedemdziesiąta rocznica urodzin i czterdziesto-pięcioletnie pracy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II stanowią okazję do dziękczynienia Bogu za dar życia i działalności naukowej Czcigodnego Pana Profesora.

Pragnę poprzez ten list włączyć się w dziękczynienie wspólnoty naszego Uniwersytetu, podkreślając ogromny wkład wniesiony w rozwój myśli pedagogicznej, której z oddaniem służy Czcigodny Jubilat.

Pasja naukowa Pana Profesora oscyluje wokół historii wychowania, opieki społecznej, szpitalnictwa, pauperyzmu i wszelkiego rodzaju działań i instytucji niosących nadzieję człowiekowi potrzebującemu. Idzie to w parze z działalnością społeczną na rzecz małych ojczyzn i popularyzowaniem historycznej pamięci miast i miejscowości bliskich sercu Jubilata – w sposób szczególnie rodzinnego Urzędowa.

Dorobek naukowy Jubilata stanowią liczne publikacje: książki, artykuły naukowe, sprawozdania i recenzje, a także publikacje popularnonaukowe, czy wspomnienia. W kontekście dorobku naukowego warto wskazać liczne promocje magisterskie, licencjackie i doktorskie, a także szereg recenzji naukowych oraz prowadzenie indywidualnych grantów badawczych.

Pośród licznych zaangażowań Jubilata, należy wymienić m.in.: przewodniczenie Wojewódzkiej Radzie Towarzystw Regionalnych Lubelszczyzny, pełnienie funkcji prezesa Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej, redaktora naczelnego Głosu Ziemi Urzędowskiej oraz bogatą aktywność medialną. Na szczególną uwagę zasługuje działalność charytatywna Pana Profesora – funkcja przewodniczącego Stałej Rady w Fundacji Dobrego Samarytanina w Lublinie oraz obecność w Komitecie Budowy Hospicjum Dobrego Samarytanina.

Oby te doniosłe okoliczności – siedemdziesiąta rocznica urodzin i czterdziesto-pięcioletnie pracy naukowej pomogły Panu Profesorowi odkrywać na nowo tak niezbędną w życiu ufność w relacjach międzyludzkich oraz solidarność w promowaniu godności każdej osoby. Niech świadectwo zaangażowania naukowego i społecznego będzie czytelnym znakiem prawdziwej nadziei i trwałego przywiązania do wartości, którym przez całe swoje życie Czcigodny Jubilat hołduje i gorliwie służy.

Z wyrazami szacunku i wdzięczności

+Stanisław Budzik

Profesor Marian Surdacki

Poszczególne okresy historii ludzkiej są znaczone postępowaniem w dziedzinie wynalazczości technicznej, służącej coraz bardziej wygodnemu i atrakcyjnemu życiu, dla jego dobrostanu. Jednak dziś, w dobie galopującej technizacji, a w jej skutkach atomizacji życia społecznego, postępuje jednocześnie proces depersonalizacji międzyludzkich odniesień. W wielu dziedzinach mówi się wręcz o dehumanizacji ludzkich postaw i działań, kiedy to w międzyludzkie relacje wkracza technika z coraz bardziej wyrafinowanymi technologiami, jak chociażby ciągle doskonalony Internet, medyczna robotyka czy sztuczna inteligencja. Łącznikiem w międzysobowym spotkaniu jest dźwięk telefonii komórkowej, obraz komputerowego ekranu, ogólnie mówiąc – media elektroniczne. Procesom cywilizacyjnym szczególnie poddana jest społeczność akademicka, miejsce zbiorowych spotkań z salami konferencyjnymi i wykładowymi, w których zwyczajnie jest się słuchaczem, biernym odbiorcą słowa. Są jeszcze stadiony sportowe, gdzie rodzi się więź społeczna na bazie emocjonalnych doznań, niekiedy rodzące niestety mechanizmy uprzedzeń, wrogości, często agresji, które „wyładowują” gromadzone w środowisku pracy napięcia, często przenoszone nawet na relacje rodzinne.

Człowiek pozostający na co dzień w partnerstwie z techniką, zamyka się „w bańce” rzeczowych spraw, które nadymają jego własne ego. Rodzi to gonitwę za sukcesem, popadanie w bezduszną rywalizację, w pracoholizm. Na rynku pracy zawodowej notuje się wzrost jednostek w kategorii singli, dla których ideałem życia jest kariera zawodowa, kosztem życia rodzinnego. W sytuacji bez moralnych odniesień i hartu ducha grozi ucieczka w świat środków dopingujących, żeby lepiej funkcjonować w pracy, a po niej sztucznie odreagowywać stresy. Nie będzie tu miejsca dla metafizyki, dla religii, dla budowania głębokiej więzi międzysobowej. Skutkiem powyższych uwarunkowań jest dzisiaj zatrwajający kryzys życia małżeńskiego i rodzinnego, zamknięcie się na nowe życie i coraz częściej kryzys zdrowia psychicznego. Powyższe zjawiska kulturowe mocno rzutują na świat akademicki, nawet już na etapie wyboru kierunku studiów, z

perspektywą „kasy”, na organizację uczelnianych zajęć, często metodą „on-line”, łącznie z zaliczaniem egzaminów, ale także na brak bezpośredniego kontaktu z profesorem we wspólnocie słuchaczy, na dyskusję, na wzajemne poznawanie się, na relację „mistrz-uczeń”. Istnieją gdzieś obok siebie: świat wykładowcy i studenta. Narasta więc dziś potrzeba ocalenia najlepszej tradycji świata akademickiego, w którym młody człowiek poszukujący wiedzy, ideałów i kształtujący swoją drogę dorosłego życia znajdzie mądrego i przyjaznego mistrza, który własną postawą w duszy studenta będzie utrwał system najwyższych, ludzkich wartości, takich jak szukanie prawdy i jej wierność, uczciwość, pracowitość, szacunek dla drugiego, uczynność i społeczne zaangażowanie.

Czy jest dziś jeszcze możliwe wcielanie w życie powyższych postulatów, kiedy paradoksalnie nawet technika, zamiast oszczędzać, zabiera mistrzowi czas, a także czy możliwe jest poświęcanie czasu, kiedy trzeba zmagać się o awanse, własne badawcze sukcesy oraz materialne korzyści, czego domaga się życie zwłaszcza rodzinne.

Okazuje się, że jest to możliwe, gdyż są w świecie akademickim osoby, które reprezentują najwyższe standardy postaw moralnych, osiągnięć naukowych i edukacyjnych, otwarcia na potrzeby słuchaczy, na zaangażowanie w życie społeczne różnych środowisk pozauczelnianych.

Taką postacią sztandarową, przejrzystą, o powszechnej akceptacji, o społecznym uznaniu jest Profesor dr hab. Marian Surdacki, naukowiec w KUL, świętujący jubileusz siedemdziesięciu lat życia. Kiedy czyta się jego życiorys rzuca się w oczy ogrom wykonanych prac w dziedzinie badań naukowych, specjalistycznych publikacji, zakresu zajęć dydaktycznych, zaangażowania społecznego, zwłaszcza w dziedzinie kultury regionalnej. Można więc powiedzieć, że Jubilat jest tytanem pracy i doskonałym metodologiem własnych działań.

Jubilat jest cenionym naukowcem i dydaktykiem, z nieocenionym wkładem w rozwój polskiej pedagogiki, w kształcenie pokoleń pedagogów, w organizację życia akademickiego, przez co zasługuje na słowa najwyższego uznania i uszanowania. Dla Jubilata wiedza nie jest jedynie

konstruktem teoretycznym, ale ma wymiar praktyczny, potwierdzany osobistą postawą ewangelicznego humanizmu, wiary oraz służby społecznej. Szczególnie przez działalność na rzecz „Małych Ojczyzn”, począwszy od rodzinnego Urzędowa. Świat akademicki potrzebuje takich autorytetów, ludzi nauki i edukacji, ludzi sumienia, mądrości, prawości, wiary i miłości. Takim jest Profesor Marian Surdacki dla studentów, współpracowników, władz uczelnianych i przyjaciół; niekwestionowanym autorytetem moralnym, mistrzem i bratem dla koleżeństwa. Profesor Surdacki jest człowiekiem głębokiej, ewangelicznej wiary, inspirującej go do służby człowiekowi. Dzieje się to przede wszystkim na terenie jego wspaniałej, wzorcowej, wielodzietnej, własnej rodziny, z dzielną Żoną Ewą i wspaniale wychowaną Szóstką Dzieci. Jego dom jest przystanią miłości dla domowników oraz przyjaźni dla licznych gości, korzystających z gościnnego klimatu.

Za wkład w rozwój polskiej pedagogiki, w kształcenie pokoleń pedagogów, w organizację życia akademickiego, w działalność na rzecz przywracania historycznej pamięci „Małych Ojczyzn”, w tym przywoływania historii mieszkańców żydowskich „małych sztetli”, ofiar Zagłady, Czcigodny Jubilat został odznaczony nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, uhonorowany prezydenckim Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski i wieloma innymi odznaczeniami.

Jubileusz siedemdziesięciolecia jest okazją dla mnie do wyrażenia słów szacunku, uznania i wdzięczności wobec Jubilata, a także serdecznych życzeń Bożego błogosławieństwa dla życia rodzinnego, dalszej pracy naukowej i dydaktycznej oraz dla społecznej służby krzewienia regionalnej kultury i patriotyzmu.

+ Mieczysław Cisko

+ Mieczysław Cisko

REKTOR

KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II

Lublin, dnia 7 marca 2025 r.

Szanowni Państwo!

Niezwykle trudno jest w paru słowach ująć sylwetkę Prof. dr. hab. Mariana Surdackiego, a jednocześnie oddać sprawiedliwość Jego wielowymiarowemu, pracowitemu, prawemu życiu.

W najgłębszym sensie jest to biografia bardzo prosta i najpełniej charakteryzowana przez słowo: wierność. Urodzony w Urzędowie, niewielkiej miejscowości w województwie lubelskim, choć opuścił go w młodości, wiedziony pragnieniem rozwoju naukowego, nigdy nie utracił związków ze swoją „małą ojczyzną” i mimo rozlicznych obowiązków „w świecie” stale gorliwie angażował się i angażuje w jej rozwój i promocję. Świadom wagi pielęgnujących unikalną kulturę lokalną towarzystw regionalnych, wiele energii poświęca ochronie i poszerzaniu wiedzy o dziedzictwie przekazanym przez przodków.

Od początku studiów na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim świadom był roli odpowiedzialności społecznej pracownika naukowego, stąd wytrwale opowiadał się po stronie prześladowanych i słabszych. Występował w obronie sprawiedliwości, działając w strukturach opozycji antykomunistycznej. Gdy dokonał wyboru ścieżki kariery naukowej, poświęcił się studiom nad historią wychowania, dziejami opieki społecznej, szpitalnictwa, ubóstwa i wykluczenia oraz opisem instytucji i inicjatyw dobroczynno-charytatywnych. Śmiało rzec można, że Jego prace we wskazanych obszarach należą w Polsce do ustaleń pionierskich. Badania nad solidarnością społeczną i wyobraźnią miłosierdzia Pan Profesor konsekwentnie prowadzi w unikalnie sprofilowanej Katedrze Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych KUL. Jest autorem liczonych w setkach artykułów naukowych i popularnonaukowych, wartościowych monografii i inicjatorem oraz redaktorem wielotomowej serii wydawniczej poświęconej szeroko rozumianej służbie społecznej. Ponadto jest cenionym promotorem prac magisterskich i doktorskich, szanowanym recenzentem. Godna wspomnienia jest również Jego pokorna praktyka służby społecznej, w tym funkcje sprawowane w Towarzystwie Naukowym KUL oraz Społecznej Radzie w Fundacji Dobrego Samarytanina w Lublinie i Komitecie Budowy Hospicjum Dobrego Samarytanina.

Wierną (i odwzajemnioną) miłością od niemal pół wieku darzy kulturę i naukę Italii. Dobrze znany we włoskich środowiskach naukowych, znaczną część dorobku naukowego poświęcił historii włoskiej filantropii i medycyny, publikując także w języku włoskim. Współpracuje z ośrodkami naukowymi w Rzymie, Mediolanie, Bari, Messynie, Reggio di Calabria.

Fascynująca w prostocie droga: z małego Urzędowa przez Lublin do wielkiego Rzymu, łącząc lokalne z uniwersalnym, słabe z opiekuńczym, historię ze współczesnością. Wiążąc udział w wielu naukowych, polskich i międzynarodowych przedsięwzięciach z troską o najbliższych, oddaniem Rodzinie, licznym przyjaciółom, Macierzyństwu Uniwersytetowi, wartościom chrześcijańskim i służbie Prawdzie...

Szanownemu Panu Profesorowi Marianowi Surdackiemu za Jego życie zawierzone wierności z całego serca w imieniu społeczności akademickiej KUL dziękuję. Dostojnemu Jubilatowi życzę radości i wiele siły do trwania przy Tym, kto czyni Jego życie wzorem.

Z wyrazami szacunku

Rektor

ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski

Marszałek
Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski

Lublin, dnia 2 kwietnia 2025 r.

Pan
Prof. dr hab. Marjan Surdacki
Kierownik Katedry Historii Opieki,
Wychowania i Pedagogiki Społecznej
w Instytucie Pedagogiki KUL JP II

Szanowny Panie Profesorze,

pragnę złożyć Panu Profesorowi serdeczne gratulacje z okazji 70. urodzin, a także przekazać słowa wdzięczności za Pana wielkie oddanie sprawie popularyzacji dziedzictwa historycznego i kulturowego województwa lubelskiego. Pańskie dokonania w wielu obszarach stanowią nie tylko inspirację dla kolejnych pokoleń studentów i współpracowników, ale również dla nas – mieszkańców Lubelskiego.

Jestem dumny, że Pan – wybitny badacz historii działalności opiekuńczej i charytatywnej – uczynił ziemię lubelską miejscem swojej pracy naukowej, dydaktycznej, jak i społecznej, m.in. jako Prezes Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych. Warto podkreślić, że badanie dziejów społeczności zamieszkujących województwo lubelskie pozostaje od lat niezwykle ważną płaszczyzną zainteresowań Pana Profesora. Dlatego w tym miejscu pragnę Panu szczególnie gorąco podziękować za aktywne włączanie się w obchody Jubileuszu 550-lecia województwa lubelskiego. Zaangażowanie Pana Profesora w przybliżanie historii lokalnej jest dowodem na to, z jak wielką pasją podejmuje Pan tematykę regionalną, przygotowując publikacje, organizując konferencje i wydarzenia, stanowiące nieocenione źródło wiedzy dla młodszych i starszych mieszkańców naszego regionu.

W tym wyjątkowym dniu proszę przyjąć serdeczne życzenia kolejnych lat owocnej pracy naukowej i popularyzatorskiej, energii w twórczych działaniach oraz satysfakcji z aktywności podejmowanej w przestrzeni społecznej i edukacyjnej. Życzę gorąco Panu Profesorowi powodzenia w realizacji zamierzeń, wielu sukcesów na płaszczyźnie zawodowej, a także wszelkiej pomyślności i dobrego zdrowia w życiu osobistym.

Z wyrazami szacunku

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
20-029 Lublin, ul. Artura Grottgera 4, tel. 81 44 16 600, fax 81 44 16 602
marszalek@lubelskie.pl

KRZYSZTOF ŻUK
PREZYDENT MIASTA LUBLIN

Lublin, 5 marca 2025 r.

Prof. dr hab. Marian Surdacki

**Katedra Historii Wychowania,
Opieki i Pedagogiki Społecznej
Instytut Pedagogiki
Wydział Nauk Społecznych
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**

Szanowny Panie Profesorze,

z okazji Jubileuszu 70. urodzin oraz 45-lecia pracy naukowej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, składam Panu Profesorowi serdeczne życzenia i gratulacje w imieniu własnym oraz mieszkankę i mieszkańców Lublina.

Proszę przyjąć słowa uznania za całokształt działalności naukowej i wybitne osiągnięcia Pana Profesora w obszarze nauk humanistycznych. W sposób szczególnie doceniam Pana dorobek badawczy w zakresie historii wychowania, opieki społecznej, szpitalnictwa i pauperyzmu. Stanowi on niekwestionowany wkład w rozwój nauki oraz jest nieocenionym źródłem wiedzy dla kolejnych pokoleń, które wkraczając w życie zawodowe mają możliwość korzystania z Pana doświadczenia. Wyrażam również podziw dla Pana wieloletniej aktywności społecznej oraz zaangażowanie w niesienie pomocy drugiemu człowiekowi. Na podkreślenie zasługuje także Pański wkład w promocję i ochronę dziedzictwa kulturowego naszego regionu oraz pielęgnowanie pamięci historycznej i upowszechnianie idei regionalizmu.

Gratulując raz jeszcze znamienitych Jubileuszy, życzę Panu Profesorowi kolejnych lat owocnej działalności, powodzenia w realizacji wszelkich planów i zamierzeń oraz zadowolenia i satysfakcji z dotychczasowych dokonań.

Łączę wyrazy szacunku

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
Wydział Nauk Społecznych
DZIEKAN

Lublin, dn. 24.04.2025 r.

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Marian Surdacki
Instytut Pedagogiki KUL

Szanowny Panie Profesorze,
Czcigodny Jubilacie,

Pragnąc uczcić Pana jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin i czterdziestopięciolecia pracy naukowej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II z całego serca przyłączamy się do inicjatywy przygotowania księgi pamiątkowej przez Katedrę Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej KUL. Kolegium Dziekańskie WNS w imieniu pracowników Wydziału Nauk Społecznych składa z tej okazji najserdeczniejsze gratulacje oraz podziękowania za wkład włożony w podnoszenie naukowego prestiżu KUL, naszego Wydziału oraz Instytutu Pedagogiki KUL. Szczególne podziękowania dotyczą umiejętnego łączenia umiędzynarodowienia własnej aktywności naukowej z dbałością o dziedzictwo kulturowe swojej małej Ojczyzny. Pokazał Pan Profesor, jak można być patriotą działającym w skali lokalnej, a zarazem uczestniczyć w międzynarodowym życiu naukowym.

Badania naukowe Pana Profesora, zaraz po uzyskaniu magisterium prowadzone były m.in. pod kierunkiem prof. Gabriele de Rosy (Uniwersytet Sapienza w Rzymie), który stał się opiekunem i mentorem Pana poczynań naukowych. Podniesienie ich jakości i dalszy rozwój wiązały się z pobytami na Uniwersytecie dla Cudzoziemców w Perugii (1980, 1986), w Szkole Historycznej Włosko-Polskiej w Rzymie (1988-1990) oraz kilkakrotnie w ramach stypendiów Fundacji Lanckorońskich (1994, 1990, 2006). W późniejszym czasie podejmował Pan regularne wykłady na uniwersytetach w Rzymie, Mediolanie, Bari, Messynie, Reggio di Calabria. Zaowocowało to opublikowaniem w języku włoskim książki *Il brefotrofo dell'Ospedale di Santo Spirito in Roma nel XVIII secolo*, ponad 25 artykułów oraz członkostwem w redakcji naukowej „Pedagogia e Vita” i w komitecie naukowym i redakcyjnym czasopisma „Storia dell'educazione in Europa”.

Wydział Nauk Społecznych wdzięczny jest Panu Profesorowi za kierownictwo jedyną w Polsce Katedrą Historii Opieki Społecznej, utworzoną w 2000 r. – obecnie Katedrą Historii Wychowania, Opieki i Pedagogiki Społecznej. Jest Pan promotorem 13 prac doktorskich i ponad 150-u magisteriów. Pełnił Pan rolę recenzenta w 3 przewodach profesorskich, w 8 postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz kilkudziesięciu o nadanie stopnia doktora. Był Pan członkiem komitetu organizacyjnego obchodów 100 letniej rocznicy powstania KUL oraz pełnił funkcję wiceprezesa Towarzystwa Naukowego KUL. Redagował Pan najstarsze w Polsce czasopismo pedagogiczne „Ruch Pedagogiczny” i przewodniczył radzie naukowej czasopisma „Roczniki Pedagogiczne”. Ubogaca Pan przestrzeń badawczą i dydaktyczną naszego uniwersytetu o nowatorskie przedsięwzięcia z historii wychowania, opieki społecznej, szpitalnictwa, pauperizmu i wszelkiego typu instytucji i inicjatyw dobroczynno-charytatywnych w Polsce i w Europie. Szczególne znaczenie w Pana aktywności badawczej zajmują też badania nad historią miast i regionalizmu. Jest Pan twórczym kontynuatorem nurtu francuskiej szkoły historii społecznej

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
Wydział Nauk Społecznych
DZIEKAN

Annales, której prekursorem był w latach dwudziestych poprzedniego stulecia Marc Bloch. Przełożyło się to na kilkaset oryginalnych publikacji w tym ośmiu książek, z których na szczególne wyróżnienie zasługują pierwsze w Polsce syntezy dziejów dobroczynności i opieki społecznej: *Opieka społeczna w Polsce do końca XVIII wieku* (2015) oraz *Miłosierdzie czy opieka społeczna?. Od starożytności do oświecenia* (2020). Uwagę zwracają dwie monografie dotyczące historii Urzędowa oraz współredagowana przez Pana synteza *Dzieje Urzędowa* (2011). Zapoczątkował Pan Profesor i zredagował wydaną dotychczas w 22 tomach unikatową serię naukową *Prace z dziejów szkolnictwa i opieki społecznej w Polsce*.

Dokonania Pana Profesora docenione zostały przez władze publiczne i uniwersyteckie. Uehonorowany został Pan Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za „wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej, za popularyzowanie polskiej myśli naukowej na świecie”. W tym roku otrzymał Pan nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za znaczne osiągnięcia w zakresie działalności naukowej. Jest Pan laureatem siedmiu nagród Rektora KUL, uzyskał Pan też wyróżnienie Feniks, „Laur Uniwersytecki” i związaną z nim nagrodę im. Ildziego Radziszewskiego.

Kolegium Dziekańskie Wydziału Nauk Społecznych wyraża Panu Profesorowi głęboką wdzięczność za wszechstronną aktywność naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną. Zapewniamy o życzliwej, także modlitewnej pamięci i prosimy o dalszą postługę na chwałę Boga i dla dobra Ojczyzny.

Dr hab. Arkadiusz Jabłoński, prof. KUL

Dziekan Wydziału Nauk Społecznych

Dr hab. Wojciech Gizicki, prof. KUL

Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych

Dr hab. Piotr Magier

Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych

Lublin, 11.04.2025

*Szanowny Pan Profesor
Toreian Surdacki!*

Jubileusz 70-lecia urodzin oraz 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej jest wspaniałą okazją do wyrażenia słów ogromnej wdzięczności.

Instytut Pedagogiki KUL, od samego początku swojej reaktywacji, zawdzięcza Panu Profesorowi prowadzenie badań naukowych, zajęć dydaktycznych oraz udział – co szczególnie istotne – w kształtowaniu wrażliwości osobowej przyszłych pedagogów na sprawy kształtowania się myśli i praktyki opieki społecznej i historii wychowania.

Prowadzone przez Pana Profesora badania naukowe w obszarze historii opieki społecznej ze szczególnym odkrywaniem znaczenia – tak opiekuńczego jak i leczniczego – Szpitala Ducha Świętego w Rzymie, zaowocowały wieloma publikacjami, które są cenione nie tylko w naszym środowisku naukowym, ale również w kontekście literatury światowej. W tym miejscu na wyróżnienie zasługują przede wszystkim dwie publikacje książkowe: „Dzieci porzucone w Szpitalu Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku” (1998) oraz „Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVII-XVIII wieku” (2023) stanowiące spójną całość w opisie szerokiego zakresu działalności badanej lecznicy. Są one niepodważalnym świadectwem systematyczności, rzetelności, benedyktyńskiej cierpliwości, a nade wszystko naukowej ciekawości poznawczej Pana Profesora. Kontynuując ten wątek chciałbym osobiście zwrócić uwagę na wypowiedź Pana Profesora, która miała miejsce podczas uroczystej promocji

Instytut Pedagogiki

ostatniej książki. Wspominał Pan, że usiłując badać źródła i identyfikować opisywane w nich sytuacje – nie znajdując współczesnych odpowiedników słownych – stwierdził Pan: „nazwałem to sobie... [tu pada konkretne słowo]”. W tym lapidarnym stwierdzeniu odczytałem niemalże stwórczą aktywność Naukowca, który ma ten wyjątkowy przywilej nazywania rzeczywistości, której nikt inny przed nim nie odkrył. To iście wyjątkowa radość, której w imieniu Instytutu Pedagogiki KUL oraz własnym życzeniem Panu Profesorowi w każdym obszarze pracy i innego rodzaju aktywności, których świadectwa ta Księga również zawiera.

Innym – równie ważnym – obszarem aktywności Pana Profesora w Instytucie Pedagogiki jest pełen życzliwości, otwartości i serdeczności sposób bycia Pana Profesora, wyrażany zarówno wobec Studentów jak i Współpracowników. To nie tylko wdzięczność za wyjątkowe świadectwo życia, ale i za pociągający przykład.

Dostojny Jubilacie!

Uprzejmie proszę o przyjęcie najserdeczniejszych życzeń zdrowia, radości, pokoju serca i wszelkiego dobra wraz z Bożym błogosławieństwem na dalsze lata.

Ad Multos Annos!

Z wyrazami szacunku

Dyrektor Instytutu Pedagogiki
Marek Jeziorański
ks. dr hab. Marek Jeziorański, prof. KUL

Starosta Kraśnicki

Szanowny Panie Profesorze - Drogi Jubilatko,

Z okazji Pańskich 70. urodzin mam zaszczyt i ogromną przyjemność złożyć Panu w imieniu własnym oraz całej społeczności Powiatu Kraśnickiego najserdeczniejsze gratulacje oraz wyrazy uznania za Pański dorobek naukowy i wkład w rozwój polskiej historiografii.

Pańska pasja badawcza, niezłomna dbałość o prawdę historyczną oraz nieoceniona działalność dydaktyczna przyczyniły się do kształcenia kolejnych pokoleń historyków i popularyzacji wiedzy o przeszłości. Pańska praca jest nie tylko inspiracją dla młodych adeptów nauki, ale także ważnym wkładem w budowanie tożsamości i świadomości historycznej naszego społeczeństwa.

Niech ten jubileusz będzie okazją do refleksji nad dotychczasowymi osiągnięciami i powodem do dumy, a także motywacją do dalszych badań i realizacji nowych projektów. Życzę Panu Profesorowi zdrowia, niegasnącej energii oraz wszelkiej pomyślności zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

Z wyrazami szacunku i uznania

Starosta Kraśnicki

A.D. 2025

BURMISTRZ URZĘDOWA**ul. Rynek 26, 23-250 Urzędów**

kancelaria: tel. +48 81 8225030,

www.urzedow.pl, e-mail: gmina@urzedow.pl

Pan prof. dr hab. Marian Surdacki

Szanowny Panie Profesorze - Dostojny Jubilacie!

Z okazji jubileuszu Pańskich siedemdziesiątych urodzin składam Panu serdeczne życzenia wszelkiego dobra i wszelkiej pomyślności. W imieniu własnym, jak również mieszkańców Gminy Urzędów pragnę złożyć wyrazy głębokiego uznania i wdzięczności za wszystko, czym zasłużył się Pan naszemu Urzędowowi. Podkreślić bowiem należy, że wśród wielu ludzi, którzy godnie reprezentują Urzędów, postać Profesora chwalebnie wpisuje się w panteon naszych zacnych obywateli.

Należy Pan, Panie Profesorze, do ścisłego grona znakomych osobistości, które istotnie przyczyniają się rozslawiania naszej małej Ojczyzny. Pan całe swoje życie poświęcił Ziemi Urzędowskiej opisując jej historię, działając na rzecz jej promocji i rozwoju m.in. podczas przywrócenia praw miejskich Urzędowowi oraz upamiętniania Urzędowa poprzez swoje liczne wydawnictwa i działalność w Towarzystwie Ziemi Urzędowskiej, czy poprzez inicjatywę dotyczącą wybudowania pomnika Anioła Wolności. W moim odczuciu, ale uważam, że również w odczuciu wielu urzędowiaków stał się Pan wręcz mentorem i patronem różnorodnych działań służących budowaniu historycznej spuścizny Urzędowa, całej Gminy Urzędów, ale i Lubelszczyzny.

Jako wybitny naukowiec i historyk, od wielu lat zaangażowany na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, członek wielu stowarzyszeń naukowych oraz posiadacz wielu odznaczeń państwowych, w tym Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, skłania Pan do refleksji nad rolą nauki w współczesnym świecie.

W tym wyjątkowym dniu chcę podziękować za to, że tworząc, na nowo spleta Pan te poszarpane nici historii, które łączą kulturę naszych czasów z całym bogactwem przeszłości. Życzę Panu dalszych sukcesów, spełnienia w życiu osobistym i zawodowym oraz kolejnych lat pełnych pasji do odkrywania przeszłości. Niech ten jubileusz będzie okazją do radości z dotychczasowych osiągnięć i inspiracją do kolejnych wspaniałych działań na rzecz nas wszystkich. Jestem przekonany, że Lubelszczyzna, ale i nasz ukochany Urzędów mogą nieustannie liczyć na Pańskie zaangażowanie, bogactwo Pańskiej wiedzy, talentów i umiejętności oraz na płynącą z Pańskich postaw i działań patriotyczną inspirację. Wszystkiego najlepszego, Panie Profesorze!

Z wyrazami szacunku i podziwu

Urzędów, 20.03.2025

Lublin, 7 lutego 2025 r.

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Marian Surdacki
Prezes Wojewódzkiej Rady
Towarzystw Regionalnych w Lublinie

Szanowny Panie Profesorze,

Z okazji Jubileuszu 70-lecia urodzin, w imieniu całej społeczności Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych w Lublinie, której od wielu lat jest Pan Prezesem pragniemy złożyć najserdeczniejsze gratulacje oraz wyrazy szacunku. Pańska pasja, zaangażowanie oraz niezłomna chęć rozwijania i promowania regionalnych tradycji, stanowią nieoceniony wkład w działalność naszego stowarzyszenia.

Inicjatywa Prezesa w zakresie organizowania konferencji, zjazdów oraz sejmików na terenie całego województwa nie tylko wzbogaca regionalne życie kulturalne, ale także stwarza przestrzeń do wymiany myśli, współpracy oraz budowania silniejszych więzi między regionalistami. Pielęgnowanie tradycji ukochania Małych Ojczyzn, które stanowią fundament naszej tożsamości.

Szczególna aktywność w działaniach na rzecz rozwoju i upamiętniania tradycji regionalnych ukochanego przez Pana miejsca urodzenia Urzędowa - Bęczynia „pod lasem” jest dla nas wielkim wzorem i zobowiązaniem do naśladownictwa.

Z okazji Jubileuszu dziękujemy za dotychczasową pracę, trud oraz poświęcenie, które włożone w rozwój regionalizmu, owocują dzisiejszymi sukcesami, które z dumą możemy kontynuować.

Życzymy Panu Profesorowi zdrowia, dalszej satysfakcji z pracy oraz kolejnych lat pełnych inspiracji, sukcesów zawodowych i osobistych.

Z wyrazami szacunku i wdzięczności,

*Gracyna Glińska
Andrzej Mac-Włodarczyk*

Robert Trubian

Janusz Teneso Bogusław Galkowski

Mieczysław Ciochan
Członkowie Zarządu Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych w Lublinie

LUBELSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
Societas Scientiarum Lublinensis
 - PREZES -

Plac Litewski 2, 20-080 LUBLIN
 tel.: 81-532-13-00
 e-mail: biuro@tn.lublin.pl

L.Dz.LTN/17/2025

Lublin, 10 lutego 2025r.

Szanowny Pan
 Prof. dr hab. Marian SURDACKI

Szanowny Panie Profesorze!
 z okazji 70-lecia Pańskich urodzin pragnę w imieniu
 wtasnym oraz całej spoleczności Lubelskiego Towarzystwa
 Naukowego złożyć najserdeczniejsze gratulacje oraz wyrazy
 szacunku i uznania.

Jubileusz 70-lecia to wyjątkowa okazja, by
 z wdzięcznością spojrzeć na dotychczasową drogę życia,
 pełną nie tylko sukcesów zawodowych, ale także ogromnego
 wkładu w rozwój nauki, kultury i edukacji, zwłaszcza
 w kontekście regionu lubelskiego. Pana pasja do historii,
 regionalizmu oraz zaangażowanie w działalność
 Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu
 Lubelskiego KUL, jak również współpraca z Lubelskim
 Towarzystwem Naukowym, stanowią fundament
 wartościowych inicjatyw naukowych, które przynoszą trwałe
 efekty w sferze badań oraz edukacji.

Pana działania jako Przewodniczącego Wojewódzkiej
 Rady Towarzystw Regionalnych, nie tylko przyczyniają się
 do pogłębiania wiedzy o naszym regionie, ale także
 inspirują kolejne pokolenia badaczy, pasjonatów i obywateli
 do dbania o dziedzictwo kulturowe Lubelszczyzny.

Z okazji tej doniostej rocznicy życzę Panu Profesorowi
 wielu kolejnych lat pełnych satysfakcji z pracy naukowej,
 twórczych osiągnięć oraz zdrowia, które pozwoli jeszcze
 długo cieszyć się aktywnym uczestnictwem w życiu
 intelektualnym naszej spoleczności. Niech każdy kolejny
 dzień obfituje w inspiracje, radość z realizowanych pasji
 oraz zadowolenie z owoców pracy, która pozostanie
 w pamięci kolejnych pokoleń.

Serdecznie gratuluje, życząc dalszych sukcesów oraz
 spełnienia w każdej dziedzinie życia.

Z wyrazami szacunku

Andrzej Włodarczyk
 prof. dr hab. inż. Andrzej Wac-Włodarczyk

ISTNIEJE OD ROKU 1934

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II

ul. Spokojna 1, lok. 408-409, 20-074 Lublin
adres do korespondencji:
Al. Raławickie 8/16, 20-037 Lublin
tel. 81 525 01 93 ; e-mail: tnkul@tnkul.pl
<http://tnkul.pl>

L. dz. 56/TN/2025

Lublin, 2.02.2025 r.

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Marian Surdacki
Wiceprezes Towarzystwa Naukowego
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

List gratulacyjny Prezesa Towarzystwa Naukowego
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

Wielec Czcigodny Panie Profesorze, Drogi Jubilacie,

z wielką radością podzielam inicjatywę uczczenia Pana Profesora Księżą Jubileuszową z okazji zbliżających się siedemdziesiątych urodzin i czterdziestu pięciu lat pracy w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Pan Profesor zapisał się na trwałe wielkimi literami na wielu płaszczyznach swojego pracowitego życia, także w dziejach Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Od 1993 roku jest Pan członkiem Towarzystwa, początkowo jako członek współpracownik Wydziału Nauk Społecznych, od roku 2002 – członek korespondent, a od 2016 – członek czynny. Prawie od 28 lat nieprzerwanie zasiada w Zarządzie Towarzystwa Naukowego KUL. Najpierw pełnił funkcję sekretarza Wydziału Nauk Społecznych Towarzystwa Naukowego KUL, następnie przewodniczącego tegoż Wydziału, a od 2022 roku – funkcję Wiceprezesa Zarządu Towarzystwa Naukowego KUL.

Pan Profesor jest także cenionym Autorem TN KUL. Opublikował w Towarzystwie Naukowym ważne dla nauki prace m.in.: *Opieka społeczna w Wielkopolsce Zachodniej w XVII i XVIII wieku* (1992), *Dzieci porzucone w Szpitalu Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku* (1998), *Edukacja i opieka społeczna w Urzędowie XV-XVIII wieku* (2004), *Urzędów w XVII i XVIII wieku: miasto, społeczeństwo, życie codzienne* (2007), *Opieka społeczna w Polsce do końca XVIII wieku* (2015), *Miłosierdzie czy opieka społeczna. Od starożytności do oświecenia* (2020), *Infermeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVII-XVIII wieku* (2023). Jest też redaktorem serii wydawniczej: *Prace z dziejów szkolnictwa i opieki społecznej w Polsce*, której opublikowano 22 tomy.

Pod patronatem Towarzystwa Pan Profesor otrzymał cztery granty badawcze Komitetu Badań Naukowych, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz z Narodowego Centrum Nauki (1994-1996), (2004-2006), (2010-2013) (2019-2023). W ostatnich latach realizował granty badawcze: *Infermeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku* finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu OPUS oraz projekt pt. *Infermeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wieku* zrealizowany w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki „Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych”.

Wyrazem uznania dla tej działalności były odznaczenia państwowe: Srebrny Krzyż Zasługi (2006), odznaczenie Wojewody Lubelskiego za badanie historii miast i pielęgnowanie o nich pamięci (2008), Złoty Krzyż Zasługi (2016), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2022), i nagrody świata nauki.

Składam najwyższe wyrazy uznania dla pracy i osiągnięć Czcigodnego Jubilata, a także podziękowanie za wszelkie dobro, które się poszerza i promieniuje. Ogromny dorobek naukowy Pana Profesora jest realnym i namacalnym wkładem w rozwój polskiego i światowego dziedzictwa kulturowego. W szczególny sposób dziękuję za pracę na rzecz Towarzystwa, Twoje bezinteresowne zaangażowanie w działalność Towarzystwa przekłada się na stabilne funkcjonowanie tej Instytucji i jej pomyślny rozwój.

Jestem pełen uznania i wdzięczności za Twój czas poświęcony Towarzystwu, zwłaszcza w ostatnich latach, od kiedy pełnił funkcję Wiceprezesa. Lata naszej współpracy przerosły się w osobistą przyjaźń.

Dziękując jeszcze raz za dobro świadczone Towarzystwu, życzę Ci Dostojny Jubilacie, Drogi Przyjacielu, wiele sił, mocy ducha i ciała na dalsze lata pracy dla nauki i Towarzystwa Naukowego. Niech kolejne pokolenia korzystają z Twych twórczych osiągnięć.

Dominus te deucat ad plurimos frugisque plenissimos annos.

Lublin, dnia 2 lutego 2025 roku

PREZES
Towarzystwa Naukowego KUL

Augustyn Eckmann
Ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann

Kochany Mężu!

Dziękuję Panu Bogu za Twój piękny jubileusz, za wszystkie Twoje osiągnięcia, za wszelkie dobro i miłość, którą obdarowałeś mnie, nasze dzieci, przyjaciół, studentów i każdego człowieka, którego spotkałeś na swojej drodze życia.

Poznaliśmy się w 1982 roku w trakcie strajku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Ja, młoda studentka – Ty początkujący naukowiec. Ślubowaliśmy sobie miłość w Kościele Akademickim, a błogosławili nasze małżeństwo nasi księża profesorowie.

Dziękuję Panu Bogu i Tobie za dar macierzyństwa, za nasze cudowne dzieci: Martę, Gabriela, Alberta, Faustynę, Laurę i Dominika. Twoja praca, ale przede wszystkim one, nadawały sens naszemu życiu. Były światłem, pięknem, a tak napisał Cyprian Kamil Norwid: „Bo nie jest światło, by pod korcem stało, ani sól ziemi do przypraw kuchennych. Bo piękno na to jest, by zachwycalo do pracy – praca by się Zmartwychwstało”.

Dziękuję Ci za Twoją znużającą, trudną, wymagającą wyrzeczenia, ciężką pracę. Chyba na palcach jednej ręki można policzyć dni, kiedy nie napisałeś chociaż jednego zdania. Nauka była Twoją pierwszą miłością i prawdziwą pasją. Czasem byłam o nią zazdrosna, ale wspierałam Cię, jak mogłam, wiedząc, że Twoje szczęście, Twoje spełnienie, będzie również sukcesem całej naszej rodziny. Jeszcze raz powołując się na słowa poety, czułam, że tak realizuje się Twoja droga do zbawienia. Spotkałeś na swojej drodze życia wspaniałych ludzi, swojego mistrza – profesora Stanisława Litaka, niedawno zmarłego ks. profesora Mariana Nowaka, Wiesława Partykę wraz z żoną Dorotką, i wielu innych dobrych, zycielich współpracowników.

Nasze wspólne życie nie było łatwe. Przeżyaliśmy dużo trudności. Na początku te materialne, kiedy przez 15 lat naszego małżeństwa nie mieliśmy własnego mieszkania. Ale tutaj z pomocą przyszła nasza „Alma Mater”. Do dziś wspominam, jako najszczęśliwsze lata naszego życia, mieszkanie w „Domu Asystenta” na Poczekajce czy przy ulicy Niecałej.

Doświadczaliśmy również trudności, które, po ludzku myśląc, są nie do przeżycia. Takim wydarzeniem była śmierć Martuni, naszej ukochanej córki. Do dzisiaj siłę i radość daje mi wiara, że za chwilę się spotkamy. Trudnym momentem było też pojawienie się na świecie naszego niepełnosprawnego syna. Jest on wielkim Darem. Uczy nas każdego dnia bezinteresownej miłości. Dzisiaj możemy sobie razem pogratulować, bo z Bożą pomocą udało nam się wychować dzieci, które potrafią kochać i miłością obdarzać innych. Mamy cudowne wnuki: Adasia, Wojtusia, Helenkę, Anielkę i jeszcze jedną istotę, której imię zna na razie tylko Bóg.

Jeszcze raz gratuluję Ci i dziękuję, że zaprosiłeś mnie do swojego życia.
Niech Dobry Bóg zawsze nam błogosławi!

Ewa Surowicka

ISTNIEJE OD ROKU 1934

TOWARZYSTWO NAUKOWE
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II

ul. Spokojna 1, lok. 408-409, 20-074 Lublin,
adres do korespondencji:
Al. Raclawickie 8/16, 20-037 Lublin
tel. 81 525 01 93, e-mail: tnkul@tnkul.pl
<http://tnkul.pl>

Lublin, 22.10.2025 r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze, Dostojny Jubilacie!
Wielce Szanowni Państwo!

Przypadł mi w udziale zaszczyt wręczenia – wraz z Panem Profesorem Wiesławem Partyką – Księgi Jubileuszowej Panu Profesorowi Marianowi Surdackiemu. Czynię to z tym większą radością, że wydanie tej Księgi powierzono Towarzystwu Naukowemu KUL, które reprezentuję. Dla Towarzystwa – i dla mnie osobiście – to ogromne wyróżnienie oraz wyraz docenienia kompetencji edytorskich naszej instytucji. Mamy nadzieję, że nie zawiedliśmy pokładanego w nas zaufania. Księga została przygotowana z najwyższą starannością, wieńczy ona pracę wszystkich zaangażowanych w nie osób. Chcieliśmy uczcić jubileusz 70. urodzin i 45-lecia pracy naukowej Pana Profesora najpiękniej jak potrafimy.

Niniejsza Księga jest wyrazem uznania i wdzięczności – świadectwem głębokiego szacunku dla dorobku naukowego i pasji badawczej Jubilata.

Miarą dokonań naukowych Pana Profesora są liczne publikacje, wydawane głównie w Towarzystwie Naukowym. Pan Profesor współpracuje z nami już ponad 30 lat. Jesteśmy wdzięczni za wierność Towarzystwu, za zaufanie, jakim obdarzał nas Pan Profesor, przekazując swoje prace do wydania w Towarzystwie. Dziękujemy również za zaangażowanie Pana Profesora w realizację grantów badawczych, których efektem są znakomite

książki, wielokrotnie nagradzane przez różne Gremia. Ostatnio Pan Profesor otrzymał Nagrodę wyróżnienie Feniks za książkę „Infirmeria Szpitala św. Ducha w Rzymie”.

Niezmiernie doceniamy bezinteresowną pracę Pana Profesora dla TN także na gruncie organizacyjnym. Współpraca odbywa się, co warto podkreślić, na zasadzie społecznej aktywności, w której to aktywności Pan Profesor jest nieoceniony. Jubilat pełnił wiele funkcji w Zarządzie, a od czerwca b.r. pełni najwyższą funkcję – jest prezesem TN. Ta współpraca pozostaje dla nas szczególnym doświadczeniem – mądrego i życzliwego, można powiedzieć – ojcowskiego wspierania TN. Wyrażamy głęboką wdzięczność za troskę, za to, że swym autorytetem i postawą wzmacnia Pan Profesor rangę Towarzystwa i buduje jego prestiż. Dziękujemy!

Norwid zachęca nas, by współczesnym zacnym oddać cześć. My dziś tę cześć chcemy wyrazić jak najgoręcej – z serca i z głębokim przekonaniem!

Ale dodajemy też z głębi serca płynące słowa

„Niech żar słowa i treści rozsądek

I niech sumienia berło

W muzykalny łączą się porządek. Słowem każdym jak perłą”.

Plurimos Annos Panie Profesorze!

Alina Żuk
Dyrektor administracyjny TN KUL

Dr hab. Wiesław Partyka, prof. KUL

Dr hab. Wiesław Partyka, prof. KUL, Alina Żuk – dyr. adm. TN KUL

Jubilat prof. dr hab. Marian Surdacki – prezes TN KUL

Jubilat prof. dr hab. Marian Surdacki – prezes TN KUL
dr hab. Wiesław Partyka, prof. KUL

Jubilat prof. dr hab. Marian Surdacki
redaktor Alicja Penar

NAGRODA IM. KS. IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO

PROF. DR HAB. ANDRZEJ NOWAK

Nagrodę im. Księdza Idziego Radziszewskiego za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego za rok 2024 Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL przyznał prof. dr. hab. Andrzejowi Nowakowi.

Z uzasadnienia Zarządu:

„Prof. dr hab. Andrzej Nowak (ur. 12 czerwca 1960 r. w Krakowie), zatrudniony na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk, należy do ścisłego grona najwybitniejszych współczesnych polskich historyków. W polskiej humanistyce zajmuje miejsce szczególne – jest uznawany za jednego z czołowych badaczy polskiej myśli politycznej, relacji polsko-rosyjskich oraz szerzej pojmowanej historii politycznej naszego regionu. Jego dorobek naukowy i wkład w rozwój badań nad Wschodem czynią go postacią o wyjątkowej randze w życiu intelektualnym współczesnej Polski.

Profesor Nowak jest myślicielem najpełniej odwołującym się do dziedzictwa Rzeczypospolitej Jagiellońskiej. Jego refleksja – zarówno historyczna, jak i politologiczna – głęboko osadzona w tradycji jagiellońskiej, wyraźnie ujawnia się w jego licznych publikacjach oraz wystąpieniach medialnych. Dorobek naukowy prof. Andrzeja Nowaka obejmuje ponad 40 unikatowych książek naukowych i popularnonaukowych. Jego najważniejszym dziełem są: *Dzieje Polski* (2014-) – wielotomowa synteza historii naszego kraju. Do najbardziej znanych publikacji Profesora należą również: *Polska i trzy Rosje. Studium polityki wschodniej Józefa Piłsudskiego (do 1920 roku)* (2015), *Imperiologia. Studium porównawcze imperiów i cywilizacji* (2011), *Jak rozbić rosyjskie imperium* (1998), *Strachy i Lachy. Przemiany polskiej pamięci historycznej* (2018). Swoje teksty publikował także w czasopismach, m.in. w „Arcanach” i „Teologii Politycznej”.

Profesor od wielu lat uczestniczy w pracach najważniejszych instytucji życia publicznego – zasiadał i zasiada w Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej oraz w Narodowej Radzie Rozwoju przy Prezydencie RP. Za swoją działalność naukową i publiczną został uhonorowany licznymi nagrodami i odznaczeniami, w tym najwyższym orderem Rzeczypospolitej – Orderem Orła Białego.

Wybitne osiągnięcia naukowe Profesora Andrzeja Nowaka w duchu wartości chrześcijańskich obejmują zarówno jego imponujący dorobek naukowy w dziedzinie historii – w szczególności historii Polski, historii Rosji, badań nad stosunkami polsko-rosyjskimi oraz analiz dotyczących kultury politycznej Europy Środkowo-Wschodniej – jak również fundamentalny wkład w zrozumienie procesów historycznych i cywilizacyjnych, które ukształtowały współczesną Europę. Profesor traktuje historię jako źródło wartości niezbędnych dla budowania narodowej wspólnoty i trwałych więzów społecznych. Podkreśla znaczenie pamięci społecznej, która wpływa na sposób postrzegania przeszłości, a tym samym współkształtuje tożsamość narodową, osadzoną – w jego ujęciu – na fundamencie wartości chrześcijańskich”.

Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 5 grudnia 2025 r. w Collegium Joannis Pauli II. Zebraniu przewodniczył prezes TN KUL, prof. dr hab. Marian Surdacki, który przypomniał ideę ustanowienia Nagrody i jej dotychczasowych laureatów.

Laudację, uzasadniającą przyznanie tego wyróżnienia prof. Andrzejowi Nowakowi, wygłosiła dr hab. Anna Barańska, która m.in. powiedziała:

„Na pytanie, czy Polska będzie trwała, Profesor Andrzej Nowak odpowiada: «Będzie trwała tak długo, jak długo będzie żyła jej pamięć, dopóki ta pamięć nie zostanie zabrana i unicestwiona». Można dostrzec tu echo słów Cypriana

Norwida o narodach, które «tracąc pamięć, tracą życie». Zachowanie pamięci Laureat zalicza do najważniejszych przyczyn odrodzenia polskiej państwowości, ponieważ «bez uporczywego wspomnienia o tym, że Polska jest, żyje i nie pogodziła się z werdyktem mocarstw, nie odzyskalibyśmy niepodległości w roku 1918». Nawet swój wybór orientacji politycznej wiąże z imperatywem pamięci. Konserwatyzm jest dla niego «przede wszystkim poczuciem, że [...] mam długi wdzięczności wobec tych, którzy byli przede mną, którzy zostawili coś ważnego i to, co odziedziczyło moje pokolenie, jest czymś zobowiązującym do uszanowania tego, co otrzymaliśmy w spadku»”.

Laudatorka zaznaczyła, że „Profesor Andrzej Nowak nie zastanawia się jedynie nad tym, «na co Polska, na co Ojczyzna jest nam potrzebna?», ale zadaje inne pytanie: «Na co Polska potrzebna jest nie nam tylko, ale światu, innym ludziom, może Bogu?». Jest to perspektywa głęboko chrześcijańska. Polski czytelnik publikacji Profesora, zarówno tych ściśle naukowych, jak i tych adresowanych do szerszego grona odbiorców, otrzymuje propozycję interpretacyjną powstałą na bazie nowoczesnej metodologii, a jednocześnie alternatywną w stosunku do modnych, postmodernistycznych narracji. Czytelnik zagraniczny ma szansę zdobyć szerszą wiedzę o historii Polski, jej sąsiadów i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej niż ta, którą przedstawia historiografia zrodzona z ignorancji bądź sfabrykowana dla uzasadnienia imperialnych interesów Rosji lub Prus i ich następców”.

Profesor A. Barańska przedstawiła obszerną biografię Laureata oraz jego dorobek naukowy, które pospołu są przekonującym świadectwem chrześcijańskiego humanizmu.

Po laudacji nastąpił akt wręczenia Laureatowi statuetki Nagrody i dyplomu.

Po podziękowaniu Zarządowi TN KUL za wyróżnienie, Pan Profesor zaprezentował odczyt pt. „Niepodległość i jej granice”. Szczegóły tego obszernego i erudycyjnego wykładu, poprzedzonego laudacją prof. A. Barańskiej, ukażą się w serii „Wykłady i Przemówienia TN KUL”.

*Opracowała na podstawie materiałów internetowych
i tekstu laudacji autorstwa prof. Anny Barańskiej*
Monika Szysiak*

* <https://tnkul.pl/aktualnosci/nagroda-im-ksiedza-idziego-radziszewskiego-za-rok-2024/>

Dr hab. Anna Barańska – laudatorka

Laureat prof. Andrzej Nowak, prof. Marian Surdacki, prezes TN KUL, wiceprezes TN KUL, prof. Mieczysław Ryba

Laureat prof. Andrzej Nowak
prof. Marian Surdacki, prezes TN KUL

Laureat prof. Andrzej Nowak
dr hab. Ewa M. Ziółek, sekretarz generalny TN KUL

Profesor Andrzej Nowak,
laureat Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego

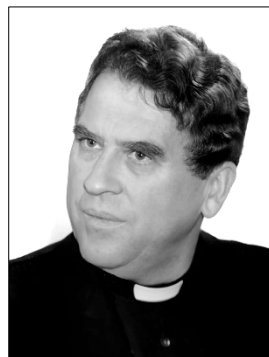
Laureat prof. Andrzej Nowak, Zarząd i pracownicy TN KUL

IN MEMORIAM

KS. PROF. DR HAB. EDWARD WALEWANDER

13 stycznia 2025 r. w Lublinie zmarł ks. prof. dr hab. Edward Walewander, członek czynny Wydziału Nauk Społecznych TN KUL. W latach 1999–2018 pełnił najpierw funkcję zastępcy przewodniczącego, a od 2006 r. – przewodniczącego tego wydziału.

Edward Walewander urodził się 6 grudnia 1947 r. w Niemirówku (diecezja zamojsko-lubaczowska). Świecenia kapłańskie przyjął 25 stycznia 1974 r. w Innsbrucku w Austrii. Tam też podjął studia doktoranckie. Po ich ukończeniu powrócił do Polski. Został wikariuszem w parafii katedralnej w Lublinie. Od 1979 do 1983 r. pracował jako prefekt studiów w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie. W latach 1979-1982 pełnił obowiązki referenta do spraw misji w diecezji lubelskiej, a od 1982 do 1986 r. – referenta do spraw ekumenizmu. Przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza biskupa lubelskiego do spraw kontaktów z zagranicą, był także diecezjalnym duszpasterzem rodzin.

W 1980 r. rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną na KUL, prowadząc wykłady z historii Kościoła. W latach 1983-1985 był starszym asystentem w Instytucie Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, a następnie, do 1995 r. – adiunktem. W tym też roku habilitował się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie rozprawy pt. „Wychowanie chrześcijańskie w nauczaniu i praktyce Kościoła katolickiego na ziemiach polskich w II połowie XIX wieku” (TN KUL, Lublin 1994; wyd. II tamże – 1996). W 1997 r. został profesorem KUL; w 2009 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych.

Ks. prof. dr hab. Edward Walewander pełnił różne funkcje, był kierownikiem Katedry Pedagogiki Porównawczej Instytutu Pedagogii KUL, dyrektorem Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, prezesem oddziału lubelskiego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, prezesem oddziału lubelskiego Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód, a także członkiem Komitetu Badań Polonii Wydziału I Nauk Społecznych PAN, Komitetu

Badań nad Migracjami Ludności i Polonii przy Prezydium PAN, Rady Naukowej Zakładu Biografistyki Polonijnej Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie.

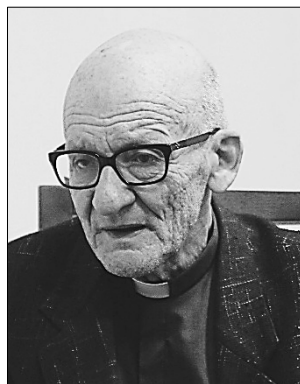
Ksiądz Profesor to ceniony naukowiec, dydaktyk i autor publikacji w zakresie pedagogiki chrześcijańskiej, studiów nad problematyką polonijną, historii Kościoła oraz kształtowania postaw duchowych. Przyczynił się do powstania Domu dla Polonii w Lublinie. Został uhonorowany wieloma nagrodami, odznaczeniami i medalami, m.in. nagrodą im. Franciszka Skowry, nagrodą im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta, Orderem Białego Krzyża przyznany przez Prezydenta Republiki Estonii, Medalem Prezydenta miasta Lublin, Medalem za zaangażowanie na rzecz upowszechnienia kultury polskiej, Medalem Honorowym „Meritum Patrie”, Medalem Fundacji Zarządu Województwa Lubelskiego, Medalem Fundacji Polonia Semper Fidelis, Odznaczeniem za zasługi dla Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://lublin.gosc.pl/doc/9113017.Zmarl-ks-Edward-Walewander>; https://www.kul.pl/odszedl-do-pana-ksiazd-profesor-edward-walewander,art_109343.html; <https://diecezja.zamojskolubaczowska.pl/wiadomosci/4152-zmarl-ks-prof-edward-walewander>

KS. PROF. DR HAB. ZYGMUNT HAJDUK

17 stycznia 2025 r. w Mikołowie zmarł ks. prof. dr hab. Zygmunt Hajduk – wybitny metodolog, kapłan i nauczyciel akademicki, którego życie było związane m.in. z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i Towarzystwem Naukowym KUL. Był członkiem czynnym Wydziału Filozoficznego TN KUL. W latach 1986-1989 i 2003-2006 pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego tego Wydziału. Książka Profesor był członkiem Zarządu TN KUL w latach 1989-1990, referentem do spraw wydawniczych (1990-1992), a także zasiadał w Komisji Rewizyjnej w latach 1992-2004.

Zygmunt Hajduk urodził się 3 kwietnia 1935 r. w Łodzi. Po ukończeniu szkoły średniej w 1952 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego Salwatorianów, gdzie w 1953 r. złożył pierwsze śluby zakonne. W 1959 r. w przyjął święcenia kapłańskie w tym zgromadzeniu (Societas Divini Salvatoris) z rąk bpa Bolesława Kominka. Następnie został skierowany na studia filozoficzne na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, które zwieńczył pracą magisterską w 1963 r. Od 1966 r. do 2008 r. pracował w Katedrze Filozofii Przyrody Nieożywionej KUL. W 1968 r. obronił rozprawę doktorską na temat: „Wyjaśniająca funkcja teorii fizycznej w ujęciu Karola Gustawa Hempela”. W 1984 r. habilitował się na podstawie oceny dorobku naukowego i pracy zatytułowanej „O akceptacji teorii empirycznej”. W latach 1984-1989 był kierownikiem Sekcji Filozofii Przyrody i Nauk Przyrodniczych na Wydziale Filozofii KUL. Równocześnie w latach 1985-2008 był kierownikiem Katedry Filozofii Przyrody Nieożywionej. Od roku 1989 przez dziesięć lat pełnił funkcję prodziekana Wydziału Filozofii KUL. Stopień profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1992 r., a cztery lata później tytuł naukowy profesora na podstawie monografii „Temporalność nauki. Kontrowersyjne zagadnienia dynamiki nauki”. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w 1999 r.

Ksiądz Profesor był cenionym filozofem przyrody i metodologiem nauki, należał do kilku towarzystw naukowych oraz zespołów redakcyjnych czasopism, leksykonów i encyklopedii. Był autorem ok. 270 publikacji naukowych, w tym kilkunastu książek i podręczników akademickich. Równocześnie przez pięćdziesiąt lat (do roku 2015) prowadził wykłady w Wyższym Seminarium Duchownym Salwatorianów w Bagnie. 26 marca 2015 r. Senat Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II przyznał ks. prof. Zygmuntowi Hajdukowi Medal za Zasługi dla KUL w dowód uznania za ofiarną służbę.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://www.salwatorianie.pl/zmarl-wybitny-salwatorianin-ks-prof-dr-hab-zygmunt-hajduk-sds>; <https://www.zyciezakonne.pl/wiadomosci/odeszli-do-pana/pozegnania-ks-prof-dr-hab-zygmunt-hajduk-sds-150907/>; <https://www.kul.pl/ks-prof-dr-hab-zygmunt-hajduk,1573.html>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Hajduk

PROF. DR HAB. JADWIGA PUZYNINA

8 lutego 2025 r. zmarła prof. dr hab. Jadwiga Puzynina, wybitna językoznawczyni, badaczka literatury, profesor nauk humanistycznych. Od 1987 r. była członkiem czynnym Wydziału Historyczno-Filologicznego Towarzystwa Naukowego KUL. W 2009 r. została laureatką Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego przyznawanej przez Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II „za wybitne osiągnięcia naukowe w duchu humanizmu chrześcijańskiego”.

Jadwiga Puzynina (z domu Zapolska) urodziła się w 1928 r. w Rożyszczach na Wołyniu. W latach 1943-1944 należała do Szarych Szeregów. Po wojnie w 1946 r. ukończyła VI Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Reytana w Warszawie, a w 1951 r. studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Po studiach podjęła pracę w Instytucie Badań Literackich PAN pod kierunkiem prof. Renaty Mayenowej. Uzyskiwała następnie stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego. W 1987 r. otrzymała tytuł profesorski w zakresie nauk humanistycznych. W latach osiemdziesiątych była dziekanem Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

W pracy badawczej prof. Jadwiga Puzynina zajmowała się przede wszystkim problematyką języka wartości. Opublikowała m.in. następujące prace z tego zakresu: „Język wartości” (Warszawa 1992), „Słowo – wartość – kultura” (Lublin 1997), „Kultura słowa. Ważny element kultury narodowej” (Łask 2011) czy „Wartości i wartościowanie w perspektywie językoznawstwa” (Kraków 2013). Była autorką i współautorką podręczników do nauki języka polskiego w szkołach średnich (w tym wielokrotnie wznawianego „Język i my: podręcznik do języka polskiego dla klasy I szkół średnich”, napisanego wspólnie ze Stanisławem Dubiszem i Marią Nagajową).

W 1983 r. zorganizowała na Wydziale Polonistyki UW Pracownię Słownika Języka Cypriana Kamila Norwida. Przez wiele lat nią kierowała. Przygotowane przez zespół Pracowni liczne publikacje i konferencje naukowe przyczyniły

się do popularyzacji spuścizny tego poety. Zespół Pracowni przygotował także internetowy słownik języka Cypriana Norwida, z którego korzystają norwidolodzy.

W 2016 r. prof. Puzynina zainicjowała powołanie Zespołu Etyki Słowa Rady Języka Polskiego PAN. Pod jej opieką, z udziałem autorskim i redakcyjnym w 2017 r. został wydany tom zbiorowy „Etyka słowa”.

Pani Profesor była członkinią m.in. Polskiej Akademii Umiejętności, Komitetu Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk oraz Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Zasiadała w zarządzie Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Za swoją działalność została odznaczona m.in. w 2007 r. Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, w 2008 r. – Medalem Uniwersytetu Warszawskiego, w 2011 r. – Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 2013 r. otrzymała ustanowioną przez Prezydenta RP nagrodę – medal „Zasłużony dla Polszczyzny”.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://ips.polon.uw.edu.pl/nekrolog-profesor-jadwiga-puzynina/>; <https://ifp.uken.krakow.pl/2025/02/17/zmarla-profesor-jadwiga-puzynina/>; <https://ibl.waw.pl/pl/instytut/aktualnosci/1493-odeszla-profesor-jadwiga-puzynina-1928-2025>; <https://www.polskieradio.pl/8/22/Artykul/3481964,nie-zyje-jadwiga-puzynina-legenda-polonistyki-odeszla-w-wieku-97-lat>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jadwiga_Puzynina; <https://centrumopatrznosci.pl/profesor-jadwiga-puzynina/>

KS. PROF. DR HAB. ZDZISŁAW JANIEC

24 lutego 2025 r. zmarł ks. prof. dr hab. Zdzisław Janiec, członek korespondent Wydziału Teologicznego Towarzystwa Naukowego KUL.

Zdzisław Janiec urodził się 4 stycznia 1951 r. w Stalowej Woli. W 1976 r. ukończył studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu. W tym samym roku przyjął święcenia kapłańskie i rozpoczął posługę duszpasterską.

Jako wikariusz pracował w parafiach: Jasienica Rosielna, Boguchwała, Jarocin, Ustrzyki Dolne, Gorzyce Tarnobrzeskie, Łączki Jagiellońskie, Brzostek, Rzeszów – parafia Matki Bożej Różańcowej. W latach 1988-1994 był proboszczem w parafii Bachórzec. 1994 r. został inkardynowany do diecezji sandomierskiej.

W latach 1980-1983 odbył studia specjalistyczne na Wydziale Teologii KUL, gdzie obronił licencjat z zakresu teologii pastoralnej na podstawie pracy „Religijność katechizowanej młodzieży w Rozwadowie”. W 1993 r. uzyskał stopień doktora na podstawie pracy „Formacja eucharystyczna młodzieży do czynnego udziału we Mszy świętej w świetle wypowiedzi maturzystów miasta Przemyśla”, natomiast w roku 2006 – habilitację na podstawie dysertacji „Komunikacyjny wymiar liturgii”.

Rok po uzyskaniu stopnia doktora objął stanowisko sekretarza biskupa sandomierskiego. Następnie, w 1995 r. rozpoczął pracę jako wykładowca liturgii w Wyższym Seminarium Duchownym w Instytucie Teologicznym im. Bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu.

W latach 2002-2003 odbył staż habilitacyjny z liturgiki w Papieskim Instytucie Liturgicznym św. Anzelma w Rzymie. Następnie pracował w sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski.

Pracę na KUL-u rozpoczął w 2004 r., początkowo jako adiunkt Katedry Teologii Liturgii, a od 2007 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Liturgii Pastoralnej. Rok później został mianowany profesorem nadzwyczajnym KUL, a w 2014 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego nauk teologicznych.

Ksiądz Profesor sprawował również inne funkcje diecezjalne: kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego, ceremoniarza biskupiego, wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu, cenzora ksiąg kościelnych oraz od 2010 r. – postulatora w procesie beatyfikacyjnym sługi Bożego ks. Wincentego Granata na etapie diecezjalnym.

Jego dorobek naukowy obejmuje liczne artykuły naukowe, popularnonaukowe, publicystyczne, referaty wygłoszone na sympozjach oraz publikacje książkowe, wydane m.in. w Towarzystwie Naukowym KUL: „Jak godnie celebrować Mszę świętą? Zasady i nieprawidłowości” (2020); „Rok liturgiczny z Chrystusem i świętymi” (2021). Był promotorem prac magisterskich i doktorskich oraz recenzentem w postępowaniach awansowych.

Ksiądz Profesor pełnił funkcję konsultora Komisji Maryjnej KEP. Należał także do Stowarzyszenia Polskich Liturgistów oraz Polskiego Towarzystwa Mariologicznego.

Otrzymał nominację na kanonika honorowego Sandomierskiej Kapituły Katedralnej (1996) i kapelana honorowego Jego Świątobliwości (2002).

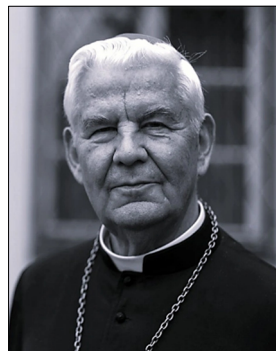
Po osiągnięciu wieku emerytalnego zamieszkał w Warszawie. Prowadził zajęcia na Wydziale Teologicznym UKSW. Przez ostatnie lata był rezydentem w parafii Bogurodzicy Maryi w Warszawie na Jelonkach.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://uksw.edu.pl/odszedl-do-pana-ks-prof-zdzislaw-janiec/>; https://www.kul.pl/odszedl-ks-prof-dr-hab-zdzislaw-janiec,art_109757.html; <https://sandomierz.gosc.pl/doc/9158691.Zmarl-ks-prof-dr-hab-Zdzislaw-Janiec>; https://tyna.info.pl/pl/738_sandomierz/219977_zmarl-ks-prof-dr-hab-zdzislaw-janiec.html

KS. BISKUP PROF. DR HAB. KAZIMIERZ ROMANIUK

25 lutego 2025 r. zmarł w Warszawie prof. dr hab. Kazimierz Romaniuk, biskup senior diecezji warszawsko-praskiej (2004-2025), pierwszy biskup warszawsko-praski (1992-2004), biskup pomocniczy archidiecezji warszawskiej (1982-1992) oraz rektor Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego i Akademickiego Studium Teologii Katolickiej w Warszawie (1971-1982), członek czynny Wydziału Teologicznego Towarzystwa Naukowego KUL.

Kazimierz Romaniuk urodził się 21 sierpnia 1927 r. w Hołowienkach k. Sokołowa Podlaskiego (obecna diecezja drohiczyńska).

Podczas II wojny światowej mieszkał w Warszawie, gdzie uczył się na tajnych kompletach gimnazjalnych, które w 1944 r. ukończył tzw. małą maturą. Po wybuchu Powstania Warszawskiego przyłączył się do walczących, a po jego upadku znalazł się w obozie w Pruszkowie, skąd udało mu się zbiec.

Po wojnie dokończył naukę w Liceum Humanistycznym im. Adama Mickiewicza w Warszawie i w 1946 r. otrzymał świadectwo dojrzałości.

Po maturze, jako kleryk Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego, rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego, zakończone magisterium z teologii w 1951 r. W tym samym roku przyjął święcenia kapłańskie.

Kontynuując studia teologiczne na UW, w 1953 r. obronił pracę doktorską w zakresie patrologii. Na dalsze studia został skierowany do Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie (1956-1958), gdzie zdobył licencjat z nauk biblijnych, a następnie do jerozolimskiej Ecole biblique et archéologique française (1959-1961) – tę część studiów zakończył kolejny doktorat.

Kolejne stopnie drogi naukowej Księdza Biskupa to habilitacja w 1966 r., przyznanie tytułu profesora nadzwyczajnego w 1969 r. i profesora zwyczajnego nauk biblijnych w 1971 r. (ten ostatni tytuł został zatwierdzony przez Kongregację Wychowania Katolickiego w roku 1981).

Jako naukowiec był związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, na którym wykładał Pismo Święte (w latach 1962-1966 jako adiunkt; w latach

1966-1976 jako docent, kierownik Katedry Teologii Biblijnej Nowego Testamentu). Ponadto w 1966 r. ks. Kazimierz Romaniuk podjął współpracę z Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego w Warszawie, a w latach 1970-1972 był docentem Wydziału Teologicznego Towarzystwa Jezusowego Bobolanum. Współpracował z Akademią Teologii Katolickiej (1976-1983) jako docent, a następnie profesor Katedry Biblistyki Nowego Testamentu na Wydziale Teologicznym.

Na forum międzynarodowym w 1965 r. został członkiem-przedstawicielem Episkopatu Polski w Światowej Federacji Apostolatu Biblijnego (w latach 1971-1977 pełnił w nim funkcję członka zarządu), zaś w 1966 r. wszedł w skład Stowarzyszenia Nowotestamentalistów Studiorum Novi Testamenti Societas (w latach 1975-1978 należał do jego komitetu wykonawczego).

W 1973 r. Ksiądz Profesor otrzymał godność kapelana honorowego Jego Świątobliwości, zaś w 1979 r. kard. Stefan Wyszyński powołał go do godności kanonika kapituły metropolitalnej warszawskiej.

27 lutego 1982 r. papież Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym Archidiecezji Warszawskiej, przyznając jako stolicę tytularną dawną diecezję metropolii kartagińskiej: Sicca Veneria. Konsekrację biskupią przyjął 4 marca 1982 r., w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela, z rąk abp. Józefa Glempa i współkonsekrujących: kard. Franciszka Macharskiego i bp. Władysława Miziołka. Jako dewizę biskupią przyjął zawołanie *In Te confido* (Ufam Tobie).

W Archidiecezji Warszawskiej był biskupem pomocniczym, wikariuszem generalnym, przewodniczącym wydziałów: Administracji Ogólnej i Finansowego Kurii Metropolitalnej Warszawskiej.

W ramach Konferencji Episkopatu Polski bp Romaniuk pełnił funkcję przewodniczącego Podkomisji Episkopatu d/s Pisma Świętego, wiceprzewodniczącego Komisji Episkopatu d/s Wydawnictw Katolickich, członka Rady Naukowej Episkopatu, członka Komisji Episkopatu d/s Nauki Katolickiej, współprzewodniczącego Komisji Wspólnej d/s Fakultetów Papieskich, członka Komisji Episkopatu d/s Seminariów Duchownych, Podkomisji Państwowo-Kościelnej d/s Seminariów, Państwowej Komisji Kodyfikacyjnej d/s Ustawy o Szkolnictwie Wyższym.

25 marca 1992 r., na mocy bulli Jana Pawła II *Totus Tuus Poloniae populus*, reorganizującej podział administracyjny Kościoła w Polsce, bp Romaniuk został powołany na urząd biskupa diecezjalnego nowego Kościoła lokalnego Diecezji Warszawsko-Praskiej. Jako biskup diecezjalny stworzył wszystkie struktury administracyjne nowej Diecezji. Przeprowadził I Synod Diecezjalny (1998-2000), zbudował Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej na

Tarchominie, poświęcone 8 grudnia 2000 r. Jego decyzją zostało powołanych do istnienia 35 parafii.

26 sierpnia 2004 r. Jan Paweł II przyjął jego rezygnację z obowiązków biskupa diecezjalnego warszawsko-praskiego, złożoną ze względu na wiek.

W dorobku naukowym i publicystycznym Księdza Biskupa naczelne miejsce zajmuje Biblia Warszawsko-Praska. Jest to ukończone jesienią 1997 r., po kilkudziesięciu latach pracy, tłumaczenie wszystkich ksiąg biblijnych z języków oryginalnych na język polski dokonane przez jednego tłumacza (pierwsze od 400 lat, po przekładzie podjętym w XVI w. przez ks. Jakuba Wujka SJ).

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://episkopat.pl/doc/225044.Zmarl-biskup-senior-Kazimierz-Romaniuk>; <https://www.gosc.pl/doc/9159176.Zmarl-bp-Kazimierz-Romaniuk>; <https://diecezja.waw.pl/zmarl-ksiazdz-biskup-kazimierz-romaniuk-pierwszy-biskup-warszawsko-praski/>

PROF. DR HAB. HENRYK PODBIELSKI

6 marca 2025 r. zmarł prof. dr hab. Henryk Podbielski, wybitny filolog klasyczny i tłumacz. Członek czynny Wydziału Historyczno-Filologicznego Towarzystwa Naukowego KUL, autor wielu publikacji wydanych w TN KUL. Emerytowany pracownik Wydziału Humanistycznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, wieloletni pracownik filologii klasycznej KUL, kierownik Katedry Filologii Klasycznej (greckiej), dyrektor Instytutu Filologii Klasycznej, prodziekan Wydziału Nauk Humanistycznych w latach 1993-1999, doktor honoris causa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Henryk Podbielski urodził się 27 maja 1939 r. w Szumowie na Podlasiu, gdzie rodzice posiadali młyn i niewielkie gospodarstwo rolne. W czasie II wojny światowej – w 1941 r. – wraz z matką i starszą siostrą został zesłany do Altajskiego Kraju na Syberię, ojciec zaś został zamordowany przez Gestapo. Rodzina powróciła do Polski dopiero wiosną 1946 r.

Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości w 1957 r. (Liceum Ogólnokształcące w Zambrowie) rozpoczął studia na Wydziale Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kończąc je obroną pracy magisterskiej pt. „Liryzacja epepei na przykładzie analizy strukturalnej homeryckiego Hymnu do Hermesa”. Stopień naukowy doktora uzyskał w 1969 r. na Uniwersytecie Warszawskim, na podstawie rozprawy „Struktura homeryckiego Hymnu do Afrodyty w świetle tradycji literackiej”, natomiast – doktora habilitowanego – w 1975 r. na podstawie rozprawy pt.: „Mit kosmogoniczny w Teogonii Hezjoda”, przedstawionej na Wydziale Filologii Polskiej i Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

Odbył kilkanaście staży zagranicznych: roczny pobyt jako visiting professor na filologii słowiańskiej Uniwersytetu Lwańskiego w roku akad. 1971/72, następnie w latach 1975-2001: osiem trzymiesięcznych staży badawczych na uniwersytetach w Leuven i w Louvain-la-Neuve, dwukrotny pobyt na Uniwersytecie w Amsterdamie, jeden na Katolickim Uniwersytecie w Nijmegen,

trzykrotny na uniwersytetach w Niemczech (Eichstätt, Heidelberg, Frankfurt am Main), dwukrotny w Paryżu i dwukrotny we Włoszech (Mediolan, Rzym).

W bogatym dorobku naukowym Profesora można wyróżnić następujące obszary badawcze: literatura grecka epoki archaicznej (Homer, Hymny Homeryckie, Hezjod), teoria mitu, starożytna teoria literatury, grecka literatura periegetyczna (Pauzaniusz) i filozoficzna (Platon, Arystoteles), grecka i starożytna poetyka i retoryka, Hermogenes i szkolna retoryka i krytyka literacka za Cesarstwa.

Wyjątkowym osiągnięciem Profesora było kierowanie w latach 1999-2001 projektem badawczym „Literatura Grecji starożytnej”, w którego realizacji uczestniczyło 26 polskich hellenistów. Rezultatem projektu była olbrzymia synteza literatury greckiej, obejmująca całość jej dziejów, od Homera (VIII w. przed Chr.) po Nonnosa (V w. po Chr.), nobilitująca hellenistykę polską na forum światowym (TN KUL, Lublin 2005, dwa tomy pod redakcją i ze znaczącym udziałem własnym prof. Podbielskiego).

Do najważniejszych publikacji Profesora wydanych w TN KUL należą: „Mit kosmogoniczny w Teogonii Hezjoda” (1978); „Literatura Grecji starożytnej”, t. 1: „Epika – liryka – dramat”, t. 2: „Proza historyczna, krasomówstwo, filozofia i nauka, literatura chrześcijańska”, pod red. [...] (2005); „Hermogenes, Sztuka retoryczna”, opracowanie, przekład i komentarz [...] (2012); „Progymnasmata. Greckie ćwiczenia retoryczne”, opracowanie, przekład i komentarz [...] (2013); „Pseudo-Longinus, Pseudo-Arystydes, Anonymus Seguerianus, Apsines. Trzy greckie stylistyki i dwa traktaty retoryczne z okresu Cesarstwa Rzymskiego”, wstępami poprzedził, przetłumaczył i komentarzami opatrzył [...], przedmowa i redakcja naukowa K. Narecki (2016).

W latach 1975-2010 był członkiem Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN, od 2004 r. – członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności, a od 2018 r. – członkiem czynnym Wydziału I Filologicznego PAU; pełnił funkcję prezesa Lubelskiego Koła Polskiego Towarzystwa Filologicznego (1983-2000) i wiceprezesa Zarządu Głównego PTF (1992-1995, 2000-2005).

Profesor Podbielski był laureatem wielu nagród, m.in.: Rektora KUL za rozprawę doktorską (1969) i habilitacyjną (1975); w 1989 r. Ministra Edukacji Narodowej II stopnia za udział w opracowaniu: „O dramacie. Wybór źródeł do dziejów teorii dramatycznych” (t. 1, red. E. Udalska, PWN, Warszawa 1989); w 2000 r. Rektora KUL II stopnia za osiągnięcia w pracy naukowej potwierdzone licznymi publikacjami naukowymi; w 2005 r. otrzymał Złoty Krzyż Zasługi przyznany przez Prezydenta RP; w 2006 r. nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za redakcję i współautorstwo monografii

„Literatura Grecji starożytnej”; w 2011 r. nagrodę Rektora KUL I stopnia za całokształt osiągnięć naukowo-dydaktycznych; w 2017 r. Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS w kategorii „Tłumacz” za przekład „Pseudo-Longinus, Pseudo-Arystydes, Anonymus Seguerianus, Apsines. Trzy greckie stylistyki i dwa traktaty retoryczne z okresu Cesarstwa Rzymskiego” oraz kolejną nagrodę za to dzieło – im. Ks. Idziego Radziszewskiego za książkę roku.

Profesor Podbielski – jako wielki miłośnik przyrody – był także współzałożycielem i wiceprezesem w latach 1992-1997 Stowarzyszenia Ochrony Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* https://www.kul.pl/wreczenie-doktoratu-honoris-causa-uam-prof-henrykowi-podbielskiemu,art_97908.html; <https://www.ekai.pl/prof-henryk-podbielski-kultura-klasyczna-to-fundament-cywilizacji-europejskiej/>; <https://stowarzyszeniehistorykowstarozytnosci.edu.pl/zmarl-profesor-henryk-podbielski/>

KS. DR HUBERT ORDON SDS

13 marca 2025 r. w Mikołowie zmarł ks. dr Hubert Ordon SDS, członek współpracownik Wydziału Teologicznego Towarzystwa Naukowego KUL. Długoletni wykładowca w Instytucie Nauk Biblijnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, który przez wiele lat prowadził zajęcia w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie.

Hubert Ordon urodził się 14 stycznia 1939 r. w miejscowości Babienice w dzisiejszym województwie śląskim. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Chorzowie, którą ukończył w 1952 r. Następnie kontynuował naukę, wstępując do Niższego Seminarium Duchownego im. św. Jacka w Katowicach. W 1955 r., czując głos powołania do kapłaństwa, zwrócił się z prośbą o przyjęcie do Zgromadzenia Salwatorianów. 7 września 1955 r. wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Boskiego Zbawiciela w Bagnie na Dolnym Śląsku, przyjmując imię zakonne Bernardyn. Profesję wieczystą złożył 8 września 1960 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Wyższym Seminarium Duchownym Salwatorianów w Bagnie w latach 1957-1963. Po święceniach kapłańskich, które otrzymał w 1963 r., został skierowany do domu zakonnego w Zakopanem, gdzie pracował w duszpasterstwie. Następnie, od roku 1965 rozpoczął studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Sekcji Biblijnej Wydziału Teologicznego, które ukończył w 1968 r. uzyskując tytuł magistra i licencjata teologii. W 1972 r. uzyskał stopień doktora teologii w zakresie nauk biblijnych. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w roku 1970 w WSD Salwatorianów w Bagnie. W 1978 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Szkole Biblijnej na Wydziale Teologicznym KUL, przekształconej później w Instytut Nauk Biblijnych KUL. W 1980 r. otrzymał stanowisko starszego asystenta, a następnie w 1982 r. został powołany na stanowisko adiunkta Katedry Teologii Biblijnej Nowego Testamentu. W 1994 r. przeszedł na stanowisko starszego wykładowcy, na którym

pozostał do chwili osiągnięcia w 2004 r. wieku emerytalnego. Jednocześnie w latach 1995–2000 pracował w Instytucie Jana Pawła II KUL jako jego sekretarz.

W swoich badaniach biblijnych ks. dr Hubert Ordon koncentrował się na pismach św. Łukasza i listach św. Pawła. Przez wiele lat prowadził ćwiczenia, proseminaria i wykłady na kursie zwyczajnym i wyższym Wydziału Teologii KUL. Jego dorobek naukowy obejmuje około 40 artykułów naukowych, szesnaście haseł dla Encyklopedii Katolickiej (tomy IV–IX) oraz liczne publikacje okolicznościowe i popularnonaukowe. Był pasjonatem języka greckiego Nowego Testamentu.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://www.sds.pl/zmarl-ks-dr-hubert-ordon-sds>; https://www.kul.pl/files/49/ks-_hubert_ordon.pdf

KS. PROF. DR HAB. MAREK JAGODZIŃSKI

21 kwietnia 2025 r. w Końskich zmarł ks. prof. dr hab. Marek Jagodziński, członek współpracownik Wydziału Teologicznego Towarzystwa Naukowego KUL. Kapłan diecezji radomskiej, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Radomiu, profesor w Katedrze Teologii Prawosławnej w Sekcji Ekumenizmu KUL.

Marek Jagodziński urodził się 29 stycznia 1956 r. w Klimontowie Sandomierskim. W 1975 r. zdał egzamin maturalny w liceum ogólnokształcącym w Klimontowie i rozpoczął studia w Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu.

Święcenia kapłańskie przyjął 22 maja 1982 r. w Sandomierzu, równocześnie uzyskując tytuł magistra teologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie pracy „Interpretacja opisu Męki Pańskiej w Ewangelii św. Łukasza w polskiej literaturze biblijnej”. W 1998 r. rozpoczął studia specjalistyczne z teologii dogmatycznej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

W 2001 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie obronił pracę doktorską pod tytułem: „'Communio' dzięki komunikacji. Teologiczny wymiar teorii komunikatywnego działania w eklezjologii Medarda Kehla SJ”, habilitował się w 2009 r. na podstawie dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej: „Sakramenty w służbie communio. Studium teologiczno-komunikacyjne”. W 2016 r. otrzymał tytuł profesora nauk teologicznych.

Specjalizował się w teologii dogmatycznej. Pełnił funkcje: sekretarza i skarbnika Towarzystwa Teologów Dogmatyków, a także kierownika Oddziału Radomskiego Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Pełnił obowiązki dyrektora Instytutu Teologicznego UKSW w Radomiu oraz był członkiem Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Radomiu. Od 2001 r. był adiunktem na Wydziale Teologicznym UKSW w Katedrze Teologii Współczesnej (później w ramach Instytutu Teologicznego UKSW w Radomiu).

W 2013 r. został zatrudniony na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Katedrze Teologii Prawosławnej w Instytucie

Teologii Dogmatycznej i Ekumenizmu – obecnie w Sekcji Ekumenizmu (od 2017 r. jako profesor nadzwyczajny KUL, od 2018 r. jako profesor).

Ksiądz Profesor jest autorem wielu prac naukowych lub popularnonaukowych, promotorem prac magisterskich oraz recenzentem i promotorem rozpraw doktorskich.

W 2021 r. został mianowany przez papieża Franciszka członkiem Międzynarodowej Komisji Teologicznej działającej przy watykańskiej Kongregacji Nauki Wiary.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://www.sds.pl/zmarl-ks-dr-hubert-ordon-sds>; https://www.kul.pl/files/49/ks-_hubert_ordon.pdf; <https://uksw.edu.pl/zmarl-ks-prof-marek-jagodziniski/>; https://radom.gosc.pl/doc/9230873.Ostatnia-droga-ks-prof-Marka-Jagodziniego#google_vignette

KS. PROF. DR HAB. MARIAN NOWAK

16 sierpnia 2025 r. zmarł ks. prof. dr hab. Marian Nowak, teolog i pedagog, profesor nauk humanistycznych, nauczyciel akademicki, członek korespondent Wydziału Nauk Społecznych Towarzystwa Naukowego KUL.

Urodził się 7 maja 1955 r. w Tomaszowie Lubelskim. W 1980 r. ukończył studia teologiczne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, uzyskując tytułu magistra teologii na podstawie pracy magisterskiej pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Cz. S. Bartnika: „Religijny sens dziejów według Hugona Kołłątaja”. Po święceniach kapłańskich w 1980 r. pracował w duszpasterstwie katolickim, jako wikariusz i katecheta. Następnie podjął studia specjalistyczne w Papieskim Uniwersytecie „Salesianum” w Rzymie na Wydziale Nauk o Wychowaniu, zwieńczone w 1988 r. tytułem doktora nauk pedagogicznych.

Po powrocie do kraju w latach 1989-1991 pracował duszpastersko w Lublinie jako kapelan Więzienia i Aresztu Śledczego oraz kapelan szpitalny. W tym czasie podejmował wykłady z pedagogiki na Wydziale Teologicznym oraz z pedagogiki ogólnej i teorii wychowania na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

W latach 1977-2002 był wychowawcą, prorektorem i rektorem w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie. W 1999 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. „Podstawy pedagogiki otwartej” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogika – pedagogika ogólna. Prezydent RP nadał mu w 2013 r. tytuł profesora nauk społecznych.

Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji, m.in.: dyrektora Instytutu Wyższej Kultury Religijnej (1990-1993), dyrektora Instytutu Pedagogiki KUL (2000-2008, 2012-2019), prodziekana Wydziału Nauk Społecznych (2008-2012), a także członka Rady Doskonałości Naukowej (2019-2023).

Ksiądz Profesor był członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Uczestniczył w wielorakich pracach i pedagogicznych inicjatywach podejmowanych zarówno przez Kościół katolicki, jak też przez środowiska nauczycielskie Lublina i okolic.

Był ekspertem Polskiej Komisji Akredytacyjnej, członkiem Prezydium Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz członkiem watykańskiej Komisji Akredytacyjnej AVEPRO. Przewodniczył Komitetowi Naukowemu czasopisma „Ruch Pedagogiczny” i był redaktorem naczelnym m.in. „Roczników Pedagogicznych” oraz „Rozpraw Społecznych”.

Aktywnie uczestniczył w pracach międzynarodowych gremiów naukowych, w tym ACISE (Association Catholique Internationale des Institutions de Sciences de l'Éducation), a jego publikacje i działalność dydaktyczna były doceniane w kraju i zagranicą.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://archidiecezjalubelska.pl/blog/zmarl-ks-marian-nowak/>; <https://sliwerski-pedagog.blogspot.com/2025/08/zmar-wybitny-uczony-pedagog-ksiadz.html>; https://www.kul.pl/ks-dr-hab-marian-nowak-prof-kul,art_3764.html; <https://us.edu.pl/instytut/ipe/2025/08/18/zmarl-ks-prof-marian-nowak/>; <https://podlasie24.pl/diecezja-siedlecka/zmarl-ks-prof-marian-nowak-przez-wiele-lat-zwiazany-z-bialska-uczelnia-20250817123647>

PROF. DR HAB. ANDRZEJ SZAJKOWSKI

11 grudnia 2025 r. zmarł prof. dr hab. Andrzej Szajkowski, profesor nauk prawnych, specjalizujący się w prawie cywilnym, handlowym i własności przemysłowej, członek czynny Wydziału Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Andrzej Szajkowski urodził się 4 czerwca 1938 r. w Warszawie. W 1962 r. ukończył studia filozoficzno-teologiczne na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, a w 1967 r. studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim. W 1974 r. obronił na Uniwersytecie Śląskim pracę doktorską pt. „Strona w postępowaniu w sprawie o udzielenie patentu” napisaną pod kierunkiem Michała Staszkiwa. W latach 1970-1975 kierował ośrodkiem studiów w zakresie własności przemysłowej w Urzędzie Patentowym. Od 1975 r. był pracownikiem Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, gdzie pełnił funkcję kierownika Zespołu Prawa Prywatnego. Wraz z wprowadzeniem stanu wojennego Prezes Urzędu Patentowego złożył wniosek o wyrzucenie go z Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk jako „wroga PRL i element antysocjalistyczny”. Na skutek tego ówczesny dyrektor Instytutu wysłał go na przymusowy staż za granicę. Po powrocie, w 1983 r. Andrzej Szajkowski otrzymał stopień doktora habilitowanego na podstawie pracy „Wynalazki wspólne. Aspekty prawne”, a w 1992 r. – profesora nauk prawnych. W latach 1992-1999 kierował w INP PAN Zespołem Polskiego i Europejskiego Prawa Prywatnego, w latach 1997-1999 był jego dyrektorem. Od 1995 r. pracował równocześnie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, gdzie przez czternaście lat, do 2009 r., kierował Katedrą Prawa Handlowego.

Od 1996 r. był aktywnym członkiem Zespołu ds. Spółek Handlowych przy Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego. Wspólnie z innymi członkami, takimi jak Stanisław Sołtyński oraz Janusz Szwaja, dwa razy (w latach 1997 i 1999) przedłożył projekt Kodeksu spółek handlowych. Profesor był także

autorem pierwszego od wielu lat (1994) polskiego opracowania prawa spółek handlowych oraz inicjował „System Prawa Prywatnego”.

Pan Profesor został odznaczony Krzyżem Kawalerskim (1990) i Krzyżem Oficerskim (2001) Orderu Odrodzenia Polski.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Szajkowski; <https://inp.pan.pl/aktualnosci/z-ogromnym-zalem-zawiadamiany-o-smierci-prof-dr-hab-andrzeja-szajkowskiego/>; https://www.kul.pl/kondolencje/art_112356.html; <https://otwartawarszawa.pl/ludzie/andrzej-szajkowski>; <https://archiwum.rp.pl/artykul/471066-Abstrakcyjny-skarb-panstwa-i-jego-konkretne-organy.html>

DR HAB. HENRYK PIERSA, PROF. KUL

14 grudnia 2025 r. zmarł dr hab. Henryk Piersa, prof. KUL, członek czynny Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Towarzystwa Naukowego KUL. W latach 1994-2002 był przewodniczącym Komisji Filozofii Przyrody, w latach 1995-1998 – zastępcą przewodniczącego Wydziału Filozoficznego TN KUL, a od 2002 r. zastępcą przewodniczącego Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego TN KUL.

Henryk Piersa urodził się 5 maja 1933 roku w Gnatach (województwo mazowieckie).

Uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce. W latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku studiował filozofię przyrody na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL. W 1959 r. uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy „Relatywizm epistemologiczny a relatywizm w szczególnej teorii względności”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Mazierskiego. W 1958 r. rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Fizyki KUL. W 1964 r. został starszym asystentem. Stopień doktora nauk fizycznych uzyskał w Instytucie Fizyki Politechniki Warszawskiej, w 1974 r., na podstawie przygotowanej rozprawy pt. „Oddziaływanie złożonych pól akustycznych na cząstki aerozoli”. W 1990 r. habilitował się na Wydziale Filozofii KUL przedstawiając dysertację „Symetria i jej funkcja sprawcza w fizyce”. W 1994 r. otrzymał stanowisko profesora nadzwyczajnego. W latach 1990-2004 pełnił funkcję kierownika Katedry Fizyki KUL.

Pan Profesor uczestniczył w XX Otwartym Seminarium Akustycznym (1973 r.) oraz w Sympozjum Dydaktyki Fizyki (1979 r.). Prowadził zajęcia z fizyki ogólnej, mechaniki teoretycznej, fizyki statystycznej oraz elektrodynamiki klasycznej. W Sekcji Filozofii Przyrody zajmował się badaniami w zakresie metodologii filozofii przyrody i metodologii nauk przyrodniczych, w szczególności problematyką metodologii i epistemologii fizyki. Intensywnie pracował nad alternatywnymi uzasadnieniami praw fizyki oraz relacjami pomiędzy różnymi teoriami fizycznymi (m.in. optyka falowa i geometryczna, mechanika kwantowa i mechanika klasyczna). Był autorem około 30 prac z akustyki, dydaktyki oraz

metodologii i historii fizyki, m.in.: „Uznawanie twierdzeń fizyki” (Lublin: TN KUL 1983), „Elementy fizyki dla ekologów” (Lublin: RW KUL 1995), „Podstawy fizyki” (Lublin: Wydawnictwo KUL 2004), „Wiedza astronomiczno-fizykalna w twórczości literackiej Bolesława Prusa” (Lublin: Norbertinum 2007), „Prace z epistemologii fizyki” (Lublin: TN KUL 2021).

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://www.filozofiaprzyrody.pl/zmarl-dr-hab-henryk-piersa-prof-kul/>; https://www.kul.pl/odszedl-do-pana-dr-hab-henryk-piersa-prof-kul,art_112366.html

**SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL
(2025)**

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2025 R.

Rok sprawozdawczy 2025 był 91. rokiem działalności Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

I. WŁADZE TOWARZYSTWA

W okresie sprawozdawczym Towarzystwem Naukowym KUL kierował Zarząd w składzie:

do 25 VI 2025 r.:

prezes: członek czynny – ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann; wiceprezes: członek czynny – prof. dr hab. Marian Surdacki; sekretarz generalny: członek korespondent – dr hab. Ewa M. Ziółek; skarbnik: członek czynny – ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak; referent ds. wydawniczych: członek czynny – prof. dr hab. Piotr Kulicki; członek Zarządu: członek czynny – prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kufel; członek Zarządu: członek korespondent – dr hab. Magdalena Charzyńska-Wójcik, prof. KUL.

od 25 VI 2025 r.:

prezes: członek czynny – prof. dr hab. Marian Surdacki; wiceprezes: członek czynny – prof. dr hab. Mieczysław Ryba; sekretarz generalny: członek korespondent – dr hab. Ewa M. Ziółek; skarbnik: członek czynny – ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak; referent ds. wydawniczych: członek korespondent – dr hab. Piotr Magier; członek Zarządu: członek czynny – prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kufel; członek Zarządu: członek korespondent – prof. dr hab. Piotr Kulicki.

W skład Zarządu wchodził także przewodniczący siedmiu wydziałów: Teologii: członek korespondent – ks. dr hab. Kazimierz Pek MIC, prof. KUL; Filozoficznego: członek korespondent – dr hab. Zbigniew Wróblewski, prof. KUL; Historyczno-Filologicznego: członek czynny – prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska; Nauk

Społecznych: członek czynny – prof. dr hab. Marian Surdacki; Nauk Prawnych: członek czynny – ks. prof. dr hab. Józef Krukowski; Matematyczno-Przyrodniczego: członek korespondent – prof. dr hab. Ryszard Szyszka; Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL: członek czynny – ks. prof. dr hab. Tadeusz Guz.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził:
do 25 VI 2025 r.:

członek czynny – prof. dr hab. Jadwiga Kuczyńska; członek czynny – prof. dr hab. Jerzy Flaga; członek czynny – prof. dr hab. Adam Biela.

od 25 VI 2025 r.:

członek czynny – dr hab. Agnieszka Bender; członek czynny – prof. dr hab. Adam Biela; członek czynny – prof. dr hab. Marian Wnuk.

Zarząd odbył posiedzenia: 7 IV 2025 r., 27 V 2025 r. oraz 1 IX 2025 r.

Walne Zebranie Towarzystwa Naukowego KUL odbyło się 25 VI 2025 r.

5 XII 2025 r. odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego prof. dr. hab. Andrzejowi Nowakowi za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego.

II. CZŁONKOWIE

Liczba członków Towarzystwa Naukowego KUL na dzień 31 XII 2025 r. wynosiła 661, w tym: członków honorowych – 9, czynnych – 119, korespondentów – 230, współpracowników – 303.

W okresie sprawozdawczym przyjęto dra Karola Rzepeckiego w poczet członków współpracowników Wydziału Historyczno-Filologicznego.

Awansowano 3 członków współpracowników na członków korespondentów:

z Wydziału Historyczno-Filologicznego:

- dra hab. Janusza Bienia, prof. KUL
- dra hab. Piotra Plisieckiego

z Wydziału Nauk Społecznych:

- ks. dra hab. Marka Jeziorańskiego, prof. KUL

Powołano na członków czynnych z Wydziału Historyczno-Filologicznego:

- dr hab. Agnieszkę Bender

- prof. dr. hab. Piotra Kochanka
- prof. dr. hab. Pawła Krasa
- prof. dr. hab. Mieczysława Rybę
- prof. dr. hab. Dariusza Skórczewskiego.

W okresie sprawozdawczym zmarło 11 członków Towarzystwa: ks. prof. dr hab. Edward Walewander – członek czynny Wydziału Nauk Społecznych; ks. prof. dr hab. Zygmunt Hajduk – członek czynny Wydziału Filozoficznego; prof. dr hab. Jadwiga Puzyńska – członek czynny Wydziału Historyczno-Filologicznego; ks. prof. dr hab. Zdzisław Janiec – członek korespondent Wydziału Teologii; ks. bp prof. dr hab. Kazimierz Romaniuk – członek czynny Wydziału Teologii; prof. dr hab. Henryk Podbielski – członek czynny Wydziału Historyczno-Filologicznego; ks. dr Hubert Ordon – członek współpracownik Wydziału Teologii; ks. prof. dr hab. Marek Jagodziński – członek współpracownik Wydziału Teologii; ks. prof. dr hab. Marian Nowak – członek korespondent Wydziału Nauk Społecznych; prof. dr hab. Andrzej Szajkowski – członek czynny Wydziału Nauk Prawnych; dr hab. Henryk Piersa, prof. KUL – członek czynny Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Proszę o uczczenie Ich pamięci powstaniem i chwilą skupienia!

III. DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁÓW, KOMISJI I INSTYTUTU

1. Wydział Teologii

Przewodniczącym Wydziału był ks. dr hab. Kazimierz Pek MIC, prof. KUL, wiceprzewodniczącym – ks. dr hab. Andrzej Kiciński, prof. KUL, sekretarzem – dr hab. Michał Wyrostkiewicz, prof. KUL. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 136 członków, w tym honorowych 1, czynnych 26, korespondentów 39, współpracowników 70. Wydział opublikował 4 książki i 4 zeszyty „Roczników Teologicznych”. Wydział zorganizował 4 zebrania online oraz współorganizował Konferencję Ogólnopolską „Maryja i Józef. Język gestów, miłość bez słów”.

2. Wydział Filozoficzny

Przewodniczącym Wydziału był dr hab. Zbigniew Wróblewski, prof. KUL, wiceprzewodniczący – wakat, sekretarzem – ks. dr hab. Dariusz Dąbek. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 107 członków, w tym honorowych 2, czynnych 28, korespondentów 36, współpracowników 41. W ramach Wydziału Filozoficznego działały 4 komisje: Komisja Filozofii Przyrody pod przewodnictwem

dra hab. Józefa Zona, prof. KUL, Komisja Badań nad Religią pod przewodnictwem s. prof. dr hab. Zofii Zdybickiej, Komisja Kulturoznawstwa pod przewodnictwem ks. prof. dra hab. Piotra Moskala i Komisja Naukoznawstwa pod przewodnictwem prof. dra hab. Pawła Kawalca. W okresie sprawozdawczym Komisja Filozofii Przyrody Wydziału Filozoficznego odbyła 3 posiedzenia naukowe: 5 III, 12 V, i 24 IX (ostatnie połączone z posiedzeniem administracyjnym). Wydział opublikował 4 numery „Roczników Filozoficznych” i 4 numery „Roczników Kulturoznawczych”.

3. Wydział Historyczno-Filologiczny

Przewodniczącym Wydziału była prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska, wiceprzewodniczącą dr hab. Jolanta Klimek-Grądzka, prof. KUL, sekretarzem dr Dagmara Nowacka. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 177 członków, w tym honorowych 3, czynnych 29, korespondentów 64, współpracowników 81.

W roku sprawozdawczym Wydział współorganizował 3 konferencje.

W ramach Wydziału Historyczno-Filologicznego działała: a) Komisja Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, przewodniczący – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram; wiceprzewodniczący – dr hab. Ewa Osek; sekretarz – dr Anna Głowa. Komisja odbyła 8 posiedzeń naukowych; b) Komisja Historyczna, przewodniczący – prof. dr hab. Eugeniusz Niebelski.

Wydział Historyczno-Filologiczny współorganizował Międzynarodową Konferencję Naukową pt. „Przemiany w kulturze, literaturze i poczuciu tożsamości narodowej pod wpływem uchodźstwa i migracji w XXI wieku: Polska – Ukraina – Europa”; Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Zniszczenia wojenne – okoliczności i skutki. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej” oraz Konferencję pt. „Parafia w mieście i miasto w parafii” połączoną z Forum Młodych Badaczy Miast.

Komisja Historyczna wydaje czasopismo „Teki Komisji Historycznej”; Wydział Historyczno-Filologiczny opublikował 7 książek, 18 zeszytów „Roczników Humanistycznych”, 1 tom „Studiów Norwidianów”, 1 tom „Studiów Polonijnych”, 1 tom „Teki Komisji Historycznej”.

4. Wydział Nauk Społecznych

Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Marian Surdacki, wiceprzewodniczącym – dr hab. Wiesław Partyka, sekretarzem – dr Helena Błazińska. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 121 członków, w tym czynnych 12, korespondentów 40, współpracowników 69.

W ramach Wydziału Nauk Społecznych istnieją: Komisja Pedagogiczna pod przewodnictwem dr hab. Aliny Rynio i Komisja Psychologiczna pod przewodnictwem dr hab. Małgorzaty Tatali, prof. KUL. W okresie sprawozdawczym Wydział zorganizował konferencję naukową: „Lubelszczyzna w badaniach historycznych i regionalistycznych” połączoną z wręczeniem Księgi Jubileuszowej prof. dr hab. Marianowi Surdackiemu. Wydział opublikował 4 książki oraz 2 numery „Annals of Psychology”, 4 numery „Roczników Pedagogicznych”, 4 numery „Roczników Nauk Społecznych””, 4 numery czasopisma „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”.

5. Wydział Nauk Prawnych

Przewodniczącym Wydziału był ks. prof. dr hab. Józef Krukowski, wiceprzewodniczącym – abp prof. dr hab. Andrzej Dzięga, sekretarzem – ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 107 członków, w tym honorowych 1, czynnych 22, korespondentów 46, współpracowników 38.

Opublikowano 4 numery „Roczników Nauk Prawnych” i 2 numery czasopisma „Kościół i Prawo”.

6. Wydział Matematyczno-Przyrodniczy

Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Ryszard Szyszka, wiceprzewodniczącym – dr hab. Henryk Piersa, prof. KUL (do 14 XII 2025 r.), sekretarzem – dr Agnieszka Ścibor. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 5 członków, w tym czynnych 1, korespondentów 3, współpracowników 1.

7. Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL

Przewodniczącym Wydziału był ks. prof. dr hab. Tadeusz Guz. W dniu 31 XII 2025 r. Wydział liczył 6 członków, w tym czynny 1, korespondentów 2, współpracowników 3.

8. Instytut Polonijny „Patria Polonia”

Przewodniczącym Instytutu był dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL; członkami: dr hab. Janusz Bień, prof. KUL, dr hab. Piotr Rachwał, prof. KUL, i dr hab. Tomasz Nowicki, prof. KUL.

IV. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA TOWARZYSTWA

1. Konferencje naukowe

Wydział Historyczno-Filologiczny Towarzystwa Naukowego KUL zorganizował międzynarodową konferencję naukową, ogólnopolską konferencję naukową, oraz konferencję połączoną z Forum Młodych Badaczy Miast:

– **Międzynarodową Konferencję Naukową pt. „Przemiany w kulturze, literaturze i poczuciu tożsamości narodowej pod wpływem uchodźstwa i migracji w XXI wieku: Polska – Ukraina – Europa” w Lublinie w dniach 3-4 kwietnia 2025 r.** (wspólnie z Komisją Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych Polskiej Akademii Nauk, Oddziałem w Lublinie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, Instytutem Literaturoznawstwa, Katedrą Literatury Polskiej XX i XXI wieku, Katedrą Literatury Rosyjskiej, Ukraińskiej i Białoruskiej, Instytutem Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziałem Filologicznym Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowicza w Czerniowcach, Stołecznym Uniwersytetem Kijowskim im. Borysa Hrinchenki). Referaty wygłosili: dr hab. prof. ucz. Michał Krawczyk (Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej, Bruksela), *Stosunek do ukraińskich uchodźców i gotowość do niesienia im pomocy. Wyniki badań w sześciu krajach UE*; prof. Svitlana Berezhna, prof. Svitlana Luparenko (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhorija Skovorody, Ukraina), *Освітня еміграція українців до країн ЄС*; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Poszanowanie tożsamości narodowej dzieci ukraińskich w dobie pełnoskalowej agresji na Ukrainę*; prof. Oksana Salata (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Усвідомлення двома народами своїх культурних особливостей та їх вплив на інтеграцію*; doc. dr Oksana Savchuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Тема міграції та мігрантів в українськомовному медійному дискурсі Польщі (на прикладі онлайн видань)*; prof. Yurii Kovbasenko (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Трансформація національної ідентичності сучасних мігрантів-українців: культура, література, мова*; prof. Lyubov Vasylyk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Wpływ migracji i uchodźców na środowisko kulturowe i zachowanie tożsamości narodowej przez pryzmat mediów: Ukraina – Polska*; dr Katarzyna Jakubowska-Krawczyk (Instytut Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego), *Tożsamość w procesie zmiany: język polski w doświadczeniu uchodźczym*; dr hab. Artur Bracki, prof. UG (UG), *Poszukiwanie czy przypomnienie własnej tożsamości – ukraińska przestrzeń mentalno-językowa pierwszej*

ćwierci XXI w.; dr hab. Artur Bracki, prof. UG (UG), Poszukiwanie czy przypominanie własnej tożsamości – ukraińska przestrzeń mentalno-językowa pierwszej ćwierci XXI w.; dr Myroslawa Rudyk (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhorija Skovorody, Ukraina); Anhelina Repinowska (studentka II roku Wydział Humanistyczny Uniwersytet Szczeciński), *Освітньо-культурні зміни в житті академічної спільноти під впливом процесів міграції у час російсько-української війни (досвід Щецінського університету)*; dr hab. Włodzimierz Osadczy (KUL), *Ukraińska migracja wojenna w Polsce w kontekście spotkań cywilizacji*; doc. dr. Olha Beshley (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *The Battle for the Mind: Cognitive Warfare Against Ukrainian Identity*; doc. dr Ulyana Fedoriv (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina), *Трансформація топосу Дому в сучасній українській поезії*; Alla Nedashkivska, PhD (University of Alberta, Kanada), *Сучасне зміщення мовно-культурних площин у чеському середовищі*; prof. dr Zoia Adamia (Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences, Georgian-Ukrainian Institute of Languages and Culture at the University GIU, Gruzja), *Інтеграція українських біженців у культурний простір Грузії: виклики, можливості та взаємний вплив*; prof. Alois Woldan (Universität Wien, Austria), *Я в Австрії з Україною в серці. Relacje ukraińskich kobiet-uchodźców w Austrii*; prof. dr hab. Beata Obsulewicz, Krzysztof Michalak (KUL), *Lubelskie Centrum Wolontariatu jako ośrodek wsparcia uchodźców z Ukrainy w centrum zainteresowań*; dr hab. Anna Horniatko-Szumiłowicz, prof. UAM (UAM), *Незгода на стирання української національної ідентичності (Повість Марік Бориса Артемова)*; prof. Olena Bondareva (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Втеча і (не)повернення: дискурси біженства в українській драматургії повномасштабної війни*; prof. Oksana Pukhonska (Uniwersytet Narodowy «Akademia Ostrogska», Ukraina), *Війна – Еміграція – Україна (за романом К. Бабкіної «Мам, пам'ятаєш?»)*; dr hab. Marta Zambrzycka (UW), *Literacki obraz ukraińskiego uchodźstwa wojennego i migracji w powieści Jewhenii Kuznecowej Drabina [Драбина]*; doc. dr Svitlana Kyrylyuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Щоденник як спосіб комунікації зі світом: зміщення жанрових стратегій (на матеріалі щоденників українських біженців)*; prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa (KUL), *Migracje Polaków z Pokucia i Huculszczyzny w początkach II Wojny światowej na przykładzie rodziny Vincenzów*; dr hab. Henryk Duda, prof. KUL, Ignacy Wiński (KUL), *Językowe i literackie ślady migracji*; dr Maryna Ivasyuta, doc. dr Oksana Daskalyuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza,

Україна), *Досвід організації курсів української мови для внутрішньо переміщених осіб*; doc. dr Olena Pelekhata (Podkarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwska, Ukraina), *Мовні ідеології та трансформації мовної ідентичності в умовах масової міграції осіб польського походження з України до Польщі*; dr Julia Rysicz-Szafranec (Uniwersytet Wrocławski), *Упередження і сила у спогадах (е)мігрантів /на матеріалі книг «Чужа, своя, рідна» та «Proszę się nie denerwować, Pani Oksanko!»*; dr Svitlana Vardevanyan (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Утеча як повернення. Про феномен мовної міграції сучасних українських письменників*; doc. dr Yaroslav Redkva (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Культурний простір українсько-польського пограниччя крізь призму назв населених пунктів*; Nina Vodnytska (Czernihowskie Muzeum Sztuki im. Hryhoriia Hałahana), *Symbolika tożsamości narodowej Ukraińców w rodzajach malarstwa dekoracyjnego w czasie wojny*; dr Inna Strilets (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Зовнішня адаптація та внутрішній психологічний стан персонажів-мігрантів у творах Євгенії Сенік. Аналіз крізь призму комунікативної поведінки*; dr Olga Ciwkacz (Iwano-Frankowskie Centrum Kultury Polskiej im. Fr. Karpińskiego), *«Zapomnijmy, że żyjemy w świecie bez wojen. Sypie się ustalony porządek» – Jurij Andruchowycz i Oksana Zabuzko o tragedii wojny rosyjsko-ukraińskiej*; mgr Natalia Chaura (UWr), *Виявлення культурного простору та трансформація ідентичності на сторінках сучасних літературних часописів*; dr Vira Neszew (UKSW), *Lwów literacki w perspektywie polsko-ukraińskiej przestrzeni pogranicznej: powody przemieszczania się wybranych polskich i ukraińskich pisarzy w latach 1890-1914*; dr Nataliia Zaika (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk), *Нові мовці польської мови*; dr Iryna Smarovoz (Charkowski Uniwersytet Narodowy im. W. Karazina, Ukraina), *Між пам'яттю та реальністю: засоби моделювання міграційних процесів у збірці короткої прози Юлії Ілюхи «Мої жінки»*; prof. Mykola Vaskiv (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina), *Презентація і самопрезентація української літератури письменниками-біженцями за кордоном після повномасштабного вторгнення росії в Україну*; dr Marta Kaczmarczyk (KUL), *Migracyjne She-story. Literackie reprezentacje doświadczeń migracyjnych Ukrainek (na podstawie wybranych utworów)*; dr Ryszard Kupidura (UAM), *Ukraińska dystopia migracyjna. Próba opisu podgatunku*; doc. dr. Olga Bykova (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Висвітлення російсько-української війни в збірці репортажів Павела Решки «Столик з видом на Кремль»*; dr Nataliia

Zaika (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk), *Нові мовці польської мови*; doc. dr Halyna Kuz' (Prešovská univerzita v Prešove, Słowacja), *Крилаті вислови як засіб формування національно-культурної ідентичності та елемент лінгвокультурної компетенції (на матеріалі соціолінгвістичного дослідження мовлення студентів-українців Пряшівського університету)*; dr Volodymyr Volkovskiy (Filosofický ústav Akademie věd České republiky), *Філософська рефлексія стану війни в Україні: тренди та ідеї*; doc. dr Larysa Naumova (Filosofický ústav Akademie věd České republiky), *Український кінематограф як мистецьке відображення трансформації національної ідентичності від початку війни 2014 року*; doc. dr Olha Doloh (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Мемотворчість періоду російсько-української війни: українські і чеські мему*; dr Volodymyr Poltorak (Orientální ústav Akademie věd České republiky), *Множинна ідентичність волинської шляхти і велика еміграція 1831 року: між польським, українським, козацьким, слов'янським та османським світами*; dr hab. Monika Kulesza (KUL), *Kulisy jazłowieckiego teatru w niepokalańskim zakładzie wychowawczym na Ukrainie*; prof. Mariia Bracka (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina), *Transformacje męskości w obliczu wojny (na przykładzie współczesnej prozy ukraińskiej)*; dr dr Olha Voznyuk (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Українська література в стані війни: виклики та розвиток*; doc. dr Hanna Sytar (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Етикетні формули в українській мові: трансформації під час російсько-української війни*; prof. Svitlana Kryvoruchko (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhoriya Skovorody, Ukraina), *Міграції в XXI столітті. Архетип Дім*; lic. Kinga Janicka (KUL), *Prawda czy fałsz? Analiza wypowiedzi polskich polityków na temat migrantów z Ukrainy*; dr Albert Nowacki (KUL), *«Przeżyć teleportację» – ukraińskie doświadczenia uchodźstwa w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej*.

– Wydział Historyczno-Filologiczny wraz z Pracownią Wojskowo-Historyczną oraz Instytutem Historii KUL zorganizował w dniach **24-25 kwietnia 2025 r.** w Lublinie **Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Zniszczenia wojenne – okoliczności i skutki. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej”**. Referaty wygłosili: mgr Jakub Radosław Sidor (UWM), *Niszczycielska działalność europejskich gości podczas rejsz krzyżackich w latach 1351-1382*; prof. KUL dr hab. Andrzej Niewiński (KUL), *Rajd Czarnego Księcia przez Langwedocję (1355) jako przykład średniowiecznej operacji manewrowej i niszczącej*; dr Jan Błachnio (UW), *Bez kolei daleko nie zajedziesz... wpływ dewastacji linii kolejowych na prowadzenie działań wojennych*; prof. KUL

dr hab. Cezary Taracha (KUL), „*Toda Galicia es un vasto cementerio*”. Zniszczenia wojenne na terenie Galicji w relacjach Juana Pujola, korespondenta dziennika „ABC”, z 1915 r.; prof. KUL dr hab. Pablo de la Fuente de Pablo (KUL), *Razzia vs. peaceful penetration: the case of the Kabila Anyera (1916)*; dr Andrzej Gładysz (KUL), *Dewastacja organów piszczalkowych w czasie I wojny światowej w świetle dokumentacji Archiwum Diecezjalnego w Tarnowie*; mgr Bogusław Szalast (KUL), *Przewrót majowy w relacji prasy ludowej*; dr Marcin Paluch (LAW), *Od Port Artur do Cuszimy. Zagłada dużych okrętów artyleryjskich w wojnie rosyjsko-japońskiej w latach 1904-1905. Analiza technicznouzbrojeniowa wybranych zdarzeń*; mgr Piotr Greszta (KUL), *Cel: Panzerwaffe! Naloty Brygady Bombowej na zmechanizowane elementy XXII Korpusu Armijnego w rejonie Zamościa i Hrubieszowa we wrześniu 1939 roku*; dr Tomasz Gliniecki (Muzeum Stutthof w Sztutowie), *Fotografia jako narzędzie pozyskiwania i weryfikacji danych o zniszczeniach zasobów przeciwnika. Zdjęcia efektów uderzeń lotnictwa Armii Czerwonej w Prusach Wschodnich w 1945 r.*; prof. dr hab. Andrzej Olejko (PANS), *Kto sieje wiatr zbiera burzę. Ofensywa powietrzna aliantów przeciwko III Rzeszy w latach wojny światowej i jej skutki*; prof. AMW dr hab. Andrzej Drzewiecki (AMW), *Osobowe i materialne straty Marynarki Wojennej RP w latach II wojny światowej i ich wpływ na ciągłość spraw Morskich*; dr Mariusz Kardas (AMW), *Zniszczenia wojenne miasta i portu w Gdyni w czasie II wojny światowej*; mgr Michał Wilczyński (UŁ), *Splądrowanie Gompf (Gomphi) przez cezarian (48 p.n.e.). Direptio jako metoda odbudowy ducha bojowego pokonanej armii*; lic. Adam Siupka (UŚ), *Dacja w mennictwie Trajana. Jak motyw podbitej krainy mógł wpływać na kształtowanie wizerunku władzy w starożytnym Rzymie*; dr Michał Norbert Faszczka (UŚ), *Zniszczenie milicji florenckiej pod Prato w 1512 r.*; mgr Krzysztof Gryglewski (UŁ), *Equus „perit in conflictu et arma”. Nomenklatura dotycząca strat jazdy w dokumentacji skarbowo-wojskowej z przełomu 1537 i 1538 r.*; prof. UŁ dr hab. Tadeusz Grabarczyk (UŁ), *W cieniu bitwy pod Byczyną. Wieluń w 1588 r.*; dr Bartosz Staręgowski (Archiwum Państwowe w Lublinie), *Tragiczne skutki „potopu” szwedzkiego w Wielkopolsce właściwej. Obraz zniszczeń i problemów oraz działania naprawcze*; prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL), *Relacje podróżników o zniszczeniach i grabieżach wojennych VI-X w.*; dr hab. Ewa Ziółek (KUL), *Spalenie Moskwy w 1812 r. jako doświadczenie metafizyczne*; mgr Damian Drzazga (UWr), *Proces rozliczania powstań departamentowych po wojnie polsko austriackiej 1809 roku. Przykład departamentu bydgoskiego*; dr Dawid Madziar (UŚ), *„La jambe emporter par un boulet” – problem obrażeń i kalectwa żołnierzy z Dywizji Polskiej [Księstwa Warszawskiego] w latach 1808-1812*; dr Cezary Wołodkiewicz (Muzeum Gdańska), *Zniszczenia i ruina finansowa Wolnego Miasta Gdańska w wyniku wojen*

napoleońskich; dr Marcin Baranowski (KUL), *Cesarz Aleksander wyprowadził przeciwko Francji całą dzicz północną – zniszczenia wojenne podczas kampanii 1814 r.*; dr Krzysztof Augustyniak (Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce), *Straty materialne i ludnościowe obwodu ostrołęckiego w powstaniu listopadowym*; dr Piotr Derengowski (UG), *Zniszczenia wojenne miast Południa w okresie wojny secesyjnej – wybrane przykłady*; mgr Damian M. Szewczyk (KUL), *Miasto zabite – Manila 1945 r.*, dr Magdalena Pogońska-Pol (UŁ), *Jerozolima w 1948 roku. Skutki arabsko-żydowskich walk w mieście*; mgr Mateusz Juliusz Gwizdek (KUL), *Płonący bałkański kocioł. Wokół problematyki oszacowania strat osobowych i zniszczeń wojennych podczas wojen w byłej Jugosławii w latach '90 i początków zbrojnego konfliktu w Kosowie*; prof. UJD dr hab. Maciej Trąbski (UJD), *„Zostały tłące się ruiny” – zdobycie i zniszczenie przez jakobitów Fortu George w Inverness (luty 1746)*; dr Marcin Karkut (KUL), *Hiszpańskofrancuska klęska pod Piacenzą (1746) i jej konsekwencje*; dr Ewelina Lilia Polańska, dr Jakub Żygawski (Akademia Zamojska, Archiwum Państwowe w Zamościu), *„Przedmieścia zamojskie do ostatniego upadku i rozpacz przywiedzione”. Zniszczenia Zamościa w wojnie 1813 roku*; dr hab. Robert Skobelski (UZ), *Wpływ zniszczeń wojennych i powojennej dewastacji na integrację gospodarczą terenów poniemieckich z resztą kraju*; dr Dawid Gralik (UAM), *Między nauką a polityką. Raport Instytutu Strat Wojennych i jego recepcja*; dr Marcin Ochman (ASzWoj), *Groźne relikty. Zagrożenie minowe na terenach konfliktów wojennych lat 1939-2000. Charakterystyka, przeciwdziałanie*; dr hab. Jan Ptak (KUL), *Niszczycielskie najazdy Litwinów na dominium warmińskie do końca XIV w.*; dr hab. Marek Radoch (UWM), *Zniszczenia towarzyszące rejsom krzyżackim na Żmudź, Auksztotę i ziemie ruskie Wielkiego Księstwa Litewskiego*; dr Marcin Gomółka (Uniwersytet w Siedlcach), *Okrutne oblicze wojny. Najazd krzyżacki na Kujawy i Wielkopolskę w 1331 r. w świetle kronik polskich i zakonnych*.

– **Konferencję naukową pt. „Parafia w mieście i miasto w parafii”** połączoną z **Forum Młodych Badaczy Miast, zorganizowaną w dniach 27-29 czerwca 2025 r.** w Lublinie, wspólnie z Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej, oddział Muzeum Narodowego w Lublinie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II oraz Komisją Historii Miast Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk. Referaty wygłosili: Michał Hankus (UŚ), *Konflikt proboszcza z parafianami w Korczewie (w ziemi sieradzkiej) pod koniec XIV wieku*; Mateusz Wasiluk (KUL), *Parafie z wieloosobową obsadą plebańską w miastach średniowiecznej diecezji krakowskiej jako przykład zjawiska kościołów „wieloplebańskich”*; Maja Gąsowska (IH PAN), *O pewnych osobliwościach ustrojowych średniowiecznego miasta Reval (obecnie Tallin)*; Arkadiusz Borek (IH PAN),

Parafie miejskie archidiaconatu kaliskiego w pierwszej połowie XVI wieku; Karol Krajewski (KUL), Między plebanem a młynarzem. Parafia św. Krzyża w Krakowie wobec chłopów z Krowodrzy i Prądnika; Artur Karpacz (UKEN), Trudna kohabitacja. Konflikty interpersonalne przy kolegiacie olkuskiej na kartach akt kongregacji dekanatu Nowa Góra; Monika Szamik (KUL), „Zostałem przyjęty do bractwa (...) ze względu na jego wielkie przywileje”. Społeczność bractw religijnych przy kolegiacie zamojskiej w XVII w.; Valiantsina Zakharych, Parafie dominikańskie w XVII i XVIII w. w Wielkim Księstwie Litewskim: organizacja struktur; Marek Słoń (KUL), Czy w średniowiecznej Polsce istniała parafia miejska?; Michał Słomski (IH PAN), Nowe miasto, nowa parafia? Rozwój urbanizacji pod Warszawą a struktury parafialne na przykładzie Skaryszewa, Pragi i Kamionu w XVII-XVIII wieku; Maria Starnawska (UwS), Procesja w Dni Krzyżowe w średniowiecznym Krakowie; Marcin Sumowski (UMK), Między radą a plebanem. Witrycy miejskich kościołów parafialnych w Prusach późnego średniowiecza; Konrad Kołodziejczyk (IH PAN), Służba kościelna w parafiach miejskich w diecezji krakowskiej w drugiej połowie XVIII wieku; Zofia Wilk-Woś (Merito), W cieniu kolegiaty i zamku arcybiskupiego – o funkcjonowaniu parafii w Uniejowie w późnym średniowieczu; Ewa Wólkiewicz (IAiE PAN), Kolekty i opłaty za sakramenty w parafii św. Jakuba w Nysie w początku XVI w.; Dorota Żurek (UKEN), Rola świeckich w zarządzaniu majątkiem parafii. Fabrica ecclesiae w teorii i w praktyce; Piotr Kołodziejczak (IH PAN), Własność kościelna i szwedzkie prawo miejskie. Przykład późnośredniowiecznego Sztokholmu; Sławomir Kościelak (UG), Parafia bez wezwania, świątyni i granic. Awaryjny model katolickiego duszpasterstwa w protestanckim Gdańsku w XVI-XIX wieku; Joanna Napierała (KUL), Zmiany wyznaniowe wybranych parafii na terenie województwa poznańskiego w dobie reformacji; Natalia Biłous (IH Ukrainy, NAN Ukrainy), Kościół pw. Św. Trójcy w Olyce i społeczność miejska wokół kolegiaty w XVII wieku; Rafał Eysymontt (UWr), Radosław Gliński (Univerzita Karlova), Fara w mieście królewskim ziemi kłodzkiej. Uwarunkowania historyczne i urbanistyczne; Jakub Adamski (UW), Architektoniczne dzieje fary św. Mikołaja w Brzegu (około 1350/1370-1417) a prawnoorganizacyjne aspekty prowadzenia budowy kościołów parafialnych w późnośredniowiecznych miastach Europy Środkowej; Monika i Juliusz Jakubek-Raczkowscy (UMK), Praxis pietatis w kościele parafialnym Starego Miasta Torunia w średniowieczu i świadectwa jej trwania w okresie nowożytnym; Piotr Pajor (UPJP II), Fara jako wyraz tożsamości miasta. O kościele Mariackim i władzach Krakowa w późnym średniowieczu. Konferencję zakończyło sympozjum „Kościoły lubelskie”.

Wydział Nauk Społecznych TN KUL **22 października 2025 r. zorganizował Konferencję naukową pt. „Lubelszczyzna w badaniach historycznych i regionalistycznych”** połączonej z wręczeniem Księgi jubileuszowej prof. dr. hab. Marianowi Surdackiemu.

2. Projekty badawcze realizowane pod patronatem TN KUL

Towarzystwo Naukowe KUL w 2025 r. realizowało w sumie 19 projektów badawczych (grantów) przyznanych przez: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programów: Doskonała Nauka, Nauka dla Społeczeństwa II, „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, „Wektory Nauki – Monografie naukowe” oraz projekty przyznane przez Senat RP i Instytut Rozwoju Języka Polskiego.

a) Projekty z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

W ramach Programu Doskonała Nauka:

Konferencja „Colloquia Norwidiana XIX: Anegdota w twórczości Norwida”. Kierownik projektu – prof. dr hab. Piotr Chlebowski. Termin realizacji: 1 XII 2024 r. – 31 V 2025 r.

W ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki:

„Księgi metrykalne Lubelszczyzny z przełomu XVIII i XIX w. – inwentaryzacja, udostępnienie i opracowanie”. Kierownik projektu: dr hab. Piotr Rachwał. Termin realizacji: 3 X 2022 r. – 3 X 2027 r.

Rozszerzona kontynuacja serii wydawniczej „Staropolski dramat religijny”: „Staropolski dramat i dialog religijny”. Kierownik projektu – prof. dr hab. Justyna Dąbkowska-Kujko. Termin realizacji: 27 III 2024 r. – 27 III 2029 r.

W ramach Programu Wektory Nauki – Monografie naukowe:

„90 lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Historia i terażniejszość”. Kierownik projektu: dr Grzegorz Misiura. Termin realizacji: 17 VII 2025 r. – 16 IV 2026 r.

W ramach Nauka dla Społeczeństwa II:

„Powstanie Zamojskie 1942-1943 – badania naukowe, dokumentacja, edukacja i popularyzacja”. Kierownik projektu – dr hab. Jarosław Rabiński, prof. KUL. Termin realizacji: 12 II 2024 r. – 12 II 2027 r.

b) Projekty Kancelarii Senatu w ramach Konkursu „Senat – Polonia 2025”:

- „Współrzędowość języka polskiego w Brazylii – szkolenia w zakresie wdrażania przepisów brazylijskich (Stowarzyszenie Absolwentów Polonistyki

i Polonistyka Uniwersytetu Federalnego Stanu Paraná w Kurytybie)”. Termin realizacji: 1 II 2025 r. – 30 XI 2025 r.

- „Aktywizacja młodego pokolenia Polonii brazylijskiej – cykl warsztatów Stowarzyszenia Absolwentów Polonistyki Uniwersytetu Federalnego Stanu Parana w Kurytybie”. Termin realizacji: 1 II 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- „Wspieranie innowacyjnych metod nauczania języka polskiego w Brazylii – kursy języka polskiego online”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- „Zachowanie kultury polskiej i dziedzictwa narodowego – Dom Kultury Polska Brazylia w Kurytybie”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.

c) Projekty Instytutu Rozwoju Języka Polskiego w ramach konkursów:

- Edukacja polonijna – wsparcie szkół polonijnych za granicą:
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły Sobotniej im. Tysiąclecia Chrztu Polski w Martin Coronado (Maciaszkowo) – Argentyna 2025”. Termin realizacji 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie szkoły polonijnej Stowarzyszenia Absolwentów Polonistyki Uniwersytetu Federalnego Stanu Parana w Kurytybie – 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania szkoły Klubu Przyjaciół Polski w Caracas w Wenezueli”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Polskiej Szkoły w Quilmes – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły przy Domu Polskim w Santa Fe – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły PMS im. M. Konopnickiej w Buenos Aires – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- Razem dla polskiej edukacji – wsparcie organizacji parasolowych
 - „Wsparcie Polonijnej Organizacji Nauczycieli w Argentynie (PONA) 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- Polska mowa, polska dusza – wsparcie działań promujących język i kulturę polską:
 - „Polonijne spotkanie w Maciaszkowie (Argentyna)”. Termin realizacji: 19 IX 2025 r. – 30 XI 2025 r.
 - „Język i kuchnia – warsztaty kulinarne z językiem polskim w Caracas”. Termin realizacji: 9 IX 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Noc Muzeów w Buenos Aires (Dom Polski Argentyna)”. Termin realizacji: 1 X 2025 r. – 31 XII 2025 r.

3. Promocje, targi

3 kwietnia 2025 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie wspólnie z Fundacją ECCC zorganizowały spotkanie autorskie i promocję dwóch monografii autorstwa Ireny Rolskiej, Jerzego Montusiewicza, Marka Miłosza oraz Jacka Kęsika. Jedną z nich pt. „Archiwizacja polskich kościołów w USA dobra utracone, zagrożone i odzyskane. Studium przypadków” wydało w 2024 r. Towarzystwo Naukowe KUL.

30 maja 2025 r. Towarzystwo wzięło udział w przygotowywanej przez Lubelski Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – grze miejskiej pn. „Lubelskie drogi do wolności Karola Wojtyły” poprzez udostępnienie książek autorstwa Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II młodzieży uczestniczącej w tym wydarzeniu.

Książki wydane w Towarzystwie znajdują się na wielu portalach księgarskich – są pozycjonowane i łatwo dostępne w Internecie dla szerokiego grona odbiorców.

4. Czasopisma wydane przez Towarzystwo Naukowe KUL

Na podstawie umowy zawartej z Uniwersytetem, od roku 2019, współwydawcą publikowanych od kilkadziesiąt lat przez Towarzystwo czasopism jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Zespoły redakcyjne działające w ramach wydziałów Towarzystwa i Uniwersytetu przygotowały następujące czasopisma: „Roczniki Teologiczne” (z. 1-4 oraz z. specjalny), „Roczniki Filozoficzne” (nr 1-4), „Roczniki Humanistyczne” (z. 1-12: Literatura polska, Historia, Filologia klasyczna, Historia sztuki, Neofilologia, Językoznawstwo, Słowianoznawstwo, Lingwistyka korpusowa i translatoryka, Sinologia, Glottodydaktyka, Anglica, Muzykologia oraz z. specjalne), „Roczniki Nauk Społecznych” (nr 1-4), „Roczniki Pedagogiczne” (nr 1-4), „Roczniki Nauk Prawnych” (nr 1-4), „Annals of Psychology” (nr 1-4), „Roczniki Kulturoznawcze” (nr 1-4), „Kościół i Prawo” (nr 1-2), „Studia Norwidiana”, „Studia Polonijne”.

Ponadto Towarzystwo Naukowe KUL wydaje „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II”, „Tekę Komisji Historycznej”, a także – anglojęzyczne czasopismo „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” (N° 1-2).

Czasopisma wydawane przez Towarzystwo Naukowe KUL, zgodnie z komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, znajdują się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z oceną od 40 do 100 punktów. W okresie sprawozdawczym punktacja przedstawiała się następująco: „Roczniki Humanistyczne” – 100 pkt.; „Roczniki Filozoficzne” – 100 pkt.; „Roczniki Nauk Prawnych” – 70 pkt.; „Annals of Psychology” – 70 pkt.; „Studia Norwidiana” – 100 pkt.; „Roczniki Nauk Społecznych” – 70 pkt.; „Roczniki Pedagogiczne” – 70 pkt.;

„Roczniki Kulturoznawcze” – 70 pkt.; „Roczniki Teologiczne” – 70 pkt.; „Studia Polonijne” – 70 pkt.; „Kościół i Prawo” – 70 pkt.; „Teka Komisji Historycznej” – 40 pkt.; „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration” – 100 pkt.

Towarzystwo Naukowe jest członkiem organizacji CrossRef, której zadaniem jest promowanie, rozwój oraz wykorzystywanie nowych i innowacyjnych technologii w celu przyspieszenia i ułatwienia badań naukowych. Dzięki przynależności do CrossRef Towarzystwo Naukowe otrzymało uprawnienia do nadawania artykułom publikowanym w wydawanych przez siebie czasopismach numerów DOI (ang. *digital object identifier*, cyfrowych identyfikatorów dokumentów elektronicznych – prefiks DOI TN KUL to 18290). W ramach przynależności do CrossRef artykuły publikowane w czasopismach są sprawdzane programem antyplagiatowym.

Wszystkie czasopisma dostępne są on-line na zasadzie otwartego dostępu *Open access*.

Czasopisma wydawane przez Towarzystwo znajdują się w bazach, m.in.: Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej), CEEOL (Central and Eastern European Online Library), Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index (Web of Science Core Collection), EBSCO, Polska Bibliografia Naukowa, Biblioteka Nauki, SCOPUS, JSTOR, ERIH⁺ (ERIH PLUS, European Reference Index for the Humanities), Index Copernicus, Google Scholar, POL-index, BazHum, ProQuest, Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers, ATLA Religion Database, Repozytorium Instytucjonalne KUL. Poniżej szczegółowy wykaz na dzień 31 XII 2025 r.:

1. „Kościół i Prawo”:

- Biblioteka Nauki
- Canon Law Abstracts
- CEEOL (Central and Eastern European Online Library),
- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Google Scholar
- Index Copernicus
- JournalTOCs
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- ProQuest
- Repozytorium Instytucjonalne KUL

- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Web of Science Core Collection – Emerging Sources Citation Index

2. „Roczniki Filozoficzne”:

- ARIANTA
- Biblioteka Nauki
- CEEOL (The Central and Eastern European Online Library)
- CEJSH
- EBSCO (Philosopher's Index with Full Text database)
- European Reference Index for the Humanities and Social Sciences – ERIH Plus
- Google Scholar
- Index Copernicus Journals Masters List
- JSTOR (skrót od Journal Storage)
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Philosophy Documentation Center
- PhilPapers
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Scopus – Elsevier
- The Philosopher’s Index
- WorldCat (OCLC)

3. „Roczniki Humanistyczne”:

- BazHum
- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Google Scholar
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- SCOPUS
- Web of Science Core Collection – Emerging Sources Citation Index

4. „Roczniki Teologiczne”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- ERIH PLUS
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Index Copernicus
- EBSCO
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Most Wiedzy

5. „Roczniki Kulturoznawcze”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL

6. „Roczniki Nauk Prawnych”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL

7. „Roczniki Nauk Społecznych”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL

- CEJSH
- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL

8. „Roczniki Pedagogiczne”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL

9. „Annals of Psychology”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- SCOPUS

10. „Studia Polonijne”:

- BazHum
- Bibliografia Geografii Polskiej
- Biblioteka Nauki

- CEEOL
- CEJSH
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- SCOPUS

11. „Studia Norwidiana”:

- BazHum
- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- EBSCO
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)
- Repozytorium Instytucjonalne KUL
- SCOPUS

12. “Journal for Perspectives of Economic Political and Social Integration”

- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- Index Copernicus
- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)

13. „Teka Komisji Historycznej”:

- Biblioteka Nauki
- CEEOL
- CEJSH
- ERIH PLUS
- Index Copernicus
- Most Wiedzy

- PBN – Polska Bibliografia Naukowa
- Polona (Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej)

V. NAGRODY

Nagrodę im. Księdza Idziego Radziszewskiego za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego za rok 2024 Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL wręczył 5 grudnia 2025 r. Profesorowi Andrzejowi Nowakowi.

Kapituła Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS przyznała Towarzystwu Naukowemu KUL nagrody w kategoriach:

- 1) w kategorii „Historia” za publikację *Atlas klasztorów w Polsce w X-XXI wieku i na ziemiach z Polską historycznie związanych*, pod red. prof. dr. hab. Henryka Gapskiego.
- 2) w kategorii „Album” za publikację *Polish cathedrals – polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon*, t. 1-2, pod red. prof. dr. hab. Jacka Gołębiowskiego i dr Marii Furtak.
- 3) w kategorii „Tłumacz” za publikację *Eneida* w przekładzie prof. dr. hab. Roberta Romana Chodkowskiego.

Wyróżnienie FENIKS – w kategorii „Historia” za publikację „Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVII-XVIII wieku”, autorstwa prof. dr. hab. Mariana Surdackiego.

VI. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 34 pozycje książkowe i 56 czasopism:

1. Ajschylos, *Tragedie I: Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice, Prometeusz w okowach*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
2. Ajschylos, *Tragedie II: Oresteja: Agamemnon, Ofiarnice, Boginie łaskawe*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
3. *Człowiek – Wspólnota – Dziedzictwo. Księga jubileuszowa prof. Mariana Surdackiego*, red. Wiesław Partyka, objętość 60 ark. wyd., nakład 170 egz.

4. Stanisław Dąbek, *Musica sacra magna. Małe teksty: średniowiecze – współczesność*, objętość 16,5 ark. wyd., nakład 120 egz.
5. Eurypides, *Tragedie I: Alkestis, Medea, Dzieci Heraklesa, Hipolit, Hekabe, Błagalnice, Andromacha, Oszalały Herakles, Trojanki*. Przełożył i opracował Robert R. Chodkowski, objętość 25 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
6. Eurypides, *Tragedie II Elektra, Ifigenia w kraju Taurów, Ijon, Helena, Fenicjanki, Orestes, Bachantki, Ifigenia w Aulidzie, Rezos*. Przełożył i opracował Robert R. Chodkowski, objętość 32 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
7. Wojciech Gizicki, *Security as a multidimensional value. Poland's experience*, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz.
8. Ks. Jerzy Grześkowiak, *Wszystko dobrze uczyniłeś Panie! Cztery żywioły*, objętość 11,5 ark. wyd., nakład 200 egz.
9. Homer, *Iliada*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 22 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
10. Homer, *Odyseja*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 26,5 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
11. Ks. Zdzisław Janiec, *Jak godnie celebrować Mszę świętą? Zasady i nieprawidłowości*, objętość 11 ark. wyd., nakład 1120 egz.
12. Ks. Czesław Krakowiak, *Błogosławieństwa w rodzinie domowym Kościele* objętość 4,25 ark. wyd., nakład 200 egz.
13. Ks. Czesław Krakowiak, *Liturgia biskupia w kościele katedralnym*, objętość 7 ark. wyd., nakład 150 egz.
14. Ks. Czesław Krakowiak, *Przez życie do życia. Pogrzeb katolicki i modlitwy za zmarłych*, objętość 5 ark. wyd., nakład 350 egz.
15. Ks. Czesław Krakowiak, *Z nauczania Jana Pawła II o sakramencie pokuty i pojednania*, objętość 6 ark. wyd., nakład 150 egz.
16. Dorota Kuncewicz, *Paradygmat wolnej woli w psychologii i jego konsekwencje*, objętość 15,75 ark. wyd., nakład 200 egz.
17. Ryszard Legutko, *Pan i niewolnik. Czego nas uczy Arystoteles?*, objętość 3 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
18. Marta Łosiowa, *Wojna polega na chowaniu. Dzienniczek 1939-1945*. Wstęp i opracowanie Paulina Byzdra-Kusz, objętość 25 ark. wyd., nakład 200 egz.
19. Publiusz Wergiliusz Maro, *Eneida*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 14 ark. wyd., nakład 400 egz. (dodruk).
20. Grzegorz Misiura, *90 lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Historia i teraźniejszość*, objętość 48 ark. wyd., nakład 400 egz.

21. Rafał Stanisław Nawrocki, *Eques Polonus. Rycerski pomnik nagrobny w sztuce polskiej XVI wieku jako wyraz stanowego prestiżu szlachty*, objętość 21 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
22. Eugeniusz Niebelski, *Polscy księża zesłańcy i misjonarze na Syberii w XIX wieku*, objętość 18 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).
23. Eugeniusz Niebelski, *Polscy lekarze i medycy na Syberii – zesłańcy 1863*, objętość 28 ark. wyd., nakład 100 egz.
24. Piotr Oleś, *Psychologia przełomu połowy życia*, objętość 27 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
25. *Organizacje polonijne i polskie za granicą. Uwagi na temat stanu badań i refleksje diaspory*, red. Jacek Gołębiowski, Maria Anna Furtak, objętość 10 ark. wyd., nakład 400 egz.
26. ks. Antonio Panaro, *Józef z Nazaretu*, objętość 35 ark. wyd., nakład 200 egz.
27. Wojciech Roszkowski, *Dechrystianizacja współczesnej Europy*, objętość 3,5 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
28. Sofokles, *Tragedie I: Ajas, Trachiniki, Filoklet, Edyp w Kolonos*. Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 23 ark. wyd., nakład 98 egz. (dodruk).
29. Sofokles, *Tragedie II: Król Edyp, Antygona, Elektra*. Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 24 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
30. Antoni B. Stępień, *Wstęp do filozofii*, objętość 28 ark. wyd., nakład 100 egz.
31. Karol Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk, miękka).
32. Karol Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk, twarda).
33. Jan Ziółek, *Mobilizacja sił zbrojnych na lewobrzeżu Wisły 1830-31/reprint/*, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz.
34. *Zniszczenia wojenne – okoliczności i skutki. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej*, red. Andrzej Niewiński, objętość 27 ark. wyd., nakład 150 egz.
35. „Annals of Psychology” 27 (2024), nr 4, objętość 9,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
36. „Annals of Psychology” 28 (2025), nr 1, objętość 7 ark. wyd., nakład 60 egz.
37. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 30 (2024), No 1, objętość 12 ark. wyd., nakład 20 egz
38. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 30 (2024), No 2, objętość 10,5 ark. wyd., nakład 20 egz
39. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 31 (2025), No 1, objętość 19 ark. wyd., nakład 20 egz

40. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 31 (2025), No 2, objętość 17 ark. wyd., nakład 20 egz
41. „Kościół i Prawo” 14 (27) 2025, nr 1, objętość 13,5 ark. wyd., nakład 30 egz.
42. „Kościół i Prawo” 14 (27) 2025, nr 2, objętość 15,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
43. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 1, objętość 15,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
44. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 2, objętość 21,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
45. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 3, objętość 28,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
46. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 4, objętość 24,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
47. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 1: Literatura polska, objętość 12,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
48. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 2: Historia, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 75 egz.
49. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 3: Filologia klasyczna, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
50. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 4: Historia sztuki, objętość 17,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
51. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 5: Neofilologia, objętość 17,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
52. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 6: Językoznawstwo, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
53. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 7: Słowianoznawstwo, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
54. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 8: Lingwistyka korpusowa i translatoryka, objętość 10,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
55. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 9: Sinologia, objętość 8 ark. wyd., nakład 60 egz.
56. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 10: Glottodydaktyka, objętość 11,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
57. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 11: Anglica, objętość 10 ark. wyd., nakład 60 egz.
58. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 12: Muzykologia, objętość 23,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
59. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 1: Literatura polska – zeszyt specjalny, objętość 27 ark. wyd., nakład 95 egz.
60. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 2: Historia – zeszyt specjalny, objętość 14 ark. wyd., nakład 60 egz.
61. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 5: Neofilologia – zeszyt specjalny, objętość 24,5 ark. wyd., nakład 60 egz.

62. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 10: Glottodydaktyka – zeszyt specjalny, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
63. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 11: Anglica – zeszyt specjalny, objętość 10 ark. wyd., nakład 60 egz.
64. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 12: Muzykologia – zeszyt specjalny, objętość 18,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
65. „Roczniki Kulturoznawcze” 14 (2023), nr 3, objętość 12,5 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).
66. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 1, objętość 13,75 ark. wyd., nakład 30 egz.
67. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 2, objętość 7,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
68. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 3, objętość 14,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
69. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 4, objętość 19 ark. wyd., nakład 30 egz.
70. „Roczniki Nauk Prawnych” 34 (2024), nr 2, objętość 6,25 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).
71. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 1, objętość 7,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
72. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 2, objętość 9 ark. wyd., nakład 70 egz.
73. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 3, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
74. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 4, objętość 8,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
75. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2024), nr 1, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
76. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 2, objętość 12 ark. wyd., nakład 50 egz.
77. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 3, objętość 13,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
78. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 4, objętość 14,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
79. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 1, objętość 7,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
80. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 2, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 50 egz.

81. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 3, objętość 13 ark. wyd., nakład 50 egz.
82. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 4, objętość 9 ark. wyd., nakład 50 egz.
83. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 1, objętość 6 ark. wyd., nakład 90 egz.
84. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 2, objętość 4,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
85. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 3, objętość 5,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
86. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 4, objętość 6 ark. wyd., nakład 90 egz.
87. „Studia Norwidiana” 43 (2025), objętość 26,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
88. „Studia Polonijne” 46 (2025), objętość 60,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
89. „Teki Komisji Historycznej” 7/22 (2025), objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
90. „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II” 53(73): 2024, objętość 5 ark. wyd., nakład 80 egz.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 90 pozycji wydawniczych o łącznej objętości 1426,25 ark. wyd. i nakładzie 10 348 egz., w tym 34 książki o objętości 639,5 ark. wyd. i nakładzie 7028 egz. oraz 56 woluminów publikacji ciągłych o objętości 786,75 ark. wyd. i nakładzie 3320 egz. Ich autorami byli przedstawiciele wielu znaczących środowisk naukowych krajowych i zagranicznych.

VII. PRACOWNICY TN KUL

Towarzystwo Naukowe KUL na dzień 31 XII 2025 r. zatrudniało 9 pracowników w ramach 8,5 etatu, w tym 1 etat dyrektor adm., 1 etat kierownik sekretariatu, 1 etat główna księgowa, 1 etat kierownik redakcji, 3 etaty redakcja, 1,5 etatu dział marketingu i kolportażu (w tym marketing internetowy, zaopatrzenie i transport oraz magazyn książek).

Lublin, 24 IV 2026 r.

Dr hab. Ewa M. Ziółek
Sekretarz Generalny TN KUL

I. POSIEDZENIA WYDZIAŁÓW I KOMISJI
KONFERENCJE NAUKOWE

WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

5 III 2025

Prof. nadz. dr hab. Jacek Kurzępa wygłosił referat pt. *Kwantowy umysł. Hipoteza Penrosea – Hameroffa*.

12 V 2025

Dr Andrzej Zykubek wygłosił referat pt. *Kody życia*.

24 IX 2025

Prof. Juan José Blázquez Ortega wygłosił referat pt. *Philosophy of Nature between Scientific Language and Theological Symbolism*.

WYDZIAŁ HISTORYCZNO-FILOLOGICZNY

3-4 IV 2025

Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Przemiany w kulturze, literaturze i poczuciu tożsamości narodowej pod wpływem uchodźstwa i migracji w XXI wieku: Polska – Ukraina – Europa” w Lublinie w dniach 3-4 kwietnia 2025 r.

Referaty wygłosili: dr hab. prof. ucz. Michał Krawczyk (Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej, Bruksela), *Stosunek do ukraińskich uchodźców i gotowość do niesienia im pomocy. Wyniki badań w sześciu krajach UE*; prof. Svitlana Berezhna, prof. Svitlana Luparenko (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhorija Skoworody, Ukraina), *Освітня еміграція*

українців до країн ЄС; dr Edyta Krzysztofik (KUL), *Poszanowanie tożsamości narodowej dzieci ukraińskich w dobie pełnoskalowej agresji na Ukrainę*; prof. Oksana Salata (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Усвідомлення двома народами своїх культурних особливостей та їх вплив на інтеграцію*; doc. dr Oksana Savchuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Тема міграції та мігрантів в українськомовному медійному дискурсі Польщі (на прикладі онлайн видань)*; prof. Yurii Kovbasenko (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Трансформація національної ідентичності сучасних мігрантів-українців: культура, література, мова*; prof. Lyubov Vasylyk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Вплив міграції і uchodźców на środowisko kulturowe i zachowanie tożsamości narodowej przez pryzmat mediów: Ukraina – Polska*; dr Katarzyna Jakubowska-Krawczyk (Instytut Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego), *Tożsamość w procesie zmiany: język polski w doświadczeniu uchodźczym*; dr hab. Artur Bracki, prof. UG (UG), *Poszukiwanie czy przypominanie własnej tożsamości – ukraińska przestrzeń mentalno-językowa pierwszej ćwierci XXI w.*; dr hab. Artur Bracki, prof. UG (UG), *Poszukiwanie czy przypominanie własnej tożsamości – ukraińska przestrzeń mentalno-językowa pierwszej ćwierci XXI w.*; dr Myroslawa Rudyk (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhorija Skoworody, Ukraina); Anhelina Repinowska (studentka II roku Wydział Humanistyczny Uniwersytet Szczeciński), *Освітньо-культурні зміни в житті академічної спільноти під впливом процесів міграції у час російсько-української війни (досвід Щецінського університету)*; dr hab. Włodzimierz Osadczy (KUL), *Ukraińska migracja wojenna w Polsce w kontekście spotkania cywilizacji*; doc. dr. Olha Beshley (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *The Battle for the Mind: Cognitive Warfare Against Ukrainian Identity*; doc. dr Ulyana Fedoriv (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina), *Трансформація топосу Дому в сучасній українській поезії*; Alla Nedashkivska, PhD (University of Alberta, Kanada), *Сучасне зміщення мовно-культурних площин у чеському середовищі*; prof. dr Zoia Adamia (Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences, Georgian-Ukrainian Institute of Languages and Culture at the University GIU, Gruzja), *Інтеграція українських біженців у культурний простір Грузії: виклики, можливості та взаємний вплив*; prof. Alois Woldan (Universität Wien, Austria), *Я в Австрії з Україною в серці. Relacje ukraińskich kobiet-uchodźców w Austrii*; prof. dr hab. Beata Obsulewicz, Krzysztof Michalak (KUL), *Lubelskie Centrum Wolontariatu jako ośrodek wsparcia uchodźców z Ukrainy w centrum zainteresowań*; dr hab. Anna

Horniatko-Szumiłowicz, prof. UAM (UAM), *Незгода на стирання української національної ідентичності (Повість Марік Бориса Артемова)*; prof. Olena Bondareva (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Втеча і (не)повернення: дискурси біженства в українській драматургії повномасштабної війни*; prof. Oksana Pukhonska (Uniwersytet Narodowy «Akademia Ostrogska», Ukraina), *Війна – Еміграція – Україна (за романом К. Бабкіної «Мам, пам'ятаєш?»)*; dr hab. Marta Zambrzycka (UW), *Literacki obraz ukraińskiego uchodźstwa wojennego i migracji w powieści Jewhenii Kuznecowej Drabina [Драбина]*; doc. dr Svitlana Kyrylyuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Щоденник як спосіб комунікації зі світом: зміщення жанрових стратегій (на матеріалі щоденників українських біженців)*; prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa (KUL), *Migracje Polaków z Pokucia i Huculszczyzny w początkach II Wojny światowej na przykładzie rodziny Vincenzów*; dr hab. Henryk Duda, prof. KUL, Ignacy Wiński (KUL), *Językowe i literackie ślady migracji*; dr Maryna Ivasyuta, doc. dr Oksana Daskalyuk (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Досвід організації курсів української мови для внутрішньо переміщених осіб*; doc. dr Olena Pelekhata (Podkarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwnsk, Ukraina), *Мовні ідеології та трансформації мовної ідентичності в умовах масової міграції осіб польського походження з України до Польщі*; dr Julia Rysicz-Szafranec (Uniwersytet Wrocławski), *Упередження і сила у спогадах (е)мігрантів/на матеріалі книг «Чужа, своя, рідна» та «Proszę się nie denerwować, Pani Oksanko!»*; dr Svitlana Vardevanyan (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Утеча як повернення. Про феномен мовної міграції сучасних українських письменників*; doc. dr Yaroslav Redkva (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Культурний простір українсько-польського пограниччя крізь призму назв населених пунктів*; Nina Vodnytska (Czernihowskie Muzeum Sztuki im. Hryhoriia Hałahana), *Symbolika tożsamości narodowej Ukraińców w rodzajach malarstwa dekoracyjnego w czasie wojny*; dr Inna Strilets (Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina), *Зовнішня адаптація та внутрішній психологічний стан персонажів-мігрантів у творах Євгенії Сенік. Аналіз крізь призму комунікативної поведінки*; dr Olga Ciwkacz (Iwano-Frankowskie Centrum Kultury Polskiej im. Fr. Karpińskiego), *«Zapomnijmy, że żyjemy w świecie bez wojen. Sypie się ustalony porządek» – Jurij Andruchowycz i Oksana Zabużko o tragedii wojny rosyjsko-ukraińskiej*; mgr Natalia Chaura (UWr), *Виявлення культурного*

простору та трансформація ідентичності на сторінках сучасних літературних часописів; dr Vira Neszew (UKSW), *Lwów literacki w perspektywie polsko-ukraińskiej przestrzeni pogranicznej: powody przemieszczania się wybranych polskich i ukraińskich pisarzy w latach 1890-1914*; dr Nataliia Zaika (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk), *Нові мовці польської мови*; dr Iryna Smarovoz (Charkowski Uniwersytet Narodowy im. W. Karazina, Ukraina), *Між пам'яттю та реальністю: засоби моделювання міграційних процесів у збірці короткої прози Юлії Люхи «Мої жінки»*; prof. Mykola Vaskiv (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina), *Презентація і самопрезентація української літератури письменниками-біженцями за кордоном після повномасштабного вторгнення росії в Україну*; dr Marta Kaczmarczyk (KUL), *Migracyjne She-story. Literackie reprezentacje doświadczeń migracyjnych Ukrainek (na podstawie wybranych utworów)*; dr Ryszard Kupidura (UAM), *Ukraińska dystopia migracyjna. Próba opisu podgatunku*; doc. dr. Olga Bykova (Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. Borysa Hrinchenki, Ukraina), *Висвітлення російсько-української війни в збірці репортажів Павела Решки «Столик з видом на Кремль»*; dr Nataliia Zaika (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk), *Нові мовці польської мови*; doc. dr Halyna Kuz' (Prešovská univerzita v Prešove, Słowacja), *Крилаті вислови як засіб формування національно-культурної ідентичності та елемент лінгвокультурної компетенції (на матеріалі соціолінгвістичного дослідження мовлення студентів-українців Пряшівського університету)*; dr Volodymyr Volkovskiy (Filosofický ústav Akademie věd České republiky), *Філософська рефлексія стану війни в Україні: тренди та ідеї*; doc. dr Larysa Naumova (Filosofický ústav Akademie věd České republiky), *Український кінематограф як мистецьке відображення трансформації національної ідентичності від початку війни 2014 року*; doc. dr Olha Doloh (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Мемотворчість періоду російсько-української війни: українські і чеські мему*; dr Volodymyr Poltorak (Orientální ústav Akademie věd České republiky), *Множинна ідентичність волинської шляхти і велика еміграція 1831 року: між польським, українським, козацьким, слов'янським та османським світами*; dr hab. Monika Kulesza (KUL), *Kulisy jazłowieckiego teatru w niepokalańskim zakładzie wychowawczym na Ukrainie*; prof. Mariia Bracka (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina), *Transformacje męskości w obliczu wojny (na przykładzie współczesnej prozy ukraińskiej)*; dr dr Olha Voznyuk (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Українська література в стані війни: виклики та розвиток*; doc. dr Hanna Sytar (Slovanský ústav Akademie věd České republiky), *Етикетні форми*

в українській мові: трансформації під час російсько-української війни; prof. Svitlana Kryvoruchko (Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Hryhoriya Skoworody, Ukraina), *Міграції в XXI столітті. Архетип Дім*; lic. Kinga Janicka (KUL), *Prawda czy fałsz? Analiza wypowiedzi polskich polityków na temat migrantów z Ukrainy*; dr Albert Nowacki (KUL), *«Przeżyć teleportację» – ukraińskie doświadczenia uchodźstwa w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej*.

24-25 IV 2025

Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Zniszczenia wojenne – okoliczności i skutki. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej” w dniach 24-25 kwietnia 2025 r. w Lublinie.

Referaty wygłosili: mgr Jakub Radosław Sidor (UWM), *Niszczycielska działalność europejskich gości podczas rejs krzyżackich w latach 1351-1382*; prof. KUL dr hab. Andrzej Niewiński (KUL), *Rajd Czarnego Księcia przez Langwedocję (1355) jako przykład średniowiecznej operacji manewrowej i niszczącej*; dr Jan Błachnio (UW), *Bez kolei daleko nie zajedziesz... wpływ dewastacji linii kolejowych na prowadzenie działań wojennych*; prof. KUL dr hab. Cezary Taracha (KUL), *„Toda Galicia es un vasto cementerio”. Zniszczenia wojenne na terenie Galicji w relacjach Juana Pujola, korespondenta dziennika „ABC”, z 1915 r.*; prof. KUL dr hab. Pablo de la Fuente de Pablo (KUL), *Razzia vs. peaceful penetration: the case of the Kabila Anyera (1916)*; dr Andrzej Gładysz (KUL), *Dewastacja organów piszczalkowych w czasie I wojny światowej w świetle dokumentacji Archiwum Diecezjalnego w Tarnowie*; mgr Bogusław Szalast (KUL), *Przewrót majowy w relacji prasy ludowej*; dr Marcin Paluch (LAW), *Od Port Artur do Cuszimy. Zagłada dużych okrętów artyleryjskich w wojnie rosyjsko-japońskiej w latach 1904-1905. Analiza technicznouzbrojeniowa wybranych zdarzeń*; mgr Piotr Greszta (KUL), *Cel: Panzerwaffe! Naloty Brygady Bombowej na zmechanizowane elementy XXII Korpusu Armijnego w rejonie Zamościa i Hrubieszowa we wrześniu 1939 roku*; dr Tomasz Gliniecki (Muzeum Stutthof w Sztutowie), *Fotografia jako narzędzie pozyskiwania i weryfikacji danych o zniszczeniach zasobów przeciwnika. Zdjęcia efektów uderzeń lotnictwa Armii Czerwonej w Prusach Wschodnich w 1945 r.*; prof. dr hab. Andrzej Olejko (PANS), *Kto sieje wiatr zbiera burzę. Ofensywa powietrzna aliantów przeciwko III Rzeszy w latach wojny światowej i jej skutki*; prof. AMW dr hab. Andrzej Drzewiecki (AMW), *Osobowe i materialne straty Marynarki Wojennej RP w latach II wojny światowej i ich wpływ na ciągłość spraw*

Morskich; dr Mariusz Kardas (AMW), *Zniszczenia wojenne miasta i portu w Gdyni w czasie II wojny światowej*; mgr Michał Wilczyński (UŁ), *Splądrowanie Gompf (Gomphi) przez cezarian (48 p.n.e.). Direptio jako metoda odbudowy ducha bojowego pokonanej armii*; lic. Adam Siupka (UŚ), *Dacja w mennictwie Trajana. Jak motyw podbitej krainy mógł wpływać na kształtowanie wizerunku władzy w starożytnym Rzymie*; dr Michał Norbert Faszczka (UŚ), *Zniszczenie milicji florenckiej pod Prato w 1512 r.*; mgr Krzysztof Gryglewski (UŁ), *Equus „perit in conflictu et arma”*. *Nomenklatura dotycząca strat jazdy w dokumentacji skarbowo-wojskowej z przelomu 1537 i 1538 r.*; prof. UŁ dr hab. Tadeusz Grabarczyk (UŁ), *W cieniu bitwy pod Byczyną. Wieluń w 1588 r.*; dr Bartosz Staręgowski (Archiwum Państwowe w Lublinie), *Tragiczne skutki „potopu” szwedzkiego w Wielkopolsce właściwej. Obraz zniszczeń i problemów oraz działania naprawcze*; prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL), *Relacje podróżników o zniszczeniach i grabieżach wojennych VI–X w.*; dr hab. Ewa Ziółek (KUL), *Spalenie Moskwy w 1812 r. jako doświadczenie metafizyczne*; mgr Damian Drzazga (UWr), *Proces rozliczania powstań departamentowych po wojnie polsko austriackiej 1809 roku. Przykład departamentu bydgoskiego*; dr Dawid Madziar (UŚ), *„La jambe emporter par un boulet” – problem obrażeń i kalectwa żołnierzy z Dywizji Polskiej [Księstwa Warszawskiego] w latach 1808-1812*; dr Cezary Wołodkiewicz (Muzeum Gdańska), *Zniszczenia i ruina finansowa Wolnego Miasta Gdańska w wyniku wojen napoleońskich*; dr Marcin Baranowski (KUL), *Cesarz Aleksander wyprowadził przeciwko Francji całą dżicz północną – zniszczenia wojenne podczas kampanii 1814 r.*; dr Krzysztof Augustyniak (Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce), *Straty materialne i ludnościowe obwodu ostrołęckiego w powstaniu listopadowym*; dr Piotr Derengowski (UG), *Zniszczenia wojenne miast Południa w okresie wojny secesyjnej – wybrane przykłady*; mgr Damian M. Szewczyk (KUL), *Miasto zabite – Manila 1945 r.*, dr Magdalena Pogońska-Pol (UŁ), *Jerozolima w 1948 roku. Skutki arabsko-żydowskich walk w mieście*; mgr Mateusz Juliusz Gwizdek (KUL), *Płonący bałkański kocioł. Wokół problematyki oszacowania strat osobowych i zniszczeń wojennych podczas wojen w byłej Jugosławii w latach ‘90 i początków zbrojnego konfliktu w Kosowie*; prof. UJD dr hab. Maciej Trąbski (UJD), *„Zostały tłące się ruiny” – zdobycie i zniszczenie przez jakobitów Fortu George w Inverness (luty 1746)*; dr Marcin Karkut (KUL), *Hiszpańskofrancuska klęska pod Piacenzą (1746) i jej konsekwencje*; dr Ewelina Lilia Polańska, dr Jakub Żygawski (Akademia Zamojska, Archiwum Państwowe w Zamościu), *„Przedmieścia zamojskie do ostatniego upadku i rozpacz przywiedzione”*. *Zniszczenia Zamościa w wojnie 1813 roku*; dr hab. Robert Skobelski (UZ), *Wpływ zniszczeń wojennych i powojennej dewastacji na integrację*

gospodarczą terenów poniemieckich z resztą kraju; dr Dawid Gralik (UAM), *Między nauką a polityką. Raport Instytutu Strat Wojennych i jego recepcja*; dr Marcin Ochman (ASzWoj), *Groźne relikty. Zagrożenie minowe na terenach konfliktów wojennych lat 1939-2000. Charakterystyka, przeciwdziałanie*; dr hab. Jan Ptak (KUL), *Niszczycielskie najazdy Litwinów na dominium warmińskie do końca XIV w.*; dr hab. Marek Radoch (UWM), *Zniszczenia towarzyszące rejom krzyżackim na Żmudź, Auksztotę i ziemie ruskie Wielkiego Księstwa Litewskiego*; dr Marcin Gomółka (Uniwersytet w Siedlcach), *Okrutne oblicze wojny. Najazd krzyżacki na Kujawy i Wielkopolskę w 1331 r. w świetle kronik polskich i zakonnych*.

27-29 VI 2025

Konferencję naukową pt. „Parafia w mieście i miasto w parafii” połączoną z Forum Młodych Badaczy Miast, zorganizowaną w dniach 27-29 czerwca 2025 r. w Lublinie

Referaty wygłosili: Michał Hankus (UŚ), *Konflikt proboszcza z parafianami w Korczewie (w ziemi sieradzkiej) pod koniec XIV wieku*; Mateusz Wasiluk (KUL), *Parafie z wieloosobową obsadą plebańską w miastach średniowiecznej diecezji krakowskiej jako przykład zjawiska kościołów „wieloplebańskich”*; Maja Gąsowska (IH PAN), *O pewnych osobliwościach ustrojowych średniowiecznego miasta Reval (obecnie Tallin)*; Arkadiusz Borek (IH PAN), *Parafie miejskie archidiakonatu kaliskiego w pierwszej połowie XVI wieku*; Karol Krajewski (KUL), *Między plebanem a młynarzem. Parafia św. Krzyża w Krakowie wobec chłopów z Krowodrzy i Prądnika*; Artur Karpacz (UKEN), *Trudna kohabitacja. Konflikty interpersonalne przy kolegiacie olkuskiej na kartach akt kongregacji dekanatu Nowa Góra*; Monika Szamik (KUL), *„Zostałem przyjęty do bractwa (...) ze względu na jego wielkie przywileje”. Społeczność bractw religijnych przy kolegiacie zamojskiej w XVII w.*; Valiantsina Zakharych, *Parafie dominikańskie w XVII i XVIII w. w Wielkim Księstwie Litewskim: organizacja struktur*; Marek Słoń (KUL), *Czy w średniowiecznej Polsce istniała parafia miejska?*; Michał Słomski (IH PAN), *Nowe miasto, nowa parafia? Rozwój urbanizacji pod Warszawą a struktury parafialne na przykładzie Skaryszewa, Pragi i Kamionu w XVII–XVIII wieku*; Maria Starnawska (UwS), *Procesja w Dni Krzyżowe w średniowiecznym Krakowie*; Marcin Sumowski (UMK), *Między radą a plebanem. Witrycy miejskich kościołów parafialnych w Prusach późnego średniowiecza*; Konrad Kołodziejczyk (IH PAN), *Służba kościelna w parafiach miejskich w diecezji krakowskiej w drugiej połowie XVIII wieku*; Zofia Wilk-Woś (Merito), *W cieniu kolegiaty i zamku arcybiskupiego – o funkcjonowaniu parafii w Uniejowie w późnym średniowieczu*; Ewa Wólkiewicz

(IAiE PAN), *Kolekty i opłaty za sakramenty w parafii św. Jakuba w Nysie w początku XVI w.*; Dorota Żurek (UKEN), *Rola świeckich w zarządzaniu majątkiem parafii. Fabrica ecclesiae w teorii i w praktyce*; Piotr Kołodziejczak (IH PAN), *Własność kościelna i szwedzkie prawo miejskie. Przykład późnośredniowiecznego Sztokholmu*; Sławomir Kościelak (UG), *Parafia bez wezwania, świątyni i granic. Awaryjny model katolickiego duszpasterstwa w protestanckim Gdańsku w XVI-XIX wieku*; Joanna Napierała (KUL), *Zmiany wyznaniowe wybranych parafii na terenie województwa poznańskiego w dobie reformacji*; Natalia Biłous (IH Ukrainy, NAN Ukrainy), *Kościół pw. Św. Trójcy w Olyce i społeczność miejska wokół kolegiaty w XVII wieku*; Rafał Eysymontt (UWr), Radosław Gliński (Univerzita Karlova), *Fara w mieście królewskim ziemi kłodzkiej. Uwarunkowania historyczne i urbanistyczne*; Jakub Adamski (UW), *Architektoniczne dzieje fary św. Mikołaja w Brzegu (około 1350/1370-1417) a prawnoorganizacyjne aspekty prowadzenia budowy kościołów parafialnych w późnośredniowiecznych miastach Europy Środkowej*; Monika i Juliusz Jakubek-Raczkowscy (UMK), *Praxis pietatis w kościele parafialnym Starego Miasta Torunia w średniowieczu i świadectwa jej trwania w okresie nowożytnym*; Piotr Pajor (UPJP II), *Fara jako wyraz tożsamości miasta. O kościele Mariackim i władzach Krakowa w późnym średniowieczu*. Konferencję zakończyło sympozjum „Kościół lubelskie”.

KOMISJA BADAŃ NAD ANTYKIEM CHRZEŚCIJAŃSKIM

16 I 2025

Ks. dr Mariusz Szmajdziński (Łowicz) wygłosił referat pt. „Oda Salomona 5: nadzieja jako droga do życia i zbawienia”.

20 II 2025

Ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (Uniwersytet Warszawski) wygłosił referat pt. „A uczniów było Dwunastu – Pseudo-Abdiasza żywoty Apostołów”.

20 III 2025

Dr Przemysław Piwowarczyk (prof. Uniwersytetu Śląskiego) wygłosił referat pt. „Religijność świeckich w koptyjskim Egipcie”.

18 IV 2025

Dr hab. Ireneusz Łuc (prof. UMCS) wygłosił referat pt. „Stając się chrześcijaninem – wyznawcy Jezusa Chrystusa w szeregach armii rzymskiej”.

22 V 2025

Dr Anna Zimnowodzka (WSJO Poznań) wygłosiła wykład pt. „Kult relikwii św. Wincentego z Saragossy na Półwyspie Iberyjskim (IV-IX w.)”.

12 VI 2025

Ks. dr hab. Janusz Lewandowicz (Akademia Katolicka w Warszawie) wygłosił referat pt. „Prawo monastyczne w Kodeksie Justyniana”.

20 XI 2025

Dr Brunon Sadok (KUL) wygłosił odczyt „Św. Anatol z Laodycei – patron matematyków”.

11 XII 2025

Dr Przemysław Piwowarczyk (prof. Uniwersytetu Śląskiego) wygłosił referat pt. „Nowe źródła i nowe pytania w badaniach nad chrześcijaństwem egipskim”.

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH

22 X 2025

Konferencja naukowa pt. „Lubelszczyzna w badaniach historycznych i regionalistycznych” połączona z wręczeniem Księgi jubileuszowej prof. dr. hab. Marianowi Surdackiemu.

II. PROJEKTY BADAWCZE

Towarzystwo Naukowe KUL w 2025 r. realizowało w sumie 19 projektów badawczych (grantów) przyznanych przez: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programów: Doskonała Nauka, Nauka dla Społeczeństwa II, „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, „Wektory Nauki – Monografie naukowe” oraz projekty przyznane przez Senat RP i Instytut Rozwoju Języka Polskiego.

a) Projekty z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

W ramach Programu Doskonała Nauka:

Konferencja „Colloquia Norwidiana XIX: Anegdota w twórczości Norwida”. Kierownik projektu – prof. dr hab. Piotr Chlebowski. Termin realizacji: 1 XII 2024 r. – 31 V 2025 r.

W ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki:

„Księgi metrykalne Lubelszczyzny z przełomu XVIII i XIX w. – inwentaryzacja, udostępnienie i opracowanie”. Kierownik projektu: dr hab. Piotr Rachwał. Termin realizacji: 3 X 2022 r. – 3 X 2027 r.

Rozszerzona kontynuacja serii wydawniczej „Staropolski dramat religijny”: „Staropolski dramat i dialog religijny”. Kierownik projektu – prof. dr hab. Justyna Dąbkowska-Kujko. Termin realizacji: 27 III 2024 r. – 27 III 2029 r.

W ramach Programu Wektory Nauki – Monografie naukowe:

„90 lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Historia i terażniejszość”. Kierownik projektu: dr Grzegorz Misiura. Termin realizacji: 17 VII 2025 r. – 16 IV 2026 r.

W ramach Nauka dla Społeczeństwa II:

„Powstanie Zamojskie 1942-1943 – badania naukowe, dokumentacja, edukacja i popularyzacja”. Kierownik projektu – dr hab. Jarosław Rabiński, prof. KUL. Termin realizacji: 12 II 2024 r. – 12 II 2027 r.

b) Projekty Kancelarii Senatu w ramach Konkursu „Senat – Polonia 2025”:

- „Współurzędowość języka polskiego w Brazylii – szkolenia w zakresie wdrażania przepisów brazylijskich (Stowarzyszenie Absolwentów Polonistyki i Polonistyka Uniwersytetu Federalnego Stanu Parana w Kurytybie)”. Termin realizacji: 1 II 2025 r. – 30 XI 2025 r.
- „Aktywizacja młodego pokolenia Polonii brazylijskiej – cykl warsztatów Stowarzyszenia Absolwentów Polonistyki Uniwersytetu Federalnego Stanu Parana w Kurytybie”. Termin realizacji: 1 II 2025 r. – 31 XII 2025 r.

- „Wspieranie innowacyjnych metod nauczania języka polskiego w Brazylii – kursy języka polskiego online”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- „Zachowanie kultury polskiej i dziedzictwa narodowego – Dom Kultury Polska Brazylia w Kurytybie”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.

c) Projekty Instytutu Rozwoju Języka Polskiego w ramach konkursów:

- Edukacja polonijna – wsparcie szkół polonijnych za granicą:
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły Sobotniej im. Tysiąclecia Chrztu Polski w Martin Coronado (Maciaszkowo) – Argentyna 2025”. Termin realizacji 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie szkoły polonijnej Stowarzyszenia Absolwentów Polonistyki Uniwersytetu Federalnego Stanu Parana w Kurytybie – 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania szkoły Klubu Przyjaciół Polski w Caracas w Wenezueli”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Polskiej Szkoły w Quilmes – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły przy Domu Polskim w Santa Fe – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Wsparcie utrzymania i funkcjonowania Szkoły PMS im. M. Konopnickiej w Buenos Aires – Argentyna 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- Razem dla polskiej edukacji – wsparcie organizacji parasolowych
 - „Wsparcie Polonijnej Organizacji Nauczycieli w Argentynie (PONA) 2025”. Termin realizacji: 1 I 2025 r. – 31 XII 2025 r.
- Polska mowa, polska dusza – wsparcie działań promujących język i kulturę polską:
 - „Polonijne spotkanie w Maciaszkowie (Argentyna)”. Termin realizacji: 19 IX 2025 r. – 30 XI 2025 r.
 - „Język i kuchnia – warsztaty kulinarne z językiem polskim w Caracas”. Termin realizacji: 9 IX 2025 r. – 31 XII 2025 r.
 - „Noc Muzeów w Buenos Aires (Dom Polski Argentyna)”. Termin realizacji: 1 X 2025 r. – 31 XII 2025 r.

I. SPIS PUBLIKACJI

Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 34 pozycje książkowe i 56 czasopism:

1. Ajschylos, *Tragedie I: Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice, Prometeusz w okowach*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
2. Ajschylos, *Tragedie II: Oresteja: Agamemnon, Ofiarnice, Boginie łaskawe*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
3. *Człowiek – Wspólnota – Dziedzictwo. Księga jubileuszowa prof. Mariana Surdackiego*, red. Wiesław Partyka, objętość 60 ark. wyd., nakład 170 egz.
4. Stanisław Dąbek, *Musica sacra magna. Małe teksty: średniowiecze – współczesność*, objętość 16,5 ark. wyd., nakład 120 egz.
5. Eurypides, *Tragedie I: Alkestis, Medea, Dzieci Heraklesa, Hipolit, Hekabe, Błagalnice, Andromacha, Oszałały Herakles, Trojanki*. Przełożył i opracował Robert R. Chodkowski, objętość 25 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
6. Eurypides, *Tragedie II Elektra, Ifigenia w kraju Taurów, Ijon, Helena, Fenicjanki, Orestes, Bachantki, Ifigenia w Aulidzie, Rezos*. Przełożył i opracował Robert R. Chodkowski, objętość 32 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
7. Wojciech Gizicki, *Security as a multidimensional value. Poland's experience*, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz.
8. Ks. Jerzy Grześkowiak, *Wszystko dobrze uczyniłeś Panie! Cztery żywioły*, objętość 11,5 ark. wyd., nakład 200 egz.
9. Homer, *Iliada*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 22 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
10. Homer, *Odyseja*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 26,5 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk).
11. Ks. Zdzisław Janiec, *Jak godnie celebrować Mszę świętą? Zasady i nieprawidłowości*, objętość 11 ark. wyd., nakład 1120 egz.
12. Ks. Czesław Krakowiak, *Błogosławieństwa w rodzinie domowym Kościele* objętość 4,25 ark. wyd., nakład 200 egz.

13. Ks. Czesław Krakowiak, *Liturgia biskupia w kościele katedralnym*, objętość 7 ark. wyd., nakład 150 egz.
14. Ks. Czesław Krakowiak, *Przez życie do życia. Pogrzeb katolicki i modlitwy za zmarłych*, objętość 5 ark. wyd., nakład 350 egz.
15. Ks. Czesław Krakowiak, *Z nauczania Jana Pawła II o sakramencie pokuty i pojednania*, objętość 6 ark. wyd., nakład 150 egz.
16. Dorota Kuncewicz, *Paradygmat wolnej woli w psychologii i jego konsekwencje*, objętość 15,75 ark. wyd., nakład 200 egz.
17. Ryszard Legutko, *Pan i niewolnik. Czego nas uczy Arystoteles?*, objętość 3 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
18. Marta Łosiowa, *Wojna poległa na chowaniu. Dzienniczek 1939-1945. Wstęp i opracowanie Paulina Byzdra-Kusz*, objętość 25 ark. wyd., nakład 200 egz.
19. Publiusz Wergiliusz Maro, *Eneida*. Przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 14 ark. wyd., nakład 400 egz. (dodruk).
20. Grzegorz Misiura, *90 lat Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Historia i terażniejszość*, objętość 48 ark. wyd., nakład 400 egz.
21. Rafał Stanisław Nawrocki, *Equus Polonus. Rycerski pomnik nagrobny w sztuce polskiej XVI wieku jako wyraz stanowego prestiżu szlachty*, objętość 21 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
22. Eugeniusz Niebelski, *Polscy księża zesłańcy i misjonarze na Syberii w XIX wieku*, objętość 18 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).
23. Eugeniusz Niebelski, *Polscy lekarze i medycy na Syberii – zesłańcy 1863*, objętość 28 ark. wyd., nakład 100 egz.
24. Piotr Oleś, *Psychologia przełomu połowy życia*, objętość 27 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
25. *Organizacje polonijne i polskie za granicą. Uwagi na temat stanu badań i refleksje diaspory*, red. Jacek Gołębiowski, Maria Anna Furtak, objętość 10 ark. wyd., nakład 400 egz.
26. ks. Antonio Panaro, *Józef z Nazaretu*, objętość 35 ark. wyd., nakład 200 egz.
27. Wojciech Roszkowski, *Dechrystianizacja współczesnej Europy*, objętość 3,5 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
28. Sofokles, *Tragedie I: Ajas, Trachiniki, Filoklet, Edyp w Kolonos*. Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 23 ark. wyd., nakład 98 egz. (dodruk).

29. Sofokles, *Tragedie II: Król Edyp, Antygona, Elektra*. Przełożył, wstępami i przypisami opatrzył Robert R. Chodkowski, objętość 24 ark. wyd., nakład 100 egz. (dodruk).
30. Antoni B. Stępień, *Wstęp do filozofii*, objętość 28 ark. wyd., nakład 100 egz.
31. Karol Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk, miękka).
32. Karol Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, objętość 19 ark. wyd., nakład 300 egz. (dodruk, twarda).
33. Jan Ziółek, *Mobilizacja sił zbrojnych na lewobrzeżu Wisły 1830-31/reprint/*, objętość 13 ark. wyd., nakład 100 egz.
34. *Zniszczenia wojenne – okoliczności i skutki. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej*, red. Andrzej Niewiński, objętość 27 ark. wyd., nakład 150 egz.
35. „Annals of Psychology” 27 (2024), nr 4, objętość 9,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
36. „Annals of Psychology” 28 (2025), nr 1, objętość 7 ark. wyd., nakład 60 egz.
37. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 30 (2024), No 1, objętość 12 ark. wyd., nakład 20 egz
38. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 30 (2024), No 2, objętość 10,5 ark. wyd., nakład 20 egz
39. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 31 (2025), No 1, objętość 19 ark. wyd., nakład 20 egz
40. „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”, 31 (2025), No 2, objętość 17 ark. wyd., nakład 20 egz
41. „Kościół i Prawo” 14 (27) 2025, nr 1, objętość 13,5 ark. wyd., nakład 30 egz.
42. „Kościół i Prawo” 14 (27) 2025, nr 2, objętość 15,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
43. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 1, objętość 15,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
44. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 2, objętość 21,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
45. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 3, objętość 28,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
46. „Roczniki Filozoficzne” 73 (2025), nr 4, objętość 24,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
47. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 1: Literatura polska, objętość 12,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
48. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 2: Historia, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 75 egz.
49. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 3: Filologia klasyczna, objętość 15,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
50. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 4: Historia sztuki, objętość 17,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
51. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 5: Neofilologia, objętość 17,75 ark. wyd., nakład 70 egz.

52. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 6: Językoznawstwo, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 70 egz.
53. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 7: Słowianoznawstwo, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
54. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 8: Lingwistyka korpusowa i translatoryka, objętość 10,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
55. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 9: Sinologia, objętość 8 ark. wyd., nakład 60 egz.
56. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 10: Glottodydaktyka, objętość 11,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
57. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 11: Anglica, objętość 10 ark. wyd., nakład 60 egz.
58. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 12: Muzykologia, objętość 23,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
59. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 1: Literatura polska – zeszyt specjalny, objętość 27 ark. wyd., nakład 95 egz.
60. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 2: Historia – zeszyt specjalny, objętość 14 ark. wyd., nakład 60 egz.
61. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 5: Neofilologia – zeszyt specjalny, objętość 24,5 ark. wyd., nakład 60 egz.
62. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 10: Glottodydaktyka – zeszyt specjalny, objętość 9,75 ark. wyd., nakład 60 egz.
63. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 11: Anglica – zeszyt specjalny, objętość 10 ark. wyd., nakład 60 egz.
64. „Roczniki Humanistyczne” 73 (2025), z. 12: Muzykologia – zeszyt specjalny, objętość 18,25 ark. wyd., nakład 60 egz.
65. „Roczniki Kulturoznawcze” 14 (2023), nr 3, objętość 12,5 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).
66. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 1, objętość 13,75 ark. wyd., nakład 30 egz.
67. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 2, objętość 7,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
68. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 3, objętość 14,25 ark. wyd., nakład 30 egz.
69. „Roczniki Kulturoznawcze” 16 (2025), nr 4, objętość 19 ark. wyd., nakład 30 egz.
70. „Roczniki Nauk Prawnych” 34 (2024), nr 2, objętość 6,25 ark. wyd., nakład 20 egz. (dodruk).

71. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 1, objętość 7,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
72. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 2, objętość 9 ark. wyd., nakład 70 egz.
73. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 3, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 70 egz.
74. „Roczniki Nauk Prawnych” 35 (2025), nr 4, objętość 8,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
75. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2024), nr 1, objętość 11,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
76. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 2, objętość 12 ark. wyd., nakład 50 egz.
77. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 3, objętość 13,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
78. „Roczniki Nauk Społecznych” 17 (53) (2025), nr 4, objętość 14,5 ark. wyd., nakład 50 egz.
79. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 1, objętość 7,75 ark. wyd., nakład 50 egz.
80. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 2, objętość 9,25 ark. wyd., nakład 50 egz.
81. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 3, objętość 13 ark. wyd., nakład 50 egz.
82. „Roczniki Pedagogiczne” 17 (53) (2025), nr 4, objętość 9 ark. wyd., nakład 50 egz.
83. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 1, objętość 6 ark. wyd., nakład 90 egz.
84. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 2, objętość 4,75 ark. wyd., nakład 90 egz.
85. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 3, objętość 5,25 ark. wyd., nakład 90 egz.
86. „Roczniki Teologiczne” 72 (2025), z. 4, objętość 6 ark. wyd., nakład 90 egz.
87. „Studia Norwidiana” 43 (2025), objętość 26,75 ark. wyd., nakład 80 egz.
88. „Studia Polonijne” 46 (2025), objętość 60,5 ark. wyd., nakład 70 egz.
89. „Teki Komisji Historycznej” 7/22 (2025), objętość 16 ark. wyd., nakład 50 egz.
90. „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II” 53(73): 2024, objętość 5 ark. wyd., nakład 80 egz.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo Naukowe KUL opublikowało 90 pozycji wydawniczych o łącznej objętości 1426,25 ark. wyd. i nakładzie 10 348 egz., w tym 34 książki o objętości 639,5 ark. wyd. i nakładzie 7028 egz. oraz 56 woluminów publikacji ciągłych o objętości 786,75 ark. wyd. i nakładzie 3320 egz. Ich autorami byli przedstawiciele wielu znaczących środowisk naukowych krajowych i zagranicznych.

II. PROMOCJE I NAGRODY

1. Promocje

• 3 kwietnia 2025 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie wspólnie z Fundacją ECCC zorganizowały spotkanie autorskie i promocję dwóch monografii autorstwa Ireny Rolskiej, Jerzego Montusiewicza, Marka Miłosza oraz Jacka Kęsika. Jedną z nich pt. *Archiwizacja polskich kościołów w USA dobra utracone, zagrożone i odzyskane. Studium przypadków* wydało w 2024 r. Towarzystwo Naukowe KUL.

• 30 V 2025 r. Towarzystwo wzięło udział w przygotowywanej przez Lubelski Oddział Instytutu Pamięi Narodowej – grze miejskiej pn. „Lubelskie drogi do wolności Karola Wojtyły” poprzez udostępnienie książek autorstwa Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II młodzieży uczestniczącej w tym wydarzeniu.

2. Nagrody

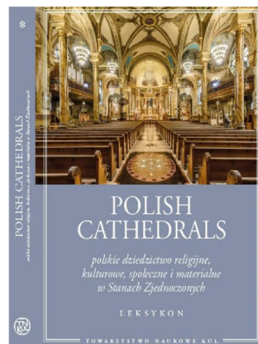
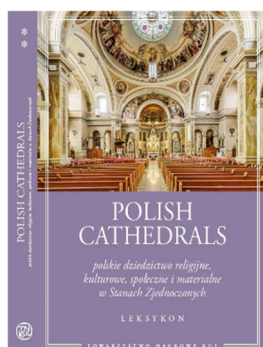
Kapituła Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS przyznała Towarzystwu Naukowemu KUL nagrody w kategoriach:

1) w kategorii „Historia” za publikację *Atlas klasztorów w Polsce w X–XXI wieku i na ziemiach z Polską historycznie związanych*, pod red. prof. dr. hab. Henryka Gapskiego.

Atlas jest dziełem w pełni oryginalnym i pierwszym tego rodzaju opracowaniem w zakresie badań historyczno-geograficznych ruchu zakonnego w Polsce. Może imponować zarówno zakresem chronologicznym, jak i zakresem terytorialnym, zważywszy, że obejmuje zjawisko funkcjonowania klasztorów od początku ich istnienia aż po współczesność, do 2020 r., oraz terytorium rozciągające się od Odry do Dniepru i od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego.

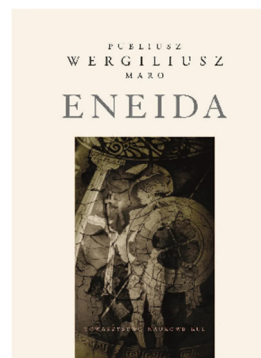
2) w kategorii „Album” za publikację *Polish cathedrals – polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych. Leksykon*, t. 1-2, pod red. prof. dr. hab. Jacka Gołębiowskiego i dr Marii Furtak.

Leksykon jest wynikiem pracy zespołu badawczego, który przez kilka lat dokumentował historię parafii polskich na terenie Stanów Zjednoczonych. Najważniejszą ideą, która przyświecała badaniom, było zachowanie dziedzictwa polskich emigrantów, którzy zanieśli bogatą kulturę polską do Ameryki Północnej. Nasi rodacy, w aspekcie wielonarodowych procesów emigracyjnych, pozostawili w Stanach Zjednoczonych liczne materialne ślady życia duchowego i kulturotwórczego, świadczące o ich dumie narodowej. Polacy osiedlający się w Ameryce, niezależnie od dziejowych okoliczności, utworzyli około tysiąca placówek duszpasterskich, wznosząc nowe świątynie oraz pozostawiając wiele śladów polskości w świątyniach zastanych. W parafiach zakładali szkoły i centra kultury polskiej, które stawały się ważnymi ośrodkami narodowymi.

3) w kategorii „Tłumacz” za publikację *Eneida* w przekładzie prof. dr. hab. Roberta Romana Chodkowskiego.

Przekład *Eneidy* jest dziełem wielkim, dopracowanym w szczegółach, pięknym. Lektura losów Eneasza, przedłożona językiem współczesnym, pozwala na nowo odczytać przesłanie zawarte w eposie Wergiliusza, a także przyczynia się do zgłębienia europejskiego dziedzictwa literackiego.

Wyróżnienie FENIKS – w kategorii „Historia” za publikację *Infirmeria Szpitala Świętego Ducha w Rzymie w XVII-XVIII wieku*, autorstwa prof. dr. hab. Mariana Surdackiego.

Praca jest monografią, syntezą historii szpitala, przekazującą bogaty zasób wiedzy z zakresu dawnej medycyny, a także z dziejów nowożytnego Rzymu, papieży i Państwa Kościelnego. Ukazuje całościowo wszystkie, bardzo rozbudowane, różnorodne aspekty funkcjonowania największej i najsławniejszej instytucji charytatywnej w długim przedziale czasowym.

Pionierski charakter mają rozważania dotyczące życia religijnego i sakramentalnego, a także transportu chorych do szpitala i procedury ich przyjmowania i wypisywania, ceremonii chowania zmarłych. Książka ukazuje postęp w poziomie opieki, wiedzy medycznej i farmakologicznej oraz proces kształtowania się nowoczesnej kliniki.

Na podstawie materiałów internetowych
opracowała Monika Szysiak*

* <https://tnkul.pl/aktualnosci/nagrody-feniks-2025/>

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Paulina Byzdra-Kusz, Nowe źródło do badań nad historią drugiej wojny światowej: Marta Łosiowa, „ <i>Wojna polega na chowaniu</i> ”. <i>Dzienniczek 1939-1945</i> , wstęp i oprac. Paulina Byzdra-Kusz, Lublin: TN KUL 2025	5
Wiesław Partyka, Jubileusz profesora Mariana Surdackiego	9

NAGRODA IM. KS. IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO

Laureat prof. dr hab. Andrzej Nowak	49
---	----

IN MEMORIAM

Ks. prof. dr hab. Edward Walewander	57
Ks. prof. dr hab. Zygmunt Hajduk	59
Prof. dr hab. Jadwiga Puzynina	61
Ks. prof. dr hab. Zdzisław Janiec	63
Ks. Biskup prof. dr hab. Kazimierz Romaniuk	65
Prof. dr hab. Henryk Podbielski	69
Ks. dr Hubert Ordon SDS	73
Ks. prof. dr hab. Marek Jagodziński	75
Ks. prof. dr hab. Marian Nowak	77
Prof. dr hab. Andrzej Szajkowski	79
Dr hab. Henryk Piersa, prof. KUL	81

SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO KUL (2025)

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego KUL za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (<i>Ewa Ziółek</i>)	85
---	----

Działalność naukowa	111
I. Posiedzenia wydziałów i komisji, konferencje naukowe.....	111
II. Projekty badawcze	120
Działalność wydawnicza	123
I. Spis publikacji	123
II. Promocje i nagrody (<i>oprac. Monika Szysiak</i>)	128